

**DZIAŁALNOŚĆ DOMU
WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ**

W 2024 ROKU

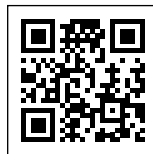
**TÄTIGKEIT DES HAUSES
DER DEUTSCH-POLNISCHEN
ZUSAMMENARBEIT**

IM JAHR 2024

**SPRAWOZDANIE ROCZNE
JAHRESBERICHT**

**DOM WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ**
HAUS DER DEUTSCH-POLNISCHEN
ZUSAMMENARBEIT

www.haus.pl

WYDAWCA / HERAUSGEBER:

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej
ul. Górnych Wałów 7, 44-100 Gliwice

OPRACOWANIE / VORBEREITUNG:

Małgorzata Makowska

**REDAKCJA NIEMIECKOJĘZYCZNEJ WERSJI /
REDAKTION DER DEUTSCHSPRACHIGEN VERSION:**

Johannes Schmidt, Sabina Szweda

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD / GRAFIK UND SATZ:

Bogusław Nikonowicz | nikostudio.pl

DRUK / DRUCK:

Drukarnia Dukle

ZDJĘCIA / FOTOS:

Archiwum Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej

SPIS TREŚCI

INHALTSVERZEICHNIS

01 / Słowo od wydawcy • 5	01 / Vorwort des Herausgebers • 5
02 / Kalendarium • 7	02 / Chronologie der Projekte • 7
03 / Projekty o szczególnym znaczeniu • 34	03 / Projekte von Besonderer Bedeutung • 34
04 / Nowości w Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej • 55	04 / Neue Entwicklungen im Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit • 55
05 / Działania w sieci • 61	05 / Online-Aktivitäten • 61
06 / Materiały • 65	06 / Materialien • 65
07 / Finanse i statystyki • 68	07 / Finanzen und Statistiken • 68
08 / Gremia • 70	08 / Gremien • 70
09 / Zespół Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej • 71	09 / Team des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit • 71

*„...Dom dla Niemców, Polaków
oraz innych przyjaciół i sąsiadów,
który służy dialogowi o tym,
skąd pochodzimy, gdzie jesteśmy
i dokąd zmierzamy...”*

z wystąpienia Prezydenta Republiki Federalnej Niemiec,
prof. dr Romana Herzoga podczas uroczystości otwarcia Domu

*„...ein Haus für Deutsche, Polen
und andere Freunde und Nachbarn,
das dem Gespräch darüber dienen soll,
woher wir kommen, wo wir stehen
und wohin wir gehen...”*

Präsident der Bundesrepublik Deutschland Prof. Dr. Roman Herzog
in seiner Ansprache anlässlich der Eröffnung des Hauses
der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit

SŁOWO OD WYDAWCY

VORWORT DES HERAUSGEBERS

Drogie Czytelniczki i Drodzy Czytelnicy,

w 2024 roku cele działalności Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej pozostały niezmiennie. Od ponad 25 lat nasze działania koncentrują się na budowaniu dialogu międzykulturowego oraz na pielęgnowaniu i promowaniu wielokulturowej tradycji Górnego Śląska, ze szczególnym uwzględnieniem niemieckiego dziedzictwa regionu. Niezmiennie wspieramy i pogłębiaamy przyjazne stosunki polsko-niemieckie, realizując projekty we współpracy z organizacjami i instytucjami mniejszości niemieckiej w Polsce. Ważnym elementem naszej misji pozostaje również popularyzacja wiedzy z zakresu kultury, historii oraz edukacji społeczno-politycznej, a także aktywny udział w budowie społeczeństwa obywatelskiego.

Działalność Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej niezmiennie odgrywa istotną rolę w kontekście porozumienia polsko-niemieckiego. Jako instytucja niezależna i ponadpartyjna pełniemy funkcję pośrednika pomiędzy polską większością a mniejszością niemiecką. Realizując projekty edukacyjne i informacyjne – poprzez konferencje, seminaria, warsztaty, szkolenia, wyjazdy studyjne, publikacje czy konkursy – przekazujemy pozytywny obraz Niemiec, wspierając jednocześnie wymianę i współpracę polsko-niemiecką.

Sehr geehrte Leserinnen und Leser,

auch im Jahr 2024 blieben die Ziele des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit unverändert. Seit über 25 Jahren konzentrieren sich unsere Aktivitäten auf den Aufbau des interkulturellen Dialogs zwischen Deutschland, Polen und in Europa sowie auf die Pflege und Förderung der multikulturellen Tradition Oberschlesiens, unter besonderer Berücksichtigung des deutschen Erbes der Region. Wir unterstützen und vertiefen weiterhin die freundschaftlichen deutsch-polnischen Beziehungen, indem wir Projekte in Zusammenarbeit mit Organisationen und Institutionen der deutschen Minderheit in Polen durchführen. Ein wichtiger Bestandteil unserer Mission ist auch die Verbreitung von Wissen über Kultur, Geschichte und gesellschaftspolitische Diskurse sowie die aktive Beteiligung am Aufbau der Zivilgesellschaft.

Die Tätigkeit des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit spielt nach wie vor eine wichtige Rolle im Kontext der deutsch-polnischen Verständigung. Als unabhängige und überparteiliche Institution fungieren wir als Vermittler zwischen der polnischen Mehrheitsgesellschaft und der deutschen Minderheit. Durch die Umsetzung von Bildungs- und Informationsprojekten – in Form von Konferenzen, Seminaren, Workshops, Schulungen, Studienreisen, Publikationen oder Wettbewerben – vermitteln wir ein positives Bild von Deutschland und fördern gleichzeitig den deutsch-polnischen Austausch und die Zusammenarbeit.

Mamy nadzieję, że również w tym roku znajdziecie Państwo w naszej ofercie ciekawe wydarzenia. Życzymy miłej lektury niniejszego sprawozdania.

Dyrektor generalny
Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej
Lucjan Dzumla

Wicedyrektor
Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej
Irena Machura

Wir hoffen, dass Sie auch in diesem Jahr wieder interessante Veranstaltungen, Projekte und Publikationen in der Zusammenstellung unserer Tätigkeiten finden und wünschen Ihnen eine angenehme Lektüre dieses Berichts.

Geschäftsführer des Hauses
der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit
Lucjan Dzumla

Stellvertretende Geschäftsführerin des Hauses
der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit
Irena Machura

KALENDARIUM

CHRONOLOGIE DER PROJEKTE

STYCZEŃ 2024 / JANUAR 2024

Warsztaty plastyczno-regionalne w ramach projektu „Zapomniane Dziedzictwo”

Data: 12.01.2024 oraz 15.01.2024

Miejsce: Gliwice, Szkoła Podstawowa nr 41 w Gliwicach

Podczas zajęć uczestnicy wysłuchali prelekcji na temat zapomnianych obiektów naszego regionu, obejrzeli przykłady udanych prac renowacyjnych, a także zapoznali się z terminem „rewitalizacja”. Druga część warsztatów obejmowała pracę twórczą, w trakcie której uczniowie tworzyli kolaże plastyczne przedstawiające zrewitalizowane obiekty architektoniczne regionu.

Kunst- und Regionalworkshops im Rahmen des Projekts „Vergessenes Erbe“

Datum: 12.01.2024 und 15.01.2024

Ort: Gleiwitz, Grundschule Nr. 41 in Gleiwitz

Während des Unterrichts hörten die Teilnehmenden einen Vortrag über vergessene Objekte Oberschlesiens, sahen sich Beispiele für erfolgreiche Renovierungsarbeiten an und lernten den Begriff „Revitalisierung“ kennen. Der zweite Teil des Workshops umfasste kreative Arbeit, bei der die Schülerinnen und Schüler Collagen mit revitalisierten architektonischen Objekten der Region gestalteten.

LUTY 2024 / FEBRUAR 2024

Debata – Nowe rozdział w stosunkach polsko-niemieckich

Data: 28.02.2024

Miejsce: Opole

Debata polityczna dotycząca nowego otwarcia w relacjach polsko-niemieckich po minionych wyborach parlamentarnych w Polsce. W dyskusji wzięli udział znamienici goście: Dietmar Nietan – deputowany do Bundestagu (SPD – koordynator niemieckiego MSZ

Debatte – Neuanfang in den deutsch-polnischen Beziehungen

Datum: 28.02.2024

Ort: Oppeln

Politische Debatte über den Neuanfang in den polnisch-deutschen Beziehungen nach den Parlamentswahlen und dem Regierungswechsel in Polen. An der Diskussion nahmen namhafte Gäste teil: Dietmar Nietan – Bundestagsabgeordneter (SPD –

ds. niemiecko-polskiej współpracy międzypolnocnej i transgranicznej), **Marek Krzakała** – poseł na Sejm RP (PO – członek polsko-niemieckiej grupy bilateralnej) oraz dr Katarzyna Kownacka z Uniwersytetu Opolskiego (ekspertka ds. mniejszości narodowych).

Finansowanie: Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu

Warsztaty plastyczno-regionalne w ramach projektu „Zapomniane Dziedzictwo”

Data: 29.02.2024

Miejsce: Gliwice, Szkoła Podstawowa nr 15 w Gliwicach

W pierwszej części zajęć uczestnicy wysłuchali prelekcji przybliżającej historię wybranych budowli oraz zapoznali się z przykładami udanych prac renowacyjnych. Omówiono także pojęcie „rewitalizacja” oraz jego znaczenie w kontekście ochrony dziedzictwa kulturowego.

Druga część warsztatów miała charakter praktyczny. Uczniowie, wykorzystując różnorodne materiały plastyczne, wykonali kolaże przedstawiające odnowione obiekty architektoniczne regionu. Prace uczniów odzwierciedlały zdobytą wiedzę oraz kreatywne podejście do zagadnienia zachowania lokalnego dziedzictwa.

Koordinator der Bundesregierung für die deutsch-polnische zwischengesellschaftliche und grenznahe Zusammenarbeit), Marek Krzakała – Abgeordneter des Sejm RP (PO – Mitglied der deutsch-polnischen Parlamentariergruppe) und Dr. Katarzyna Kownacka von der Universität Oppeln (Expertin für nationale Minderheiten).

Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln

Kunst- und Regionalworkshops im Rahmen des Projekts „Vergessenes Erbe“

Datum: 29.02.2024

Ort: Gleiwitz, Grundschule Nr. 15 in Gleiwitz

Im ersten Teil des Workshops hörten die Teilnehmenden einen Vortrag über die Geschichte ausgewählter Gebäude und lernten Beispiele für erfolgreiche Renovierungsarbeiten kennen. Außerdem wurde der Begriff „Revitalisierung“ und seine Bedeutung im Zusammenhang mit dem Schutz des kulturellen Erbes diskutiert.

Der zweite Teil des Workshops war praktischer Natur: Die Schülerinnen und Schüler fertigten unter Verwendung verschiedener Kunstmaterialien Collagen an, die renovierte architektonische Objekte der Region darstellten. Die so entstandenen Arbeiten spiegelten das erworbene Wissen und die kreative Herangehensweise an das Thema der Erhaltung des lokalen Kulturerbes wider.

MARZEC 2024 / MÄRZ 2024

Warsztaty plastyczno-regionalne w ramach projektu „Zapomniane Dziedzictwo”

Data: 12.03.2024

Miejsce: Gliwice, Szkoła Podstawowa nr 10 w Gliwicach

Podczas warsztatów uczestnicy wysłuchali prelekcji na temat zapomnianych obiektów architektonicznych regionu, obejrzyli przykłady udanych renowacji oraz zapoznali się z pojęciem „rewitalizacja”. W części praktycznej uczniowie wykonali kolaże plastyczne przedstawiające odnowione budynki. Zajęcia zakończyły się prezentacją przygotowanych prac.

Kunst- und Regionalworkshops im Rahmen des Projekts „Vergessenes Erbe“

Datum: 12.03.2024

Ort: Gleiwitz, Grundschule Nr. 10 in Gleiwitz

Während des Workshops hörten die Teilnehmenden einen Vortrag über vergessene architektonische Objekte der Region, sahen sich Beispiele für erfolgreiche Renovierungen an und lernten den Begriff „Revitalisierung“ kennen. Im praktischen Teil fertigten die Schülerinnen und Schüler Collagen an, die renovierte Gebäude darstellten. Der Workshop endete mit einer Präsentation der fertigen Arbeiten.

Pierwsze szkolenie dla młodzieżowych animatorów kultury w ramach projektu „Jugendpunkt.”

Data: 15.03–17.03.2025

Miejsce: Opole

Dwudniowe szkolenie miało na celu integrację grupy animatorów oraz rozwój ich kompetencji w pracy z dziećmi i młodzieżą. Uczestnicy poznali gry i zabawy integracyjne, techniki pracy kreatywnej, podstawy treningu uważności oraz zasady komunikacji z nastolatkami. Szkolenie obejmowało także kurs pierwszej pomocy oraz zagadnienia z psychologii rozwojowej i tworzenia planów pracy klubów.

Finansowanie: Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny za pośrednictwem Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Gmina Leśnica

Erste Schulung für Animatorinnen und Animatoren im Rahmen des Projekts „Jugendpunkt“.

Datum: 15.03.–17.03.2025

Ort: Oppeln

Die zweitägige Schulung hatte zum Ziel, die Gruppe der Animatorinnen und Animatoren zu integrieren und ihre Kompetenzen in der Arbeit mit Kindern und Jugendlichen zu entwickeln. Die Teilnehmenden lernten Integrationsspiele und -aktivitäten, kreative Arbeitstechniken, Grundlagen des Achtsamkeitstrainings und Regeln der Kommunikation mit Teenagern kennen. Die Schulung umfasste auch einen Erste-Hilfe-Kurs sowie Themen aus der Entwicklungspsychologie und der Erstellung von Arbeitsplänen für Vereine.

Finanzierung: Bundesministerium des Innern und für Heimat über den Verband der deutschen sozialkulturellen Gesellschaften in Polen, Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen, Marschallamt der Woiwodschaft Oppeln, Gemeinde Leśnica (Leschnitz), Verband der deutschen sozialkulturellen Gesellschaften in Polen

KWIECIEŃ 2024 / APRIL 2024

Cykl spotkań literackich wokół publikacji „Polskie ślady w Niemczech. Kalejdoskop”

Data: 16.04–18.04.2025

Miejsce: Bytom, Zabrze, Katowice

Cykl spotkań wokół publikacji „Polskie ślady w Niemczech. Kalejdoskop” z udziałem współredaktora książki, dr. Kałuży – pracownika Instytutu Spraw Polskich w Darmstadt. Spotkanie prezentowało polską wersję niemieckiego wydania książki.

Podczas niezwykle interesującej i żywej dyskusji zaprezentowano wielopłaszczyznowe kontakty polsko-niemieckie, na które wpływ miało ponadtyścioletnie sąsiedztwo. Uczestnicy spotkania mieli również możliwość zapoznania się z prezentacją, w której przedstawiono najciekawsze przykłady polskich śladów w Niemczech z dziedziny architektury, kultury, sztuki oraz życia codziennego.

Reihe literarischer Begegnungen rund um die Publikation „Polnische Spuren in Deutschland. Ein Lesebuchlexikon“

Datum: 16.04.–18.04.2025

Ort: Bytom (Beuthen), Zabrze, Katowice (Kattowitz)

Eine Reihe von Veranstaltungen rund um die Publikation „Polnische Spuren in Deutschland. Ein Lesebuchlexikon“ unter Beteiligung des Mitherausgebers, Dr. Andrzej Kałuża – Mitarbeiter des Deutschen Polen-Instituts in Darmstadt. Bei der Veranstaltung wurde die polnische Version des zuvor nur auf Deutsch erschienenen Buches vorgestellt.

Während der äußerst interessanten und lebhaften Veranstaltungen wurden die vielfältigen und intensiven deutsch-polnischen Kontakte vorgestellt, die in über tausend Jahren deutsch-polnischer Nachbarschaft entstanden sind. Die Teilnehmenden der Veranstaltung

Partner: Bytomskie Centrum Kultury – Pałac w Miechowicach, Biblioteka Śląska – Instytut Goethego, Miejska Biblioteka Publiczna w Zabrze, Instytut Spraw Polskich w Darmstadt
Finansowanie: Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu

hatten auch die Möglichkeit, eine Präsentation zu sehen, in der die interessantesten Beispiele polnischer Spuren in Deutschland in den Bereichen Architektur, Kunst, Kultur und Alltag vorgestellt wurden.

Partner: Kulturzentrum Bytom (Beuthen) – Palast in Miechowice, Schlesische Bibliothek – Goethe-Institut, Stadtbibliothek Zabrze, Deutsches Polen-Institut
Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Opolen

MAJ 2024 / MAI 2024

Warsztaty plastyczno-regionalne w ramach projektu „Zapomniane Dziedzictwo”

Data: 07.05.2024
Miejsce: Gliwice, Szkoła Podstawowa nr 10 w Gliwicach

Podczas warsztatów uczniowie poznali historię zapomnianych obiektów naszego regionu, dowiedzieli się, czym jest rewitalizacja, i obejrzyli przykłady świetnie odnowionych budynków. Po części teoretycznej przy-

Kunst- und Regionalworkshops im Rahmen des Projekts „Vergessenes Erbe“

Datum: 07.05.2024
Ort: Gleiwitz, Grundschule Nr. 10 in Gleiwitz

Während des Workshops lernten die Schülerinnen und Schüler die Geschichte vergessener Objekte unserer Region kennen, erfuhren, was Revitalisierung bedeutet, und sahen Beispiele für hervorragend renovierte Gebäude. Nach dem theoretischen Teil war

szedł czas na działanie – uczestnicy tworzyli kreatywne kolaże, przedstawiając, jak mogą wyglądać zrewitalizowane miejsca. Zajęcia zakończyły się prezentacją prac i krótkim podsumowaniem.

Finale IV Wojewódzkiego Konkursu Kulinarno-Językowego „Backwettbewerb-alle lieben Omas”

Data: 20.05.2024

Miejsce: Siedziba PSNJNI, oddział Katowice

Menadżerki Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej miały możliwość uczestnictwa w finale Wojewódzkiego Konkursu Kulinarno-Językowego, który odbywał się w Zespole Szkół Prywatnych w Katowicach.

Podczas konkursu nauczyciele zostali zaznajomieni z bieżącą działalnością DWPN oraz materiałami dydaktycznymi wspomagającymi nauczanie języka niemieckiego, natomiast uczniowie wzięli udział w animacjach językowych oraz warsztatach kulinarnych przeprowadzonych w języku niemieckim.

Zapomniane Dziedzictwo – Warsztaty młodzieżowe

Data: 23.05.2024

Miejsce: Gliwice

W ramach projektu Zapomniane Dziedzictwo przeprowadziliśmy warsztaty młodzieżowe poświęcone tematowi wykluczenia oraz dyskryminacji. W niezwykle klimatycznym miejscu, jakim jest Stary Cmentarz Żydowski w Gliwicach, uczestnicy spotkania zastanawiali

es Zeit zum Handeln – die Teilnehmenden erstellten kreative Collagen, die zeigten, wie revitalisierte Orte aussehen könnten.

Finale des IV. Woiwodschafswettbewerbs für Kulinarik und Sprache „Backwettbewerb-alle lieben Omas”

Datum: 20.05.2024

Ort: Sitz des Polnischen Deutschlehrerverbands, Abteilung Katowice (Kattowitz)

Während des Finales des kulinarisch-sprachlichen Wettbewerbs der Woiwodschaft Schlesien, bei dem die Schülerinnen und Schüler an Sprachanimationen und Kochworkshops in deutscher Sprache teilnahmen, wurden die Deutschlehrkräfte mit den aktuellen Aktivitäten des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit und den Lehrmaterialien zur Unterstützung des Deutschunterrichts vertraut gemacht.

Vergessenes Erbe – Jugendworkshops

Datum: 23.05.2024

Ort: Gleiwitz

Im Rahmen des Projekts „Vergessenes Erbe“ haben wir Jugendworkshops zum Thema Antidiskriminierung durchgeführt. An einem äußerst stimmungsvollen Ort, dem Alten Jüdischen Friedhof in Gleiwitz, reflektierten die Teilnehmenden über die Ursachen

się nad przyczynami i skutkami wykluczenia Żydów w Niemczech w czasie międzywojnia.

Bazując na doświadczeniach z przeszłości, młodzi ludzie zastanawiali się w jaki sposób możliwe działania i postawy społeczne mogą zapobiec wszelkim przejawom dyskryminacji we współczesnym świecie.

Finansowanie: Saksońskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Sztrykujemy Beboki! – zajęcia rękodzielnicze dla dzieci

Data: 24.05.2024

Miejsce: Gliwice

W ramach projektu „Na tropie Utopka Roztropka – w świecie górnośląskich podań i baśni” odbyły się nietypowe zajęcia plastyczne – warsztaty sztrykowania na paluszkach pod przewodnictwem rękodzielniczki Barbary Palewicz-Ryży, pani Włóczki.

Dzięki tej niecodziennej aktywności, nasi najmłodszy odbiorcy, mieli możliwość zapoznania się z niematerialnym dziedzictwem kulturowym Górnego Śląska, jakim są bez wątpienia lokalne podania, legendy oraz baśnie.

Finansowanie: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

und Folgen der Ausgrenzung der Jüdinnen und Juden in Deutschland in der Zwischenkriegszeit.

Ausgehend von den Erfahrungen der Vergangenheit überlegten die jungen Menschen, wie mögliche Maßnahmen und gesellschaftliche Haltungen jegliche Form von Diskriminierung in der heutigen Welt verhindern können.

Finanzierung: Sächsisches Staatsministerium des Innern

Wir stricken Beboki! – Handwerkskurs für Kinder

Datum: 24.05.2024

Ort: Gleiwitz

Im Rahmen des Projekts „Auf den Spuren von Utopka Roztropka – in der Welt der oberschlesischen Sagen und Märchen“ fanden ungewöhnliche Kunst-kurse statt – Strickworkshops unter Leitung von Pani Włóczka („Frau Wolle“), der Handwerkerin Barbara Palewicz-Ryży.

Dank dieser ungewöhnlichen Aktivität hatten unsere jüngsten Besucherinnen und Besucher die Möglichkeit, das immaterielle Kulturerbe Oberschlesiens kennenzulernen, zu dem zweifellos lokale Sagen, Legenden und Märchen gehören.

Finanzierung: Ministerium für Kultur und nationales Erbe der Republik Polen

CZERWIEC 2024 / JUNI 2024

Spacer po III Kolonii Robotniczej w Knurowie

Data: 09.06.2024

Miejsce: Knurów

Spacer po III Kolonii Robotniczej w Knurowie był okazją do zapoznania się z życiem codziennym w osiedlach robotniczych na Górnym Śląsku. Podczas wydarzenia, uczestnicy mieli możliwość poszerzenia swojej wiedzy na temat tradycji i zwyczajów mieszkańców familoków.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Podsumowanie konkursu „Zapytaj Starkę o Beboka!”

Data: 12.06.2024

Miejsce: Siedziba Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach

Podsumowanie konkursu „Zapytaj Starkę o Beboka!” organizowanego w ramach projektu „Na tropie Utopka Roztropka – w świecie górnośląskich podań i baśni” odbyło się w gliwickim biurze Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej. Laureatom, wśród których znaleźli się uczniowie i uczennice ZSO nr 5 w Gliwicach, ZSP nr 13 w Gliwicach, ZSP nr 4 w Gliwicach oraz ZSP w Rudzińcu, wręczono atrakcyjne nagrody.

Finansowanie: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: EtnoPolska. Edycja 2024

Spacer miejski – Literackie Gliwice

Data: 07.06.2024

Miejsce: Gliwice

Uczniowie LO nr VIII w Gliwicach mieli okazję spacerować się ulicami Gliwic, spoglądając na nasze miasto oczami pisarzy, poetów i literatów.

Podczas dwugodzinnego spotkania przyjrzelśmy się zarówno miejscom bezpośrednio związanym z da-

Spaziergang durch die III. Arbeiterkolonie in Knurów (Knurow)

Datum: 09.06.2024

Ort: Knurów (Knurow)

Der Spaziergang durch die III. Arbeiterkolonie in Knurów (Knurow) bot die Gelegenheit, das Alltagsleben in den Arbeitersiedlungen in Oberschlesien kennenzulernen. Während der Veranstaltung hatten die Teilnehmenden die Möglichkeit, ihr Wissen über die Traditionen und Bräuche der Bewohnerinnen und Bewohner der Arbeiterwohnungen zu erweitern.

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen

Preisverleihung des Wettbewerbs „Frag Starka nach Bebok!“

Datum: 12.06.2024

Ort: Sitz des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit in Gleiwitz

Die Preisverleihung des Wettbewerbs „Frag Starka nach Bebok!“, der im Rahmen des Projekts „Auf den Spuren von Utopek Roztropek – in der Welt der ober-schlesischen Sagen und Märchen“ organisiert wurde, fand im Büro des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit in Gleiwitz statt. Die Preisträger, darunter Schülerinnen und Schüler der ZSO Nr. 5 in Gleiwitz, der ZSP Nr. 13 in Gleiwitz, der ZSP Nr. 4 in Gleiwitz und der ZSP in Rudzinec (Rudzinitz), erhielten attraktive Preise.

Finanzierung: Ministerium für Kultur und nationales Erbe der Republik Polen im Rahmen des Programms des Nationalen Kulturzentrums: EtnoPolska. Ausgabe 2024

Stadtführung – Literarisches Gleiwitz

Datum: 07.06.2024

Ort: Gleiwitz

Die Schülerinnen und Schüler des Gymnasiums Nr. VIII in Gleiwitz hatten die Gelegenheit, durch die Straßen von Gleiwitz zu spazieren und unsere Stadt mit den Augen von Schriftstellerinnen und Schriftstellern, Dichtern und Literaten zu betrachten.

nymi artystami, jak i tym, które pełniły funkcję tła popularnych gliwickich opowieści literackich.

Spotkanie literackie wokół publikacji „Jestem zdrow i w dobrym nastroju. Pocztówki z Wielkiej Wojny w zbiorach Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu”.

Data: 07.06.2024

Miejsce: Miejska Biblioteka Publiczna w Gliwicach

Spotkanie literackie wokół publikacji „Jestem zdrow i w dobrym nastroju. Pocztówki z Wielkiej Wojny w zbiorach Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu”, podczas którego dr Joanna Lusek w rozmowie z Szymonem Sz wajgerem, przedstawiła niezwykle unikatową publikację. Pozycja książkowa „Jestem zdrow i w dobrym nastroju”, to wyjątkowa opowieść o cza-

Während des zweistündigen Treffens haben wir sowohl Orte besucht, die in direktem Zusammenhang mit den jeweiligen Kulturschaffenden stehen, als auch solche, die als Kulisse für beliebte literarische Geschichten aus Gleiwitz dienten.

Literarische Begegnung rund um die Publikation „Ich bin gesund und munter. Ansichtskarten aus dem Großen Krieg aus Sammlungen des Oberschlesischen Museums in Bytom (Beuthen)“.

Datum: 07.06.2024

Ort: Stadtbibliothek in Gleiwitz

Literarische Begegnung rund um die Publikation „Ich bin gesund und munter. Ansichtskarten aus dem Großen Krieg aus den Sammlungen des Oberschlesischen Museums in Bytom (Beuthen)“, bei der Dr. Joanna Lusek im Gespräch mit Szymon Sz wajger eine einzigartige Publikation vorstellte. Durch die Katalogisierung und Kontextualisierung von Aufzeichnun-

sach minionych, przyjmująca formę nietypowej narracji – zapisków na kartach pocztowych.

Finansowanie: Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu

Gra terenowa – Zapomniana postać Juliusza Rogera

Data: 17.06.2024

Miejsce: Rudy

Tym razem, w ramach projektu Zapomniane Dziedzictwo, opowiedzieliśmy o niezwyklej osobistości, jaką był Juliusz Roger.

W trakcie gry terenowej, uczniowie Szkoły Podstawowej w Rudach, mieli możliwość zapoznania się z sylwetką wybitnego niemieckiego przyrodnika, lekarza, działacza społecznego i etnologa. Rozwiązu-

gen, die Soldaten des Ersten Weltkriegs auf Postkarten verfassten, erzählt das Buch „Ich bin gesund und munter“ auf ungewöhnliche Weise von vergangenen Zeiten.

Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln

Geländespiel – Die vergessene Persönlichkeit Juliusz Roger

Datum: 17.06.2024

Ort: Rudy (Groß Rauden)

Dieses Mal erzählten wir im Rahmen des Projekts „Vergessenes Erbe“ von der außergewöhnlichen Persönlichkeit Julius Roger.

Während des Geländespiels hatten die Schülerinnen und Schüler der Grundschule in Rudy (Groß Rauden) die Möglichkeit, sich mit dem Leben dieses herausragenden deutschen Naturforschers, Arztes,

jąc szereg zagadek i łamigłówek, młodzi uczestnicy projektu przyswoili wiedzę na temat historii, kultury i dziedzictwa swojego regionu.

Finansowanie: Saksońskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Spacer dla młodzieży – W poszukiwaniu dawnego Gleiwitz...

Data: 13.06.2024

Miejsce: Gliwice

W ramach projektu Zapomniane Dziedzictwo zorganizowano niezwykle spacer po Gliwicach. Uczniowie klasy siódmej Szkoły Podstawowej nr 41 mieli możliwość zapoznania się z nieoczywistą, a niejednokrotnie i zapomnianą historią naszego miasta.

Podczas spaceru poszukiwaliśmy ukrytych śladów Gleiwitz, odszyfrowywaliśmy wyłaniające się spod warstw tynku niemieckie napisy, a także rozmawialiśmy o wielokulturowości naszego regionu.

Finansowanie: Saksońskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Spotkanie ze świadkiem czasu „Synek z Familoka”

Data: 24.06.2024

Miejsce: Katowice

Spotkanie ze świadkiem czasu – Ginterem Pierończykiem, którego tematem przewodnim była rozmowa o dzieciństwie na Górnym Śląsku, w koloniach robotniczych.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Spektakl „Na tropie Utopka Roztrpka. Odrobina zimy w lecie”

Data: 29.06.2024

Miejsce: Stacja Kultury Pyskowice

W ostatnią sobotę czerwca, w upalne letnie popołudnie, przywołaliśmy na chwilę... odrobinę zimy! Wszystko za sprawą teatru Lufcik na Korbkę i spek-

Sozialaktivisten und Ethnologen vertraut zu machen. Durch das Lösen einer Reihe von Rätseln und Denksportaufgaben eigneten sich die jungen Projektteilnehmenden Wissen über die Geschichte, Kultur und das Erbe ihrer Region an.

Finanzierung: Sächsisches Staatsministerium des Innern

Spaziergang für Jugendliche – Auf den Spuren des alten Gleiwitz...

Datum: 13.06.2024

Ort: Gleiwitz

Im Rahmen des Projekts „Vergessenes Erbe“ wurde ein außergewöhnlicher Stadtspaziergang durch Gleiwitz organisiert. Die Schülerinnen und Schüler der siebten Klasse der Grundschule Nr. 41 hatten die Möglichkeit, die nicht offensichtliche und oft vergessene Geschichte unserer Stadt kennenzulernen.

Während des Spaziergangs suchten wir nach versteckten Spuren von Gleiwitz, entzifferten deutsche Inschriften, die unter den Putzschichten zum Vorschein kamen, und sprachen über die Multikulturalität unserer Region.

Finanzierung: Sächsisches Staatsministerium des Innern

Treffen mit dem Zeitzeugen „Synek z Familoka“ (Der Junge aus dem Familok)

Datum: 24.06.2024

Ort: Katowice (Kattowitz)

Treffen mit dem Zeitzeugen Ginter Pierończyk, der mit dem Autor Kamil Iwanicki („Familoki – Schlesische Mikrokosmen“) über seine Kindheit in oberschlesischen Arbeiterkolonien sprach.

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen

Theaterstück „Auf den Spuren von Utopiek Roztropek. Ein bisschen Winter im Sommer“

Datum: 29.06.2024

Ort: Kulturbahnhof Pyskowice (Peiskretscham)

Am letzten Samstag im Juni, an einem heißen Sommernachmittag, haben wir für einen Moment... ein bisschen Winter heraufbeschworen! Das alles dank

taklu „Przygody Utopka Roztrpka. Odrobina zimy w lecie”, realizowanego w ramach projektu „Na tropie Utopka Roztropka. Przedstawienie, będące połączeniem sztuk teatralnych, kuglarskich oraz iluzjonistycznych, zdecydowanie przypadło do gustu młodszej części publiczności.

Finansowanie: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: EtnoPolska. Edycja 2024

des Theaters Lufcik na Korbkę und dem Theaterstück „Die Abenteuer von Utopek Roztropek. Ein bisschen Winter im Sommer“, das im Rahmen des Projekts „Auf den Spuren von Utopek Roztropek“ aufgeführt wurde. Die Aufführung, eine Kombination aus Theater, Jonglage und Zauberei, kam beim besonders jungen Publikum sehr gut an.

Finanzierung: Ministerium für Kultur und nationales Erbe der Republik Polen im Rahmen des Programms des Nationalen Kulturzentrums: EtnoPolska. Ausgabe 2024

LIPIEC 2024 / JULI 2024

XXII Szczyt Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego „Nauka i nowe technologie wyzwaniem dla przyszłości”

Data: 07.07–13.07.2025

Miejsce: województwo śląskie, Katowice, Koszęcin

XXII Szczyt Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego odbył się w dniach 7–13 lipca 2024 r. i zgromadził młodzież z Polski, Niemiec i Francji. Tematem przewodnim były nowe technologie i ich znaczenie dla przyszłości. Uczestnicy brali udział w wykładach, warsztatach oraz debacie z przedstawicielami władz regionalnych. Wydarzenie sprzyjało zdobywaniu wiedzy, rozwojowi kompetencji i budowaniu międzynarodowych relacji.

22. Jugendgipfel des Regionalen Weimarer Dreiecks „Wissenschaft und neue Technologien als Herausforderung für die Zukunft“

Datum: 07.07.–13.07.2025

Ort: Woiwodschaft Schlesien, Katowice (Kattowitz), Koszęcin (Koschentin)

Der 22. Jugendgipfel des Regionalen Weimarer Dreiecks fand vom 7. bis 13. Juli 2024 statt und brachte Jugendliche aus Polen (Woiwodschaft Schlesien), Deutschland (Land Nordrhein-Westfalen) und Frankreich (Region Hauts-de-France) zusammen. Das Leitthema waren neue Technologien und ihre Bedeutung für die Zukunft. Die Teilnehmenden nahmen an Vorträgen, Workshops, Ausflügen sowie einer Debatte mit Vertreterinnen und Vertretern der regionalen Behörden teil. Die Veranstaltung förderte den Erwerb von Wissen, die Entwicklung von Kompetenzen und den Aufbau der internationaler Beziehungen im Weimarer Dreieck.

Spacer po dzielnicy hutniczej w Gliwicach

Data: 13.07.2024

Miejsce: Gliwice

W ramach projektu Archiwum Historii Mówionej odbyła się wyjątkowa wycieczka po dawnej dzielnicy hutniczej w Gliwicach, która zgromadziła miłośników historii regionu. Spotkanie rozpoczęło się na cmentarzu hutniczym, miejscu spoczynku wielu zasłużonych postaci dla Górnego Śląska.

Opiekunka cmentarza, Małgorzata Malanowicz, podzieliła się z uczestnikami niezwykle ciekawą opo-

Stadttealführung durch das Hüttenviertel in Gleiwitz

Datum: 13.07.2024

Ort: Gleiwitz

Im Rahmen des Projekts „Archiv der Erzählten Geschichte“ fand ein einzigartiger Spaziergang durch das ehemalige Hüttenviertel in Gleiwitz statt, der Liebhaberinnen und Liebhaber der regionalen Geschichte zusammenbrachte. Das Treffen begann auf dem Hüttenfriedhof, der letzten Ruhestätte vieler für Oberschlesien bedeutender Persönlichkeiten.

wieścią o historii tego miejsca, o osobach tu pochowanych oraz o wieloletnich staraniach związanych z pielęgnacją i odkrywaniem jego tajemnic.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Spotkanie ze świadkiem czasu „Tajemnice Śląskiego Stroju”

Data: 18.07.2024

Miejsce: Piekary Śląskie

Tematem przewodnim spotkania była opowieść o tradycyjnym śląskim stroju z okolic Piekar Śląskich. Podczas spotkania, którego gościem była Helena Leśniewska, propagatorka śląskiej tradycji, zastanawiano

Die Friedhofsverwalterin Małgorzata Malanowicz brachte den Teilnehmenden die vielschichtigen Aspekte der Geschichte dieses Ortes nahe und erzählte über die hier begrabenen Personen sowie über die langjährigen Bemühungen, den Friedhof zu pflegen und seine Geheimnisse zu entdecken.

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen

Treffen mit einem Zeitzeugen „Geheimnisse der schlesischen Tracht“

Datum: 18.07.2024

Ort: Piekary Śląskie (Deutsch Piekar)

Das Leitthema des Treffens war die Geschichte der traditionellen schlesischen Tracht aus der Umgebung von Piekary Śląskie (Deutsch Piekar). Während des Treffens, zu dem Helena Leśniewska, Förderin der

się nad współczesnymi próbami kultywowania zwyczajów noszenia regionalnych strojów ludowych.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Animacje językowe dla młodzieży mniejszości niemieckiej

Data: 26.07.2025

Miejsce: Gliwice

W trakcie spotkania zaprezentowaliśmy naszą działalność oraz poprowadziliśmy różnorodne animacje i gry, które wspierały rozwój umiejętności językowych wśród młodzieży. Wizyta była częścią warsztatów zorganizowanych przez Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w Opolu w ramach projektu „Mini-Sommer Sprachcamps”.

schlesischen Tradition, zu Gast war, wurden Überlegungen zu den heutigen Versuchen angestellt, die Tradition des Tragens regionaler Trachten zu pflegen.

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen

Sprachanimationen für Jugendliche der deutschen Minderheit

Datum: 26.07.2025

Ort: Gleiwitz

Während des Treffens stellten wir unsere Aktivitäten vor und führten verschiedene Animationen und Spiele durch, die die Entwicklung der Sprachkenntnisse der Jugendlichen förderten. Der Besuch im Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit war Teil eines Sommerferienlagers, das vom Verband der deutschen Minderheit in Oppeln im Rahmen des Projekts „Mini-Sommer Sprachcamps“ organisiert wurde.

SIERPIEŃ 2024 / AUGUST 2024

Zapomniane pałace Górnego Śląska – wycieczka regionalna

Data: 24.08. 2024

Miejsce: Gliwice

Pierwsza wycieczka regionalna „Zapomniane pałace Górnego Śląska”. Razem z przewodnikami, Beatą oraz Pawłem Pomykalskimi, podróżowaliśmy śladami zapomnianych pałaców należących do znakomitych rodów szlacheckich. Podczas wycieczki odwiedziliśmy m.in. imponujący pałac Donnersmarcków w Krowiarkach, a także ruiny pałacu rodziny von Eichendorff w Łubowicach oraz w Sławikowie.

Finansowanie: Saksońskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Vergessene Paläste Oberschlesiens – Regionalausflug

Datum: 24.08.2024

Ort: Gleiwitz

Erster Regionalausflug zum Thema „Vergessene Schlösser Oberschlesiens“. Zusammen mit Beata und Paweł Pomykalski (Autoren, Reiseleiter und Travel-blogger) begaben wir uns auf die Suche nach Spuren vergessener Schlösser, die einst bedeutenden Adelsfamilien gehörten. Während der Exkursion besuchten wir unter anderem den beeindruckenden Palast der Familie Donnersmarck in Krowiarki (Krawarn) sowie die Ruinen der Paläste der Familie von Eichendorff in Łubowice (Lubowitz) und Sławików (Slawikau).

Finanzierung: Sächsisches Staatsministerium des Innern

Wizyta młodzieży mniejszości niemieckiej

Data: 21.08.2024

Miejsce: Gliwice

Podczas spotkania mieliśmy możliwość opowiedzenia o naszej działalności oraz przeprowadzenia szeregu animacji i gier doskonalących wśród młodzieży umiejętności językowe.

Odwiedziny odbywały się w ramach warsztatów organizowanych przez Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w Opolu – „Mini-Sommer Sprachcamps”

Besuch von Jugendlichen der deutschen Minderheit

Datum: 21.08.2024

Ort: Gleiwitz

Während des Treffens hatten wir die Möglichkeit, über unsere Aktivitäten zu berichten und eine Reihe von Animationen und Spielen durchzuführen, die die Sprachkenntnisse der Jugendlichen verbessern sollten.

Der Besuch im Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit war Teil eines Sommerferienlagers, das vom Verband der deutschen Minderheit in Opolen im Rahmen des Projekts „Mini-Sommer Sprachcamps“ organisiert wurde.

WRZESIEŃ 2024 / SEPTEMBER 2024

Śladami wschodniej granicy Górnego Śląska – wycieczka regionalna

Data: 07.09.2024

Miejsce: Gliwice

Dnia 7 września odbyła się kolejna wycieczka regionalna z Domem Współpracy Polsko- Niemieckiej. Tym razem odkrywaliśmy nieznaną zakątkę regionu, jakim jest wschodnia rubież Górnego Śląska. Razem z przewodnikiem, Dawidem Smolorzem, podróżowaliśmy przez tereny położone nad Prosną, Liswartą, Przemszą i Brynicą, gdzie zobaczyliśmy dawną rosyjską komorę celną w Gniazdowie, pozostałości po leśnej granicy w Czarnym Lesie a także Trójkąt Trzech Cesarzy w Sosnowcu-Modrzejowie.

Finansowanie: Saksońskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Auf den Spuren der östlichen Grenze Oberschlesiens – Regionalausflug

Datum: 07.09.2024

Ort: Gleiwitz

Am 7. September fand ein weiterer Regionalausflug mit dem Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit statt. Dieses Mal entdeckten wir einen oft übersehenen Teil der Region, nämlich die östliche Grenze Oberschlesiens. Zusammen mit dem Regionalexperthen, Autor und Reiseführer Dawid Smolorz reisten wir durch die ehemaligen Grenzgebiete an den Flüssen Proсна, Liswarta (Lisswarthe), Przemsza (Przemsza) und Brynica (Brinitz), wo wir die ehemalige russische Zollstelle in Gniazdów, die Überreste der Waldgrenze im Schwarzen Wald sowie das Dreikaisereck in Sosnowiec-Modrzejów (Sosnowitz-Modrzejów) besichtigten.

Finanzierung: Sächsisches Staatsministerium des Innern

Warsztaty kamishibai „Na tropie Utopka Roztropka – w świecie górnośląskich podań i baśni”

Data: 17.09., 18.09., 20.09.2024

Miejsce: ZSP nr 15 w Gliwicach, ZSP nr 13 w Gliwicach, Szkoła Podstawowa w Kozłowie

W ramach projektu „Na tropie Utopka Roztropka – w świecie górnośląskich podań i baśni” odwiedziliśmy

Kamishibai-Workshop „Auf den Spuren von Utopek Roztropek – in der Welt der oberschlesischen Sagen und Märchen“

Datum: 17.09., 18.09., 20.09.2024

Ort: ZSP Nr. 15 in Gleiwitz, ZSP Nr. 13 in Gleiwitz, Grundschule in Kozłów (Koslow)

Im Rahmen des Projekts „Auf den Spuren von Utopek Roztropek – in der Welt der oberschlesischen

szkoły podstawowe z Gliwic oraz powiatu gliwickiego, gdzie przeprowadziliśmy warsztaty kamishibai! Zajęcia poświęcone były tematowi śląskich strachów i straszków. W oparciu o publikację DWPN autorstwa Elisabeth Grabowski „Podania i baśnie z Górnego Śląska”, uczniowie przygotowali ilustracje do wybranej legendy, bazując na konwencji teatrzyków kamishibai.

Finansowanie: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach projektu Narodowego Centrum Kultury: EtnoPolska 2024.

Udział w konferencji metodycznej dla nauczycieli

Data: 17.09.2024

Miejsce: Katowice

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej miał możliwość zaprezentowania swojej działalności podczas konferencji metodycznej zorganizowanej przez katowicki oddział Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Niemieckiej.

Sagen und Märchen“ besuchten wir Grundschulen in Gleiwitz und im Landkreis Gleiwitz, wo wir Kamishibai-Workshops durchführten. Die Workshops widmeten sich dem Thema der schlesischen Spukwesen und Schreckgestalten. Auf der Grundlage der vom Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit herausgegebenen Publikation „Sagen und Märchen aus Oberschlesien“ von Elisabeth Grabowski erstellten die Schülerinnen und Schüler Illustrationen zu einer ausgewählten Legende, basierend auf den Prinzipien des Kamishibai-Theaters.

Finanzierung: Ministerium für Kultur und nationales Erbe der Republik Polen im Rahmen des Projekts des Nationalen Kulturzentrums: EtnoPolska 2024

Teilnahme an einer Methodikkonferenz für Lehrkräfte

Datum: 17.09.2024

Ort: Katowice (Kattowitz)

Das Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit hatte die Möglichkeit, seine Aktivitäten während einer Methodikkonferenz vorzustellen, die von der Kattowitzer Zweigstelle des Polnischen Deutschlehrerverbands organisiert wurde.

W trakcie wydarzenia przeprowadzono szereg rozmów z nauczycielami, oferując darmowe materiały edukacyjne wspomagające nauczanie języka niemieckiego, a także zaprezentowano wiodące projektu DWPN. Ponadto, w trakcie konferencji sporo miejsca poświęcono materiałom pomocniczym do przedmiotu Historia i Kultura Mniejszości Niemieckiej.

Spacer po Katowicach – Twórcy Kattowitz

Data: 21.09.2024

Miejsce: Katowice

Kolejny spacer z cyklu Archiwum Historii Mówionej odbył się w Katowicach. Uczestnikom wydarzenia przybliżono historię miasta, ukazując ją przez pryzmat jego twórców i architektów, podkreślając rozwój przemysłowy, architektoniczny i kulturalny miasta.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Rola edukacji w kształtowaniu tolerancji

Data: 24.09.2024

Miejsce: Opole

Debata z udziałem nauczycieli, uczniów oraz przedstawicieli młodzieży mniejszości niemieckiej na temat współczesnej roli edukacji. Podczas spotkania uczestnicy zastanawiali się, w jaki sposób, w obliczu współczesnych wyzwań, edukować, by budować mosty, a nie mury.

Finansowanie: Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu

Polsko-niemiecka wymiana Akademia #bettertogether

Data: 26.09 – 29.09.2024

Miejsce: Gdańsk

Podczas czterodniowego spotkania w Gdańsku uczestnicy z Polski oraz Niemiec brali udział w warsz-

Im Rahmen der Veranstaltung wurden zahlreiche Gespräche mit Lehrkräften geführt, kostenlose Unterrichtsmaterialien für den Deutschunterricht angeboten und die wichtigsten Projekte des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit vorgestellt. Darüber hinaus wurde während der Konferenz viel Raum zur Verfügung gestellt, um die Neuausgabe der Unterrichtsmaterialien zum Thema „Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit“ zu präsentieren.

Stadtführung durch Kattowitz – Die Gründer von Kattowitz

Datum: 21.09.2024

Ort: Katowice (Kattowitz)

Ein weiterer Spaziergang aus der Reihe „Archiv der Erzählten Geschichte“ fand in Katowice (Kattowitz) statt. Den Teilnehmenden der Veranstaltung wurde die Geschichte der Stadt nähergebracht, indem sie aus der Perspektive ihrer Gründer und Architekten dargestellt wurde. So konnte die industrielle, architektonische und kulturelle Entwicklung der Stadt hervorgehoben werden.

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen

Bildung als Schlüssel bei der Förderung von Toleranz

Datum: 24.09.2024

Ort: Oppeln

Debatte mit Lehrkräften, Schülerinnen Schülern sowie Mitgliedern der deutschen Minderheit über die entscheidende Rolle der Bildung für Toleranzförderung. Während des Treffens diskutierten die Teilnehmenden, wie man angesichts der heutigen Herausforderungen Bildung einsetzen kann, um Brücken statt Mauern zu bauen.

Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln

Deutsch-polnischer Austausch Akademie #bettertogether

Datum: 26.09. – 29.09.2024

Ort: Gdańsk (Danzig)

Während des viertägigen Treffens in Danzig nahmen Teilnehmende aus Polen und Deutschland an

tatach na temat współpracy międzynarodowej, różnorodności kulturowej, zarządzania projektem oraz projektowania i realizacji własnych inicjatyw. Odbyły się także spacerzy śladami niemieckiej historii miasta oraz prezentacje tradycji regionalnych.

Finansowanie: Sanddorf Stiftung, Goethe Institut

Spotkanie literackie wokół publikacji „Ze ściśniętym sercem w noc... Dziennik Górnśląskiego Żołnierza Wielkiej Wojny (1915–1918)”

Data: 27.09.2024

Miejsce: Miejska Biblioteka Publiczna w Gliwicach

Spotkanie literackie wokół publikacji „Ze ściśniętym sercem w noc...”, podczas którego dr Sebastian Rosenbaum w rozmowie z Szymonem Szwejgerem, przedstawił niezwykle unikatową publikację. „Ze ściśniętym sercem w noc”, to pierwsze wydanie dzienników spisanych w języku niemieckim przez Alberta Adamskiego – kupca pochodzącego z Kadłuba Wolnego (województwo opolskie), powstałych w latach 1915–1918. Publikacja poświęcona jest jego służbie wojskowej, którą odbył w trakcie I wojny światowej, walcząc m.in. na froncie we Francji oraz na Bałkanach.

Partner: Miejska Biblioteka Publiczna w Gliwicach
Finansowanie: Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu

Workshops zu den Themen internationale Zusammenarbeit, kulturelle Vielfalt, Projektmanagement sowie Konzeption und Umsetzung eigener Initiativen teil. Außerdem fanden Spaziergänge auf den Spuren der deutschen Stadtgeschichte und Präsentationen regionaler Traditionen statt.

Finanzierung: Sanddorf Stiftung, Goethe Institut

Literarisches Treffen rund um die Veröffentlichung „Mit bangem Herzen, in die Nacht hinein... Tagebuch eines oberschlesischen Soldaten des Großen Krieges (1915–1918)“

Datum: 27.09.2024

Ort: Öffentliche Stadtbibliothek in Gleiwitz

Im Rahmen einer literarischen Begegnung stellte Dr. Sebastian Rosenbaum im Gespräch mit Szymon Szwejger die Publikation „Mit bangem Herzen, in die Nacht hinein...“ vor. Diese Veröffentlichung umfasst die erste Ausgabe der Tagebücher, die Albert Adamski, ein Kaufmann aus Kadłub Wolny (Frei Kadlub), zwischen 1915 und 1918 in deutscher Sprache verfasst hat. Darin wird umfassend die Zeit des Militärdienstes, den Adamski während des Ersten Weltkriegs unter anderem an der Front in Frankreich und auf dem Balkan leistete, beschrieben.

Partner: Öffentliche Stadtbibliothek in Gleiwitz
Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Opoln

PAŹDZIERNIK 2024 / OKTOBER 2024

Warsztaty historyczno-językowe dla grupy młodzieży polsko-niemieckiej

Data: 07.10.2024

Miejsce: Gliwice

Podczas spotkania młodzież obu krajów miała okazję wzięcia udziału w warsztatach, animacjach językowych i zajęciach regionalnych, które nie tylko poszerzyły ich wiedzę i umiejętności językowe, ale również pomogły się zintegrować.

Wydarzenie przeprowadzono w ramach współpracy patronackiej pomiędzy Domem Współpracy Polsko-Niemieckiej a Zespołem Szkolno-Przedszkolnym nr 17 z Gliwic.

Wykład regionalno-historyczny „Biografia Wilhelmstrasse”

Data: 07.10.2024

Miejsce: Gliwice

W ramach naszego wieloletniego projektu „Zapomniane Dziedzictwo”, dnia 7 października odbył się pierwszy wykład z cyklu zaplanowanych spotkań „Gliwice nieznanne. Zapomniane historie naszego miasta”. Podczas spotkania nasi słuchacze mieli możliwość przeniesienia się w czasie, do lat świetności jednej z najznamienitszej z gliwickich ulic – Wilhelmstrasse, obecnej ul. Zwycięstwa.

Finansowanie: Saksońskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Trzecie szkolenie „Świadome działanie i komunikacja interpersonalna” w ramach projektu „Akademia Młodych Liderów MN”

Data: 11.10–13.10.2024

Miejsce: Opole

Uczestnicy pracowali nad teorią wpływu społecznego, rozwijali umiejętności interpersonalne i komunikacyjne, identyfikowali swoje mocne strony oraz wartości lidarskie.

Finansowanie: Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny za pośrednictwem Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce

Historisch-sprachliche Workshops für eine Gruppe polnisch-deutscher Jugendlicher

Datum: 07.10.2024

Ort: Gleiwitz

Während des Treffens hatten die Jugendlichen beider Länder die Möglichkeit, an Workshops, Sprachanimationen und regionalen Aktivitäten teilzunehmen, die nicht nur ihr Wissen und ihre Sprachkenntnisse erweiterten, sondern auch zur Integration beitrugen.

Die Veranstaltung wurde im Rahmen der Zusammenarbeit zwischen dem Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit und dem Schul- und Kindergartenkomplex Nr. 17 aus Gleiwitz durchgeführt.

Regionalhistorischer Vortrag „Biografie der Wilhelmstraße“

Datum: 07.10.2024

Ort: Gleiwitz

Im Rahmen des langjährigen Projekts „Vergessenes Erbe“ fand am 7. Oktober der erste Vortrag aus der Reihe „Das unbekannte Gleiwitz. Vergessene Geschichten unserer Stadt“ statt. Während des Treffens hatte das Publikum die Möglichkeit, sich in die Blütezeit einer der bedeutendsten Straßen von Gleiwitz – der Wilhelmstraße, der heutigen Zwycięstwa-Straße – zurückzusetzen.

Finanzierung: Sächsisches Staatsministerium des Innern

Dritte Schulung „Bewusstes Handeln und zwischenmenschliche Kommunikation“ im Rahmen des Projekts „Akademie für junge Führungskräfte der deutschen Minderheit“

Datum: 11.10.–13.10.2024

Ort: Oppeln

Die Teilnehmenden setzten sich mit der Theorie der sozialen Einflussnahme auseinander, entwickelten ihre zwischenmenschlichen und kommunikativen Fähigkeiten und identifizierten ihre Stärken und Führungsqualitäten.

Finanzierung: Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen aus Mitteln des Bundesministeriums für Innern und für Heimat der Bundesrepublik Deutschland

Spacer po Bytomiu

Data: 12.10.2024

Miejsce: Bytom

Podczas wydarzenia uczestnicy mieli możliwość podziwiania piękna architektury przełomu XIX i XX wieku, przybliżając historię miasta poprzez jego secesyjne i neorenesansowe budowle oraz opowieści o dawnych niemieckich i polskich mieszkańcach.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Wykład regionalno-historyczny – „Dawna Fabryka Drutu i jej właściciel”

Data: 14.10.2025

Miejsce: Gliwice

Kolejny wykład z cyklu zaplanowanych spotkań „Gliwice nieznanne. Zapomniane historie naszego miasta”. Podczas spotkania opowiedzieliśmy o wyjątkowym miejscu, jakim jest niezwykle poprzemysłowy zaby-

Stadtführung durch Bytom (Beuthen)

Datum: 12.10.2024

Ort: Bytom (Beuthen)

Während der Veranstaltung hatten die Teilnehmenden die Möglichkeit, die Schönheit der Architektur der Wende vom 19. zum 20. Jahrhundert zu bewundern und die Geschichte der Stadt anhand ihrer Jugendstil- und Neorenaissance-Gebäude sowie den Geschichten über ehemalige deutsche und polnische Einwohnerinnen und Einwohner näher kennenzulernen.

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen

Regionalhistorischer Vortrag – „Die ehemalige Drahtfabrik und ihr Besitzer“

Datum: 14.10.2025

Ort: Gleiwitz

Ein weiterer Vortrag aus der Reihe „Das unbekanntes Gleiwitz. Vergessene Geschichten unserer Stadt“. Während des Treffens erzählten wir von einem außergewöhnlichen postindustriellen Denkmal unserer

tek naszego miasta – XIX-wieczna fabryka drutu wybudowana z inicjatywy niemieckiego przedsiębiorcy, Augusta Wilhelma Hegenscheidta.

Finansowanie: Saksońskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Eco Slam – międzynarodowy slam poetycki na rzecz klimatu

Data: 16.10–20.10.2025

Miejsce: Opole

Projekt „Poetry Slam 4.0 – EcoSlam” połączył młodzież z Polski, Niemiec, Czech i Ukrainy wokół tematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Uczestnicy wzięli udział w warsztatach literacko-artystycznych, tworząc poezję i kolaże, które zaprezentowali podczas finałowego slamu w Opolu. Efekty ich pracy udostępniono w mediach społecznościowych oraz w formie publikacji online

Finansowanie: Konsulat Generalny Republiki Federalnej Niemiec we Wrocławiu oraz Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

Stadt – einer Drahtfabrik aus dem 19. Jahrhundert, die auf Initiative des deutschen Unternehmers August Wilhelm Hegenscheidt erbaut wurde.

Finanzierung: Sächsisches Staatsministerium des Innern

EcoSlam – internationaler Poetry-Slam für das Klima

Datum: 16.10.–20.10.2025

Ort: Oppeln

Das Projekt „Poetry Slam 4.0 – EcoSlam“ brachte Jugendliche aus Polen, Deutschland, Tschechien und der Ukraine zusammen, um sich zum Thema Umweltschutz und nachhaltige Entwicklung auszutauschen und ihre eignen Gedanken auf kreative Art zu präsentieren. Die Teilnehmenden nahmen an literarischen und künstlerischen Workshops teil, schufen poetische Slam-Beiträge und Collagen, die sie beim abschließenden Slam in Oppeln präsentierten. Die Ergebnisse ihrer Arbeit wurden in den sozialen Medien und in Form einer Online-Publikation veröffentlicht.

Finanzierung: Generalkonsulat der Bundesrepublik Deutschland in Breslau und Marschallamt der Woiwodschaft Oppeln

Spotkanie ze świadkiem czasu „W świecie śląskich legend i strachów”

Data: 24.10.2024

Miejsce: Lipiny – Świętochłowice

Spotkanie było doskonałą okazją do poznania dawnych tradycji, wierzeń a także szansą na wybranie się we wciągającą podróż po śląskim folklorze. W atmosferze wspólnego szkubania, uczestnicy wysłuchali opowieści o tajemniczych postaciach znanych z górnośląskich wierzeń.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

XXIX Seminarium Śląskie – Śląska mozaika. Rola wielokulturowości w kształtowaniu regionu

Data: 28.10–30.10.2024

Miejsce: Kamień Śląski, Opole

Temat tegorocznego seminarium brzmiał „Śląska mozaika. Rola wielokulturowości w kształtowaniu regionu”. Całość seminarium poświęcona była refleksji nad rolą wielokulturowości w kształtowaniu tożsamości oraz społeczno-kulturowego wizerunku Śląska. Podczas szeregu debat, wykładów i dyskusji panelowych, skupiliśmy się na otwartej wymianie poglądów w temacie wpływu różnorodności kulturowej na rozwój Śląska, zarówno w przeszłości, jak i obecnie.

Finansowanie: Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny za pośrednictwem Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Fundacja Konrada Adenauera w Polsce, Fundacja Friedricha Eberta w Polsce

Rozmowy o Europie: Europejskie doświadczenia migracji. Debata organizowana w ramach XXIX Seminarium Śląskiego – Śląska mozaika. Rola wielokulturowości w kształtowaniu regionu

Data: 28.10.2024

Miejsce: Kamień Śląski

Wydarzenie tradycyjnie organizowane wspólnie z Fundacją Konrada Adenauera w Polsce, jako uzu-

Begegnung mit einem Zeitzeugen „In der Welt der schlesischen Legenden und Spukwesen“

Datum: 24.10.2024

Ort: Świętochłowice-Lipiny (Schwientochlowitz-Lipine)

Das Treffen bot eine hervorragende Gelegenheit, alte Traditionen und Volksglauben kennenzulernen und sich auf eine spannende Reise durch die schlesische Folklore zu begeben. Die Teilnehmenden lauschten Geschichten über geheimnisvolle Figuren, Schreckgespenster und Spukwesen, die aus den volkstümlichen Sagen und Überlieferungen Oberschlesiens bekannt sind.

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen

29. Schlesienseminar – Schlesiens Mosaik der Kulturen. Die Bedeutung der kulturellen Vielfalt für die Region

Datum: 28.10.–30.10.2024

Ort: Kamień Śląski (Gross Stein), Opoln

Das Thema des diesjährigen Seminars lautete „Schlesiens Mosaik der Kulturen. Die Bedeutung der kulturellen Vielfalt für die Region“. Das gesamte Seminar war der Reflexion über die Rolle des multikulturellen Erbes bei der Gestaltung der Identität und des soziokulturellen Images Schlesiens gewidmet. In einer Reihe von Debatten, Vorträgen und Podiumsdiskussionen konzentrierten wir uns auf einen offenen Meinungsaustausch über den Einfluss der kulturellen Vielfalt auf die Entwicklung Schlesiens in der Vergangenheit und Gegenwart.

Finanzierung: Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen aus Mitteln des Bundesministeriums für Innern und für Heimat der Bundesrepublik Deutschland, Konrad-Adenauer-Stiftung in Polen, Friedrich-Ebert-Stiftung in Polen

Gespräche über Europa: Europäische Erfahrungen mit Migration. Debatte im Rahmen des 29. Schlesienseminars – Schlesiens Mosaik der Kulturen. Die Bedeutung der kulturellen Vielfalt für die Region

Datum: 28.10.2024

Ort: Kamień Śląski (Groß Stein)

Die Veranstaltung wurde als Ergänzung zur wis-

pełnienie konferencji naukowej, jaką jest Seminarium Śląskie. Tegoroczne wydarzenie miało formę debaty, w której uczestniczyli eksperci ds. stosunków polsko-niemieckich. Głównym zagadnieniem dyskusji była kwestia migracji, jako szansy, bądź wyzwania dla Europy. W trakcie debaty poruszono także aspekty historyczne i społeczne wpływające na współczesne postrzeganie migracji w obu krajach. Uczestnicy zgodzili się, że otwarty dialog i współpraca międzynarodowa są kluczowe dla skutecznego reagowania na zmieniające się wyzwania migracyjne.

Finansowanie: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce

„Czy Polska ma własną politykę migracyjną/ czy Polsce potrzebna jest polityka migracyjna? Dyskusja organizowana w ramach XXIX Seminarium Śląskiego „Śląska mozaika. Rola wielokulturowości w kształtowaniu regionu”

Data: 30.10.2024

Miejsce: Opole

„Czy Polska ma własną politykę migracyjną/ czy Polsce potrzebna jest polityka migracyjna” to temat debaty, którą Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej zrealizował wraz z Fundacją Friedricha Eberta w ramach XXIX Seminarium Śląskiego. Zaproszeni eksperci zgodnie podkreślili, że Polska posiada politykę migracyjną, jednak potrzebuje długofalowej i elastycznej strategii, która nie tylko odpowie na braki kadrowe, ale również zadba o integrację społeczną.

Finansowanie: Fundacja Friedricha Eberta

Spacer „Losy Żydów Opolskich” organizowany w ramach XXIX Seminarium Śląskiego „Śląska mozaika. Rola wielokulturowości w kształtowaniu regionu”

Data: 29.10.2024

Miejsce: Opole

Spacer „Losy Żydów opolskich,” organizowany przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w ramach Seminarium Śląskiego, stanowił wyjątkową okazję do poznania historii i kultury społeczności żydowskiej

senschaftlichen Konferenz, dem Schlesienseminar, gemeinsam mit der Konrad-Adenauer-Stiftung in Polen organisiert. Die diesjährige Veranstaltung fand in Form einer Debatte statt, an der Experten für deutsch-polnische Beziehungen teilnahmen. Das Hauptthema der Diskussion war die Frage nach Migration als Chance und Herausforderung für Europa vor dem Hintergrund der schlesischen Erfahrung mit kultureller Vielfalt. Im Laufe der Debatte wurden auch historische und soziale Aspekte angesprochen, die die heutige Wahrnehmung der Migration in Deutschland, Polen, Tschechien und Europa beeinflussen. Die Teilnehmer waren sich einig, dass ein offener Dialog und internationale Zusammenarbeit entscheidend sind, um effektiv auf die sich wandelnden Herausforderungen der Migration reagieren zu können.

Finanzierung: Konrad-Adenauer-Stiftung in Polen

„Hat Polen eine eigene Migrationspolitik/ braucht Polen eine Migrationspolitik? Diskussion im Rahmen des 29. Schlesienseminars – Schlesiens Mosaik der Kulturen. Die Bedeutung der kulturellen Vielfalt für die Region”

Datum: 30.10.2024

Ort: Oppeln

„Hat Polen eine eigene Migrationspolitik/Braucht Polen eine Migrationspolitik?“ war das Thema einer Debatte, die das Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit gemeinsam mit der Friedrich-Ebert-Stiftung im Rahmen des 29. Schlesienseminars veranstaltet hat. Die eingeladenen Expertinnen und Experten betonten übereinstimmend, dass Polen zwar über eine Migrationspolitik verfüge, jedoch eine langfristige und flexible Strategie benötige, die nicht nur auf Bedürfnisse des Arbeitsmarktes reagiert, sondern auch für soziale Integration sorgt.

Finanzierung: Friedrich-Ebert-Stiftung in Polen

Stadtführung „Das Schicksal der Jüdinnen und Juden von Oppeln“ im Rahmen des 29. Schlesienseminars – Schlesiens Mosaik der Kulturen. Die Bedeutung der kulturellen Vielfalt für die Region”

Datum: 29.10.2024

Ort: Oppeln

Der Stadtpaziergang „Das Schicksal der Jüdinnen und Juden von Oppeln“, organisiert vom Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit im Rahmen des

w Opolu. Trasa spaceru obejmowała kluczowe miejsca związane z żydowskim dziedzictwem miasta, takie jak dawne synagogi oraz lokalizacje ważne dla życia codziennego opolskich żydów przed II wojną światową.

Finansowanie: Saksońskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Schlesienseminars, bot eine einzigartige Gelegenheit, die Geschichte und Kultur der jüdischen Gemeinde in Oppeln kennenzulernen. Die Route der Führung umfasste wichtige Orte, die mit dem jüdischen Erbe der Stadt verbunden sind, wie ehemalige Synagogen und Orte, die für das Alltagsleben der Oppelner Jüdinnen und Juden vor dem Zweiten Weltkrieg von Bedeutung waren.

Finanzierung: Sächsisches Staatsministerium des Innern

LISTOPAD 2024 / NOVEMBER 2024

Spacer „W poszukiwaniu śladów Breslau”

Data: 03.11.2024

Miejsce: Wrocław

Spacer miejski odkrywał przed uczestnikami przedwojenne ślady miasta, takie jak inskrypcje, szyldy, reklamy sklepowe, ukazując tym samym wielokulturową i wielowarstwową historię miasta.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Stadtführung „Auf den Spuren von Breslau“

Datum: 03.11.2024

Ort: Wrocław (Breslau)

Der Stadtsparziergang führte die Teilnehmenden zu Spuren der Stadt aus der Vorkriegszeit, darunter Inschriften, Schilder und Ladenwerbungen. Auf diese Art wurde die multikulturelle und vielschichtige Geschichte der Stadt vermittelt.

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen

Czwarte szkolenie „Sztuka wystąpień publicznych” w ramach projektu Akademia Młodych Liderów MN

Data: 08.11–11.11.2024

Miejsce: Opole

Podczas szkolenia z wystąpień publicznych skoncentrowano się na technikach skutecznego przemawiania, pracy z kamerą, autoprezentacji, retoryce i komunikacji niewerbalnej. Na koniec dokonano analizy własnych wystąpień publicznych.

Finansowanie: Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny za pośrednictwem Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno – Kulturalnych w Polsce

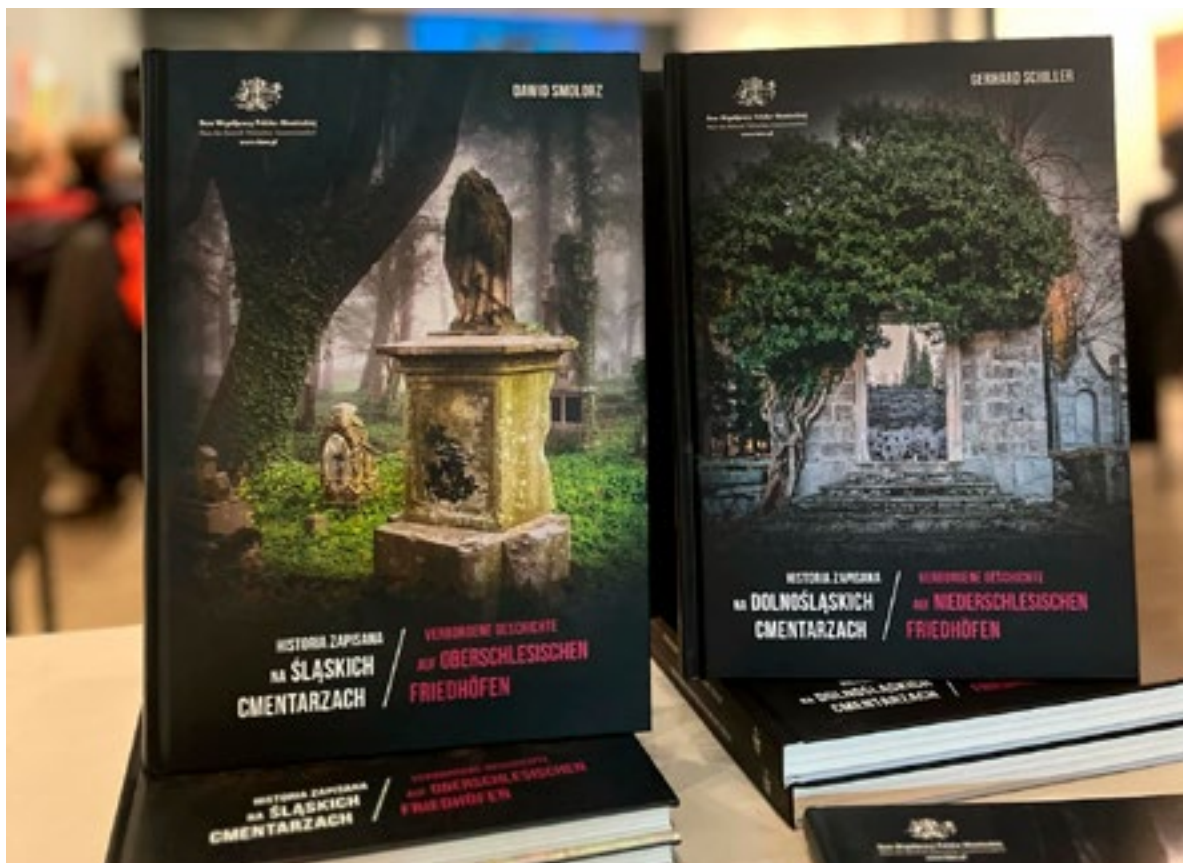
Vierte Schulung „Die Kunst des öffentlichen Auftretens“ im Rahmen des Projekts „Akademie für junge Führungskräfte der deutschen Minderheit“

Datum: 08.11–11.11.2024

Ort: Oppeln

Während des Trainings zum Thema „Rhetorik“ standen die Techniken für effektives Sprechen, Kameraarbeit, Selbstpräsentation, Rhetorik und nonverbale Kommunikation im Fokus. Am Ende wurden die eigenen öffentlichen Auftritte analysiert.

Finanzierung: Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen aus Mitteln des Bundesministeriums des Innern und für Heimat der Bundesrepublik Deutschland

Zajęcia z okazji dnia świętego Marcina

Data: 13.11.2024

Miejsce: ZSP nr 17 w Gliwicach Brzezince

Zajęcia dla uczniów młodszych klas szkoły podstawowej, podczas których dzieci doskonaliły umiejętności językowe a także poznawały tradycje i zwyczaje krajów niemieckojęzycznych. W trakcie warsztatów dzieci dowiedziały się, kim był święty Marcin, a także poznały popularne zwyczaje, takie jak parady z lampionami, pieczenie tradycyjnych rogalik a także śpiewanie świętomarcińskich piosenek.

Spotkanie literackie – „Historia zapisana na śląskich cmentarzach”

Data: 13.11.2024

Miejsce: Centrum Dokumentacyjno-Wystawiennicze Niemców w Polsce, Opole

13 listopada w opolskim Centrum Dokumentacyjno-Wystawienniczym Niemców w Polsce, odbyło się kolejne spotkanie literackie, tym razem poświęcone

Veranstaltungen zum Martinstag

Datum: 13.11.2024

Ort: ZSP Nr. 17 in Gliwice-Brzezinka (Gleiwitz-Birkenau)

Veranstaltung für Schülerinnen und Schüler der unteren Grundschulklassen, bei der die Kinder ihre Sprachkenntnisse verbesserten und die Traditionen und Bräuche deutschsprachiger Länder kennenlernen konnten. Während der Workshops erfuhren die Kinder, wer der Heilige Martin war und lernten in Deutschland beliebte Bräuche kennen, u.a. Laternenumzüge, das Backen traditioneller Martinshörnchen und das Singen von Martinsliedern.

Literarisches Treffen – „Verborgene Geschichte auf ober-schlesischen Friedhöfen“

Datum: 13.11.2024

Ort: Dokumentations- und Ausstellungszentrum der Deutschen in Polen, Opole

Am 13. November fand im Dokumentations- und Ausstellungszentrum der Deutschen in Polen in Opole ein weiteres Literaturtreffen statt, das diesmal dem

albumowi „Historia zapisana na śląskich cmentarzach”. Wydarzenie z udziałem autora, Dawida Smolorza, zgromadziło miłośników historii i lokalnych tradycji, którzy z zainteresowaniem wysłuchali opowieści o śląskich cmentarzach, będących cennymi świadectwami wielokulturowej przeszłości regionu.

Finansowanie: Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu

Spotkanie literackie – „Historia zapisana na śląskich cmentarzach”

Data: 20.11.2024

Miejsce: Miejska Biblioteka Publiczna w Gliwicach

Spotkanie odbyło się w ramach projektu „Literackie spotkania”, podczas którego prezentowaliśmy szerokiej publiczności publikacje wydane pod szyldem księgarni DWPN – Hausbooks. „Historia zapisana na śląskich cmentarzach” to album będący zwięzłym kompendium, przybliżającym czytelnikowi pięćdziesiąt nekropolii województwa śląskiego i opolskiego.

Podczas wydarzenia, autor książki podkreślił, że cmentarze Górnego Śląska są nie tylko miejscem spoczynku zmarłych, ale także świadectwem skomplikowanej historii regionu. Wspomniał o praktykach, takich jak skuwanie niemieckich napisów na nagrobkach po 1945 roku, co ilustruje trudne procesy historyczne, które wpłynęły na wygląd i charakter nekropolii.

Finansowanie: Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu

Album „Verborgene Geschichte auf oberschlesischen Friedhöfen“ gewidmet war. Die Veranstaltung mit dem Autor Dawid Smolorz versammelte Liebhaberinnen und Liebhaber der Geschichte und lokaler Traditionen, die mit Interesse den Erzählungen über schlesische Friedhöfe lauschten, die wertvolle Zeugnisse der multikulturellen Vergangenheit der Region sind.

Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln

Literarisches Treffen – „Verborgene Geschichte auf oberschlesischen Friedhöfen“

Datum: 20.11.2024

Ort: Öffentliche Stadtbibliothek in Gleiwitz

Das Treffen fand im Rahmen des Projekts „Literarische Begegnungen“ statt, bei dem wir einem breiteren Publikum Publikationen vorstellten, die bei HausBooks, dem Verlag des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit erschienen sind. Die bei diesem Treffen präsentierte Publikation „Verborgene Geschichte auf oberschlesischen Friedhöfen“ ist ein Album, das der Leserschaft fünfzig Friedhöfe der Woiwodschaften Schlesien und Oppeln näherbringt.

Während der Veranstaltung betonte der Autor des Buches, dass die Friedhöfe Oberschlesiens nicht nur eine Ruhestätte für die Verstorbenen sind, sondern auch Zeugnis der komplexen Geschichte der Region ablegen. Er erwähnte Praktiken wie das Ausradieren deutscher Inschriften auf Grabsteinen nach 1945, was die schwierigen historischen Prozesse verdeutlicht, die das Aussehen und den Charakter der Friedhöfe beeinflusst haben.

Finanzierung: Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln

GRUDZIEŃ 2024 / DEZEMBER 2024

Spotkanie ze świadkiem czasu „Opowieść o dawnych tradycjach, przesądach i zwyczajach na śląskiej wsi”

Data: 03.12.2024

Miejsce: Biedrzychowice

Podczas spotkania przeniesiono się w czasie, by poznać tradycje, przesady i zwyczaje, które kształtowały życie mieszkańców śląskiej wsi. Inicjatorka i opiekun-

Begegnungen mit Zeitzeugen „Erzählung über alte Traditionen, Aberglauben und Bräuche in schlesischen Dörfern“

Datum: 03.12.2024

Ort: Biedrzychowice (Friedersdorf)

Während des Treffens begaben sich die Teilnehmenden auf eine Zeitreise, um die Traditionen, Aberglauben und Bräuche kennenzulernen, die das Leben der

ka HeimatMuseum Farska Stodoła – Róża Zgorzelska opowiedziała o dawnych wierzeniach, relacjach międzyludzkich i rytuałach związanych z cyklem roku.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Spotkanie ze świadkiem czasu „Świąteczne zwyczaje na niemieckim Dolnym Śląsku”

Data: 04.12.2024

Miejsce: Wałbrzych

Podczas spotkania zgłębiono fascynujące tradycje bożonarodzeniowe, które były kultywowane przez mieszkańców na Dolnym Śląsku w okresie, gdy region ten znajdował się w granicach Niemiec. Wydarzenie było niezwykle okazją aby dowiedzieć się więcej o dawnych zwyczajach i atmosferze świątecznego czasu, która kształtowała życie mieszkańców Dolnego Śląska w przeszłości.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Bożonarodzeniowe animacje językowe

Data: 17.12.2024

Miejsce: Gliwice

W tygodniu poprzedzającym święta Bożego Narodzenia w szkole przeprowadzono zajęcia językowe z języka niemieckiego o tematyce świątecznej. Uczniowie brali udział w animacjach, podczas których pracowali z kartami pracy oraz grali w memory utrwalające świąteczne słownictwo.

Celem zajęć było rozwijanie kompetencji językowych w przystępny i angażujący sposób. Działania te stanowiły element podsumowania materiału i wprowadzenia świątecznego klimatu na lekcjach języka niemieckiego.

Bewohnerinnen und Bewohner schlesischer Dörfer geprägt haben. Die Initiatorin und Betreuerin des Heimatmuseums Farska Stodoła (Pfarrscheune), Róża Zgorzelska, erzählte von alten Glaubensvorstellungen, zwischenmenschlichen Beziehungen und Ritualen im Zusammenhang mit dem Jahreszyklus.

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen

Begegnungen mit Zeitzeugen „Weihnachtsbräuche im deutschen Niederschlesien“

Datum: 04.12.2024

Ort: Wałbrzych (Waldenburg)

Während des Treffens wurden faszinierende Weihnachtstraditionen beleuchtet, die von den Einwohnerinnen und Einwohnern Niederschlesiens gepflegt wurden, als die Region noch zu Deutschland gehörte. Die Veranstaltung bot eine außergewöhnliche Gelegenheit, mehr über alte Bräuche und die Atmosphäre der Weihnachtszeit zu erfahren, die das Leben in Niederschlesien in der Vergangenheit geprägt hat.

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen

Weihnachtsanimationen zum Thema Sprache

Datum: 17.12.2024

Ort: ZSP Nr. 17 in Gliwice-Brzezinka (Gleiwitz-Birkenau)

In der Woche vor Weihnachten fanden in der Schule ZSP Nr. 17 in Gleiwitz Sprachaktivitäten zum Thema Weihnachten statt. Die Schülerinnen und Schüler nahmen an Animationen teil, bei denen sie mit Arbeitsblättern arbeiteten und Memory spielten, um den Weihnachtswortschatz zu festigen.

Ziel des Unterrichts war es, die Sprachkompetenzen auf eine zugängliche und ansprechende Weise zu fördern. Diese Aktivitäten waren Teil der Zusammenfassung des Stoffes und der Einstimmung auf die Weihnachtszeit im Deutschunterricht.

PROJEKTY O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU

PROJEKTE VON BESONDERER BEDEUTUNG

Prezentujemy nasze kluczowe i sztanदारowe projekty, realizowane przez nas od lat, z wielkim powodzeniem. Projekty o szczególnym znaczeniu wyróżnia zarówno ich wieloletnia renoma, jak i niesłabnące zainteresowanie naszych odbiorców.

Nasze najważniejsze projekty skupione są wokół najistotniejszych celów działalności Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej tj. dialogu międzykulturowego, działania na rzecz pielęgnowania wielokulturowej tradycji Górnego Śląska z uwzględnieniem niemieckiego dziedzictwa oraz wsparcia przyjaznych stosunków polsko-niemieckich.

Projekty o szczególnym znaczeniu dotyczą obszarów związanych z kulturą, edukacją, historią, a także polityką, czy naukami społecznym.

Archiwum Historii Mówionej

Data: styczeń 2024 – grudzień 2024

Miejsce: województwo śląskie, opolskie, dolnośląskie i warmińsko-mazurskie

Zrealizowane zadanie w ramach projektu Archiwum Historii Mówionej polegało na dokumentacji i promocji historii lokalnej oraz regionalnej, ze szczególnym uwzględnieniem doświadczeń mniejszości narodowych, w tym mniejszości niemieckiej, oraz języka regionalnego, jakim jest język śląski. Głównym celem było zachowanie oraz przekazanie dziedzictwa kulturowego przyszłym pokoleniom poprzez utrwalenie

Nachfolgend präsentieren wir unsere wichtigsten und bedeutendsten Projekte, die wir seit Jahren mit großem Erfolg durchführen. Diese Projekte von besonderer Relevanz zeichnen sich sowohl durch ihren langjährigen Ruf als auch durch das ungebrochene Interesse unseres Publikum aus.

Unsere Vorzeigeprojekte konzentrieren sich auf die wichtigsten Zielen der Tätigkeit des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit, d. h. den interkulturellen Dialog, die Pflege der multikulturellen Tradition Oberschlesiens unter Berücksichtigung des deutschen Erbes und die Förderung freundschaftlicher deutsch-polnischer Beziehungen.

Unsere Projekte von besonderer Bedeutung beziehen sich u.a. auf die Bereiche Kultur, Bildung, Geschichte, Politik und Sozialwissenschaften.

Archiv der erzählten Geschichte

Datum: Januar 2024 – Dezember 2024

Ort: Woiwodschaften Schlesien, Oppeln, Niederschlesien und Ermland-Masuren

Die im Rahmen des Projekts „Archiv der erzählten Geschichte“ durchgeführten Aktivitäten dienten der Dokumentation und Förderung der lokalen und regionalen Geschichte unter besonderer Berücksichtigung der Erfahrungen nationaler Minderheiten, darunter der deutschen Minderheit, sowie der regionalen Sprache, nämlich der schlesischen Sprache. Das Hauptziel war die Bewahrung und Weitergabe des

relacji świadków historii, którzy przedstawili wydarzenia i tradycje, odzwierciedlające bogactwo kulturowe danego regionu. W projekcie zastosowano metodę „Oral History”, która pozwoliła na zebranie autentycznych, osobistych opowieści, wzbogacających wiedzę o historii Polski i jej mniejszości narodowych.

Przebieg realizacji zadania:

Spotkania z świadkami historii

Zorganizowano pięć spotkań w różnych regionach Polski (województwa opolskie, śląskie, dolnośląskie), podczas których świadkowie historii dzielili się swoimi wspomnieniami dotyczącymi tradycji kulturalnych, religijnych, lokalnych zwyczajów i języka niemieckiego oraz wydarzeń politycznych i społecznych. Spotkania odbywały się zarówno stacjonarnie, jak i w formie online, co pozwoliło dotrzeć do szerokiego grona odbiorców. Uczestnicy mieli okazję poznawać mniej znane wydarzenia i historie związane z mniejszościami narodowymi, co przyczyniło się do budowania wspólnej świadomości kulturowej.

Nagrania wywiadów historycznych

Przeprowadzono 16 wywiadów, które zostały zarejestrowane w formie audiowizualnej. Materiały te zawierają unikalne opowieści o historii lokalnej, losach ludzi oraz funkcjonowaniu mniejszości niemieckiej w Polsce, szczególnie na Warmii, Górnym i Dolnym Śląsku. Wywiady te stanowią cenny zapis pamięci historycznej i kulturowej, umożliwiając zachowanie różnorodności dziedzictwa kulturowego.

Podcasty historyczne

Stworzono osiem podcastów, które stanowią atrakcyjny materiał dydaktyczny dla nauczycieli i uczniów. Podcasty te komentują wybrane nagrania świadków historii i w przystępny sposób przedstawiają lokalne i regionalne dziedzictwo kulturowe, wzbogacając lekcje historii, języka niemieckiego i wiedzy o społeczeństwie.

Warsztaty dla młodzieży szkolnej

W ramach realizacji zadania zorganizowano sześć warsztatów dziennikarsko-historycznych oraz arty-

kulturowego Erbes an künftige Generationen durch die Aufzeichnung der Berichte von Zeitzeugen, die Ereignisse und Traditionen schilderten, die den kulturellen Reichtum der Region widerspiegeln. Im Rahmen des Projekts wurde die Methode der „Oral History“ angewendet, die es ermöglichte, authentische, persönliche Erzählungen zu sammeln, die das Wissen über die Geschichte Polens und seiner nationalen Minderheiten vertiefen.

Ablauf der Umsetzung der Aufgabe:

Treffen mit Zeitzeugen

Es wurden fünf Treffen in verschiedenen Regionen Polens (Woiwodschaften Opolen, Schlesien, Niederschlesien) organisiert, bei denen Zeitzeuginnen und Zeitzeugen ihre Erinnerungen an kulturelle und religiöse Traditionen, lokale Bräuche und die deutsche Sprache sowie an politische und gesellschaftliche Ereignisse teilten. Die Treffen fanden sowohl vor Ort als auch online statt, wodurch ein breites Publikum erreicht werden konnte. Die Teilnehmenden hatten die Möglichkeit, weniger bekannte Ereignisse und Geschichten im Zusammenhang mit nationalen Minderheiten kennenzulernen, was zum Aufbau eines gemeinsamen kulturellen Bewusstseins beitrug.

Aufzeichnungen historischer Interviews

Es wurden 16 Interviews durchgeführt, die in audiovisueller Form aufgezeichnet wurden. Diese Materialien enthalten einzigartige Erzählungen über die lokale Geschichte, das Schicksal von Menschen und das Leben der deutschen Minderheit in Polen, insbesondere in Ermland, Ober- und Niederschlesien. Diese Interviews sind eine wertvolle Aufzeichnung des historischen und kulturellen Gedächtnisses, die es ermöglicht, die Vielfalt des kulturellen Erbes zu bewahren.

Historische Podcasts

Es wurden acht Podcastfolgen erstellt, die ein attraktives Unterrichtsmaterial für Lehrkräfte und Schülerinnen und Schüler darstellen. Diese Podcasts kommentieren ausgewählte Aufnahmen von Zeitzeuginnen und Zeitzeugen und stellen auf eine anschauliche Weise das lokale und regionale Kulturerbe vor, wodurch sie die Möglichkeit haben, den Unterricht im Bereich Geschichte, Deutsch oder Sozialkunde bereichern können.

styczno-historycznych, mających na celu rozwijanie świadomości historycznej młodzieży, naukę zbierania relacji historycznych oraz budowanie więzi z regionalnym dziedzictwem kulturowym. Warsztaty zostały zrealizowane w Centrum Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w Opolu, Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gliwicach, w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Miedarach oraz w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Głuchołazach. W warsztatach w sumie wzięło udział 167 osób.

Warsztaty artystyczne: Kolaże z archiwum
Warsztaty dziennikarskie: „Jak nagrać swój podcast”

Spacery historyczne

W ramach realizacji zadania zorganizowano pięć spacerów historycznych w pięciu wybranych miastach w Polsce. Każdy spacer został poprowadzony przez wykwalifikowanego przewodnika, który w ciekawy i angażujący sposób przybliżył uczestnikom historię danego miasta oraz jego dziedzictwo kulturowe. Koordynator projektu nawiązał współpracę z lokalnymi organizacjami, które wsparły organizację wydarzeń. Wspólnie ustalono daty i tematy przewodnie spacerów, dopasowując je do lokalnej specyfiki oraz zainteresowań uczestników. Starannie dobrani przewodnicy, posiadający wiedzę historyczną i umiejętności opowiadania, podpisali umowy na realizację spacerów, co zapewniło wysoką jakość wydarzeń. W spacerach w sumie wzięło udział 125 osób.

Podczas spacerów uczestnicy mieli okazję szukać śladów przeszłości, które wciąż można odnaleźć w miejskiej przestrzeni – zarówno na obiektach historycznych, jak i mieszkalnych. Były to unikalne okazje do odkrywania mniej znanych aspektów historii miast, wzbogacając wiedzę uczestników i pozwalając im doświadczyć lokalnego dziedzictwa w bezpośredni i namacalny sposób. Każdy spacer przyczynił się do popularyzacji historii regionalnej i umożliwił uczestnikom poznanie dziedzictwa kulturowego w sposób interaktywny i inspirujący. Wydarzenia te były ważnym elementem projektu, budującym świadomość historyczną oraz wzmacniającym więzi z regionalną tożsamością kulturową.

Konkursy

W ramach projektu zorganizowano trzy konkursy mające na celu popularyzację historii lokalnej oraz zaangażowanie uczestników w kreatywne podejście do przeszłości:

Workshops für Schüler

Im Rahmen des Projekts wurden sechs journalistische, historische und künstlerische Workshops organisiert, die darauf abzielen, das historische Bewusstsein der Jugendlichen zu entwickeln, Wissen über Sammeln historischer Berichte zu vertiefen und eine Verbindung zum regionalen Kulturerbe aufzubauen. Die Workshops fanden im Jugendzentrum der deutschen Minderheit in Oppeln, in der Stadtbibliothek in Gleiwitz, im Schul- und Kindergartenkomplex in Miedary (Miedar) und in der Stadtbibliothek in Głuchołazy (Bad Ziegenhals) statt. Insgesamt nahmen 167 Personen an den Workshops teil.

Kunstworkshop: Collagen aus dem Archiv
Journalismus-Workshop: „Wie man einen eigenen Podcast aufnimmt“

Historische Spaziergänge

Fünf historische Spaziergänge wurden im Rahmen des Projekts in fünf ausgewählten polnischen Städten organisiert. Jeder Spaziergang wurde von qualifizierten Reiseführenden geleitet, die den Teilnehmenden auf interessante und spannende Weise die Geschichte der jeweiligen Stadt und ihr kulturelles Erbe näherbrachten. Die Projektkoordination knüpfte Kontakte zu lokalen Organisationen, die die Organisation der Veranstaltungen unterstützten. Gemeinsam wurden die Termine und Themen der Spaziergänge festgelegt und an die lokalen Besonderheiten und Interessen der Teilnehmenden angepasst. Sorgfältig ausgewählte Reiseführende mit historischen Kenntnissen und erzählerischen Fähigkeiten führten die Spaziergänge durch und sicherten so die hohe Qualität der Veranstaltungen. Insgesamt nahmen 125 Personen an den Spaziergängen teil.

Während der Spaziergänge hatten die Teilnehmenden die Möglichkeit, nach Spuren der Vergangenheit zu suchen, die noch immer im städtischen Raum zu finden sind – sowohl an historischen Gebäuden als auch an Wohngebäuden. Es waren einzigartige Gelegenheiten, weniger bekannte Aspekte der Stadtgeschichte zu entdecken, das Wissen der Teilnehmenden zu erweitern und ihnen zu ermöglichen, das lokale Erbe auf direkte und greifbare Weise zu erleben. Jeder Spaziergang trug zur Popularisierung der regionalen Geschichte bei und ermöglichte es den Teilnehmenden, das kulturelle Erbe auf interaktive und inspirierende Weise kennenzulernen. Diese Veranstaltungen waren ein relevanter Bestandteil des Projekts, der das historische Bewusstsein stärkte und die Verbundenheit mit der regionalen kulturellen Identität förderte.

1. Archiwum Historii Rzeczy
2. Historyczne selfie z Gleiwitz (dla dzieci i młodzieży)
3. Historyczne selfie z Gleiwitz (dla dorosłych)

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Konsulat Republiki Federalnej Niemiec w Opolu

Projekt młodzieżowy – Akademia Młodych Liderów Mniejszości Niemieckiej

Data: styczeń – grudzień 2024
Miejsce: Opole, Gdańsk

Projekt „Akademia Młodych Liderów MN” został zrealizowany w 2024 roku już po raz 4. w ramach działań wspierających rozwój młodych członków mniejszości niemieckiej w Polsce. Akademia to kompleksowy program rozwoju osobistego i społecznego skierowany do młodych dorosłych w wieku od 20 do 35 lat, którzy wykazują potencjał do pełnienia funkcji liderych w strukturach mniejszości niemieckiej.

W ramach projektu uczestnicy zdobywali kompetencje w zakresie zarządzania projektami, pracy zespołowej, wystąpień publicznych oraz działań na rzecz środowiska mniejszości niemieckiej. Program obejmował szkolenia, coaching oraz polsko-niemiecką wymianę młodzieży w Gdańsku, rozwijając nie tylko umiejętności miękkie, ale również tożsamość kulturową i zaangażowanie społeczne uczestników.

W ramach projektu odbyły się cztery szkolenia. W projekcie uczestniczyło łącznie 13 osób, a grupa aktywnie zaangażowała się w działania i wyraziła chęć dalszego udziału w inicjatywach na rzecz mniejszości niemieckiej w Polsce.

Partner: Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w Rzeczypospolitej Polskiej, Partnerschaftsverband Rheinland-Pfalz/4er-Netzwerk e.V.

Finansowanie: Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny za pośrednictwem Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Sanddorf Stiftung, Goethe Institut

Wettbewerbe

Im Rahmen des Projekts wurden drei Wettbewerbe organisiert, deren Ziel war es, die lokale Geschichte bekannt zu machen und die Teilnehmenden zu einer kreativen Auseinandersetzung mit der Vergangenheit anzuregen:

1. Archiv der Geschichte der Dinge
2. Historisches Selfie aus Gleiwitz (für Kinder und Jugendliche)
3. Historisches Selfie aus Gleiwitz (für Erwachsene)

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen, Konsulat der Bundesrepublik Deutschland in Oppeln

Jugendprojekt – Sprachakademie für junge Führungskräfte der deutschen Minderheit

Datum: Januar – Dezember 2024
Ort: Oppeln, Danzig

Das Projekt „Akademie für junge Führungskräfte der deutschen Minderheit“ wurde 2024 bereits zum vierten Mal im Rahmen von Maßnahmen zur Förderung junger Mitglieder der deutschen Minderheit in Polen durchgeführt. Die Akademie ist ein umfassendes Programm zur persönlichen und sozialen Entwicklung, das sich an junge Erwachsene im Alter von 20 bis 35 Jahren richtet, die das Potenzial haben, Führungsaufgaben innerhalb der deutschen Minderheit zu übernehmen.

Im Rahmen des Projekts erwarben die Teilnehmenden Kompetenzen in den Bereichen Projektmanagement, Teamarbeit, öffentliches Auftreten und Veranstaltungsplanung im Kontext der deutschen Minderheit. Das Programm umfasste Schulungen, Coachings und einen deutsch-polnischen Jugendaustausch in Danzig, wodurch nicht nur die Soft Skills, sondern auch die kulturelle Identität und das soziale Engagement der Teilnehmenden gefördert wurden.

Im Rahmen des Projekts fanden vier Schulungen statt. Insgesamt nahmen 13 Personen an dem Projekt teil und die sich aktiv für die Aktivitäten engagierende Gruppe bekundete ihre Bereitschaft, sich weiterhin an Initiativen der deutschen Minderheit in Polen zu beteiligen.

Partner: Bund der Jugend der Deutschen Minderheit in Polen, Partnerschaftsverband Rheinland-Pfalz/4er-Netzwerk e.V.

Finanzierung: Bundesministerium des Innern und für Heimat über den Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen, Sanddorf Stiftung, Goethe Institut

Bilingua – łatwiej z niemieckim

Data: Styczeń – Grudzień 2024 r.

Projekt „Bilingua – łatwiej z niemieckim!” kontynuował w 2024 roku swoje działania na rzecz promocji języka niemieckiego i wspierania polsko-niemieckiej dwujęzyczności w Polsce. Podejmowane inicjatywy miały na celu zarówno wzmacnianie kompetencji językowych dzieci i młodzieży, jak również wspieranie rodzin, nauczycieli i instytucji w procesie nauczania i wychowania dwujęzycznego.

Przez cały 2024 rok funkcjonował Punkt Doradczy, którego działalność była realizowana przez cztery wykwalifikowane doradczynie, w tym jedną na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Punkt oferował wsparcie informacyjne i doradcze dla rodziców, dzieci, nauczycieli i innych zainteresowanych. Doradczynie brały udział w spotkaniach z przedstawicielami mniejszości niemieckiej, rodzicami i pedagogami, dzieląc się wiedzą na temat wychowania i edukacji dwujęzycznej. Odwiedzały również szkoły podsta-

Bilingua – einfach mit Deutsch

Datum: Januar – Dezember 2024

Das Projekt „Bilingua – einfach mit Deutsch!“ setzte 2024 seine Aktivitäten zur Förderung der deutschen Sprache und der deutsch-polnischen Zweisprachigkeit in Polen fort. Die Initiativen zielten sowohl auf die Stärkung der Sprachkompetenzen von Kindern und Jugendlichen als auch auf die Unterstützung von Familien, Lehrkräften und Institutionen im Prozess des bilingualen Unterrichts und der bilingualen Erziehung ab.

Während des gesamten Jahres 2024 war eine Beratungsstelle in Betrieb, deren Tätigkeit von vier qualifizierten Beraterinnen wahrgenommen wurde, darunter eine in der Woiwodschaft Ermland-Masuren. Die Stelle bot Informations- und Beratungsunterstützung für Eltern, Kinder, Lehrkräfte und andere Interessierte an. Die Beraterinnen nahmen an Treffen mit Vertreterinnen und Vertretern der deutschen Minderheit, Eltern und Pädagoginnen und Pädagogen teil und teilten ihr

wowe i ponadpodstawowe, zachęcając uczniów do nauki języka niemieckiego, prowadząc konstruktywne dyskusje o jego znaczeniu w regionie i możliwościach, jakie daje jego znajomość.

W Olsztynie odbyło się spotkanie rodzin dla osób wychowujących dzieci w dwóch językach – polskim i niemieckim, jak również dla tych, którzy rozważają taką drogę. Wydarzenie stanowiło okazję do wymiany doświadczeń, a także skorzystania z indywidualnych porad doradczyni ds. polsko-niemieckiej dwujęzyczności. Spotkaniu towarzyszyły animacje językowe dla najmłodszych oraz panel dyskusyjny z udziałem rodzica praktykującego wychowanie dwujęzyczne. Omówiono wyzwania i sposoby radzenia sobie z trudnościami, a uczestnicy mieli możliwość poszerzenia wiedzy nt. wpływu dwujęzyczności na rozwój dziecka i znaczenia języka niemieckiego na Warmii i Mazurach.

W ramach projektu ukazały się dwa nowe komiksy w wersji dwujęzycznej poświęcone historii Śląska pt. „Julius Roger” oraz Warmii i Mazur pt. „Mikołaj Kopernik”. Komiksy zawierają wątki biograficzne,

Wissen über zweisprachige Erziehung und Bildung. Sie besuchten auch Grund- und weiterführende Schulen, ermutigten die Schülerinnen und Schüler zum Erlernen der deutschen Sprache und führten konstruktive Gespräche zur Bedeutung der Zweisprachigkeit in der Region sowie den Möglichkeiten, die vertiefte Deutschkenntnisse bieten.

In Olsztyn (Allenstein) fand ein Familientreffen für diese Eltern statt, die ihre Kinder zweisprachig – polnisch und deutsch – erziehen, sowie für diejenigen, die einen solchen Weg in Erwägung ziehen. Diese Veranstaltung bot eine Gelegenheit zum Erfahrungsaustausch und zur individuellen Beratung durch die Beraterin zur deutsch-polnischen Zweisprachigkeit in Ermland und Masuren. Begleitet wurde das Treffen von Sprachanimationen für die Jüngsten und einer Podiumsdiskussion mit einem Elternteil, der die zweisprachige Elternschaft praktiziert. Die Teilnehmenden hatten die Möglichkeit, ihr Wissen über die Auswirkungen der Zweisprachigkeit auf die kindliche Entwicklung und die Bedeutung der deutschen Sprache in Ermland und Masuren zu vertiefen.

przedstawiając postacie ważne dla dziedzictwa kulturowego tych regionów. Mogą one zostać wykorzystywane w ramach przedmiotu Historia i Kultury Mniejszości Niemieckiej, a ich forma przyciąga zarówno młodzież, jak i dorosłych. Komiksy zostały wydrukowane w nakładzie 400 egzemplarzy i udostępnione w wersji PDF na stronie projektu. (www.bilingua.haus.pl) Publikacja o Juliuszu Rogerze uzyskała patronaty honorowe Senatora RP Henryka Siedlaczka i Starosty Raciborskiego Grzegorza Swobody.

W 2024 roku ukazało się sześć numerów dwujęzycznego magazynu edukacyjnego „KEKS na przerwę / für die Pause”, skierowanego do dzieci w wieku 10–13 lat (klasy IV–VI szkoły podstawowej). Każde z ośmiostronicowych wydań zostało wydrukowane w nakładzie 2000 egzemplarzy. Magazyn zawiera teksty, gry, krzyżówki i rebusy, które w przystępny sposób wspierają naukę języka niemieckiego także poza szkołą. Wszystkie wydania są dostępne do pobrania na stronie projektu.

Z myślą o uatrakcyjnieniu zajęć szkolnych i pracy z komiksami, opracowano ćwiczenia do dwujęzycznych komiksów „Powstania Śląskie” oraz „Mali odkrywcy i Maria Cunitz”. Karty pracy zawierają zadania w języku polskim i niemieckim, dostosowane do młodych odbiorców. Dzięki temu nauczyciele mogą wykorzystać komiksy jako materiał dydaktyczny na lekcjach języka niemieckiego lub zajęciach o Historii i Kulturze Mniejszości Niemieckiej. Karty pracy są dostępne do pobrania na stronie projektu.

Zorganizowano również szkolenia dla nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych, które przybliżyły założenia projektu Bilingua oraz prezentowały dostępne materiały edukacyjne. Część szkoleń odbyła się w formie online, co umożliwiło szerszy udział. Nauczyciele mieli okazję poznać nowe narzędzia dydaktyczne wspierające dwujęzyczność i wymienić się doświadczeniami.

Finansowanie: Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny za pośrednictwem Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Im Rahmen des Projekts wurden zwei neue Comics in zweisprachigen deutsch-polnischen Versionen zur Geschichte Schlesiens veröffentlicht: der in Oberschlesien angesiedelte Comic „Julius Roger“ und ein Comic zur Geschichte Ermland und Masurens mit dem Titel „Nikolaus Kopernikus“. Die Comics enthalten biografische Themen, indem sie wichtige Persönlichkeiten für das kulturelle Erbe dieser Regionen auf kindlich ansprechende Weise darstellen. Sie können nicht nur im Rahmen des Schulfaches Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit eingesetzt werden, sondern auch im Alltag der zweisprachigen Erziehung. Die Comics sprechen in ihrer Form Jugendliche und Erwachsene an. Die Comics wurden in einer Auflage von 400 Exemplaren gedruckt und als PDF auf der Projektwebseite zur Verfügung gestellt (www.bilingua.haus.pl). Die Publikation über Julius Roger erhielt die Schirmherrschaft von Henryk Siedlaczek, Senator der Republik Polen, und des Ratiborer Landrates Grzegorz Swoboda.

Im Jahr 2024 erschienen sechs Ausgaben des zweisprachigen Kindermagazins „KEKS na przerwę / KEKS für die Pause“, das sich an Kinder im Alter von 10 bis 13 Jahren (4. bis 6. Klasse der Grundschule) richtet. Jede der achtseitigen Ausgaben wurde in einer Auflage von 2.000 Exemplaren gedruckt. Das Magazin enthält Texte, Spiele, Kreuzworträtsel und Bilderrätsel, die auf unterhaltsame und zugängliche Weise das Erlernen der deutschen Sprache auch außerhalb der Schule unterstützen. Alle Ausgaben können auf der Projektwebsite heruntergeladen werden.

Um den Schulunterricht und die Arbeit mit den Comics interessanter zu gestalten, wurden didaktische Übungen zu den zweisprachigen Comics „Schlesischen Aufstände“ und „Kleine Entdecker und Maria Cunitz“ entwickelt. Die Arbeitsblattsammlungen enthalten Aufgaben in polnischer und deutscher Sprache, angepasst an ein junges Publikum. So können Lehrerinnen und Lehrer die Comics als Unterrichtsmaterial im Schulfach Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit oder im Deutschunterricht einsetzen. Die Arbeitsblätter stehen auch auf der Projektwebsite zum Herunterladen bereit.

Es wurden auch Fortbildungsveranstaltungen für Grund- und Sekundarschullehrkräfte organisiert, in denen die Charakteristika des Bilingua-Projekts vorgestellt und die verfügbaren Unterrichtsmaterialien präsentiert wurden. Einige der Schulungssitzungen wurden online abgehalten, um eine breitere Beteiligung zu ermöglichen. Die Lehrerinnen und Lehrer hatten die Möglichkeit, neue Lehrmittel zur Förderung der Zweisprachigkeit kennenzulernen und Erfahrungen auszutauschen.

Finanzierung: Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen, Bundesministerium des Innern und für Heimat über den Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen

Projekt młodzieżowy – Elementarz Lidera Organizacji – ELOm

Data: styczeń-grudzień 2024

Miejsce: Opole

Projekt „ELOm” został zrealizowany w 2024 roku w ramach działań wspierających rozwój młodych członków mniejszości niemieckiej w Polsce. Była to już 8. edycja programu, który skierowany jest do młodzieży w wieku 15–19 lat. Głównym celem ELOm było kształcenie młodego pokolenia społecznie aktywnych osób, gotowych do zaangażowania się w życie lokalnych społeczności oraz struktury mniejszości niemieckiej.

Program stawiał sobie za zadanie rozwijanie poczucia przynależności do mniejszości niemieckiej w Polsce, rozszerzanie wiedzy o mniejszości niemieckiej, a także przygotowywanie młodych liderów poprzez rozwój ich umiejętności planowania i realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej. Szczególny nacisk położono na odkrywanie indywidualnych mocnych stron uczestników oraz wspieranie ich w planowaniu własnych działań.

W projekcie wzięło udział 13 uczestników. Projekt realizowano poprzez cykl czterech warsztatów rozwojowych, dostosowanych do potrzeb grupy, których efekty finalnie podsumowano podczas uroczystej gali.

Jugendprojekt – Elementarschulung für Jugendliche – ELOm

Datum: Januar – Dezember 2024

Ort: Oppeln

Das Projekt „ELOm“ wurde im Jahr 2024 im Rahmen der Aktivitäten zur Förderung der Entwicklung junger Mitglieder der deutschen Minderheit in Polen durchgeführt. Es war bereits die 8. Edition des Projekts, das sich an junge Menschen im Alter von 15–19 Jahren richtet. Das Hauptziel von ELOm bestand darin, eine junge Generation sozial aktiver Menschen auszubilden, die bereit sind, sich in das Leben der lokalen Gemeinschaften und die Struktur der deutschen Minderheit einzubringen.

Das Programm zielte darauf ab, ein Gefühl der Zugehörigkeit zur deutschen Minderheit in Polen zu entwickeln, das Wissen über die deutsche Minderheit zu erweitern und junge Führungspersönlichkeiten vorzubereiten, indem sie ihre Fähigkeiten zur Planung und Durchführung von Gemeinschaftsaktivitäten ausbauen. Besonderer Wert wurde darauf gelegt, die individuellen Stärken der Teilnehmenden zu entdecken und sie bei der Planung ihrer eigenen Tätigkeiten zu unterstützen.

An dem Projekt nahmen 13 Jugendliche teil. Das Projekt wurde durch eine Reihe von vier Workshopwochenenden umgesetzt, die auf die Bedürfnisse der

Partner: Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w Rzeczypospolitej Polskiej
Finansowanie: Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny za pośrednictwem Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, ifa – Institut für Auslandsbeziehungen

Projekt młodzieżowy – „Jugendpunkt. – Niemieckie Kluby Młodzieżowe”

Data: styczeń – grudzień 2024

Miejsce: Kłodzko, Biskupice, Biała, Dobra, Walce, Chrzastowice, Bogacica, Brzeźnica, Chróścina, Leśnica, Opole, Ligota Turawska, Żłinice, Bytom, Zbrosławice, Racibórz, Siemianowice Śląskie, Bartoszyce, Olsztyn, Jonkowo.

Projekt „Jugendpunkt” to inicjatywa tworzenia i prowadzenia klubów młodzieżowych dla dzieci i młodzieży mniejszości niemieckiej oraz społeczności lokalnych w Polsce. Głównym celem projektu jest budowanie przestrzeni do rozwoju języka niemieckiego, wiedzy o kulturze i historii Niemiec, a także kształtowanie kompetencji społecznych oraz integracja. W 2024 roku w ramach projektu powstało:

- **16 klubów Jugendpunkt** dla młodzieży w wieku 12–16 lat,
- **5 pilotażowych klubów Jugendpunkt Junior** dla dzieci w wieku 7–11 lat.

Kluby funkcjonowały w województwach: opolskim, śląskim, dolnośląskim oraz warmińsko-mazurskim.

Program zajęć był tworzony w oparciu o zainteresowania uczestników i obejmował m.in. warsztaty językowe, działania kulturalne, spotkania integracyjne, warsztaty plastyczne, ekologiczne oraz historyczne.

Animatory kultury prowadzący kluby przeszli szkolenia, jak i otrzymali stałe wsparcie mentorskie. Wprowadzono także indywidualne budżety klubowe na materiały warsztatowe, bilety wstępu i organizację wydarzeń.

W ramach projektu zorganizowano dla animatorów 2 szkolenia weekendowe oraz spotkanie ewaluacyjne, które odbywały się w Opolu.

W projekcie wzięło udział 248 osób w wieku 7–16 lat. Uczestnicy projektu zadeklarowali chęć dalszego zaangażowania się na rzecz struktur mniejszości niemieckiej w Polsce. Pośród osób, które brały

Grupa zugeschnitten waren und deren Ergebnisse schließlich bei einer Galaveranstaltung zusammengefasst wurden.

Partner: Bund der Jugend der Deutschen Minderheit in Polen

Finanzierung: Bundesministerium des Innern und für Heimat über den Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen, Marschallamt der Woiwodschaft Oppeln

Jugendprojekt – „Jugendpunkt. – Deutsche Jugendclubs“

Datum: Januar – Dezember 2024

Ort: Kłodzko (Glatz), Biskupice (Biskupitz), Biała (Zülz), Dobra (Dobrau), Walce (Walzen), Chrzastowice (Chronstau), Bogacica (Bodland), Brzeźnica (Briesnitz), Chróścina (Chroszczinna), Leśnica (Leschnitz), Oppeln, Ligota Turawska (Ellguth Turawa), Żłinice (Glockenau), Bytom (Beuthen), Zbrosławice (Broslawitz), Racibórz (Ratibor), Siemianowice Śląskie (Siemianowitz), Bartoszyce (Bartenstein), Olsztyn (Allenstein), Jonkowo (Jonkendorf)

Das Projekt „Jugendpunkt“ ist eine Initiative zur Einrichtung und Durchführung von Jugendclubs für Kinder und Jugendliche der deutschen Minderheit in Polen sowie lokaler Gemeinschaften in den Peripherien. Das Hauptziel des Projekts ist es, Raum für die Entwicklung der deutschen Sprache, die Kenntnis der deutschen Kultur und Geschichte sowie die Bildung sozialer Kompetenzen und Integration zu schaffen. Im Jahr 2024 erfolgte durch das Projekt die Einrichtung von:

- **16 Jugendpunkt-Clubs** für junge Menschen im Alter von 12–16 Jahren,
- **5 Jugendpunkt-Junior-Clubs für Kinder** im Alter von 7–11 Jahren als Pilotprojekte.

Die Clubs waren in den Woiwodschaften Oppeln, Schlesien, Niederschlesien und Ermland-Masuren tätig.

Das Programm der Aktivitäten richtete sich nach den Interessen der Teilnehmenden und umfasste Sprachworkshops, kulturelle Aktivitäten, Integrations-treffen, Kunst-, Ökologie- und Geschichtsworkshops.

Die Animatorinnen und Animatoren, die die Clubs leiteten, wurden geschult und erhielten kontinuierliche Unterstützung durch ein Mentoring. Außerdem wurden individuelle Clubbudgets für Workshop-Materialien, Eintrittskarten und die Organisation von Veranstaltungen eingeführt.

Im Rahmen des Projekts wurden zwei Wochenend-schulungen für die Animatorinnen und Animatoren sowie ein Evaluierungstreffen in Oppeln organisiert.

udział w projekcie, byli również uczestnicy poprzednich edycji.

Finansowanie: Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny za pośrednictwem Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Gmina Leśnica

Partner: Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce

LernRaum.pl

Data: Styczeń – Grudzień 2024 r.

Projekt „LernRaum.pl” został zrealizowany w okresie od stycznia do grudnia 2024 roku. Jego główna siedziba znajdowała się w Domu Współpracy Polsko – Niemieckiej w Opolu. Szczególną cechą struktury projektu była rola animatorów, którzy pełnili kluczową funkcję w realizacji działań. Działania tychże animatorów koncentrowały się wokół organizacji wydarzeń, mających na celu promowanie języka, kultury i tradycji niemieckiej w Polsce. W tym zakresie animatorzy silnie współpracowali z liderami kół DFK oraz Stowarzyszeniami Mniejszości Niemieckiej a także jej sympatykami.

W ramach projektu zorganizowane zostały wydarzenia, które odbywały się zarówno w formie online, jak i stacjonarnej. Do uczestników projektu należeli: dzieci, młodzież, młodzi dorośli, dorośli oraz seniorzy. Celem realizowanych działań było przede wszystkim wzmocnienie kompetencji językowych uczestników a także nauka języka przez praktyczne jego zastosowanie w życiu codziennym

W projekcie wzięło udział około 2677 osób, co obejmuje osoby bezpośrednio zaangażowane w działania. Niemniej łącznie zasięg projektu osiągnął liczbę około 5500 osób.

Działania w roku 2024 r. obejmowały przeprowadzenie poniższych wydarzeń.

Specjalistyczne kursy – w ramach projektu zorganizowano dwa kursy online, które miały na celu rozwój kompetencji uczestników w zakresie zarządzania stresem i mediów.

Warsztaty praktyczne – zorganizowano 41 warsztatów praktycznych, które koncentrowały się na różnych aspektach ochrony dziedzictwa kulturowego

An dem Projekt nahmen 248 Kinder und Jugendliche im Alter von 7–16 Jahren teil. Die Projektteilnehmenden erklärten sich bereit, sich weiter für die Strukturen der deutschen Minderheit in Polen zu engagieren. Unter den Projektteilnehmenden befanden sich auch Personen aus früheren Ausgaben.

Finanzierung: Bundesministerium des Innern und für Heimat über den Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen, Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen, Marschallamt der Woiwodschaft Opoln, Gemeinde Leśnica (Leschnitz)

Partner: Bund der Jugend der Deutschen Minderheit in Republik Polen, Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen

LernRaum.pl

Datum: Januar – Dezember 2024

Das Projekt „LernRaum.pl“ wurde zwischen Januar und Dezember 2024 durchgeführt und vom Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit in Opoln koordiniert. Ein besonderes Merkmal der Projektstruktur war die Rolle der Animatorinnen und Animatoren, die eine Schlüsselfunktion bei der Umsetzung der Aktivitäten hatten. Sie konzentrierten sich auf die Organisation von Veranstaltungen zur Förderung der deutschen Sprache, Kultur und Traditionen in Polen. In dieser Hinsicht arbeiteten sie eng mit den Leitungen der DFK-Kreise und der deutschen Minderheitenvereine sowie deren Partnern zusammen.

Das Projekt organisierte Veranstaltungen, die sowohl online als auch stationär stattfanden. Zu den Projektteilnehmenden gehörten von Kindern über Jugendliche, junge Erwachsene, und Erwachsene bis zu Seniorinnen und Senioren alle Generationen. Das Hauptziel der Aktivitäten war es, die Sprachkompetenzen der Teilnehmenden zu stärken und die Sprache durch praktische Anwendung im Alltag zu erlernen.

Ungefähr 2.677 Personen nahmen an dem Projekt teil, einschließlich der direkt an den Aktivitäten beteiligten Personen. Insgesamt erreichte das Projekt jedoch rund 5500 Personen.

Die Aktivitäten im Jahr 2024 umfassten folgende Veranstaltungen:

Fachkurse – Das Projekt organisierte zwei Online-Kurse, um die Fähigkeiten der Teilnehmenden in den Bereichen Stressmanagement und Medien zu verbessern.

Praktische Workshops – Es wurden 41 praktische Workshops organisiert, die sich auf verschiedene Aspekte des Schutzes des kulturellen Erbes und

oraz zrównoważonego rozwoju. Warsztaty miały na celu angażowanie uczestników w działania na rzecz ochrony i promocji kultury niemieckiej w Polsce.

Wykłady online – zorganizowano 40 wykładów online, które były innowacyjną formą edukacji zdalnej, umożliwiającą wygodną naukę i interakcję. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z szeroką gamą tematów, które oferował projekt. Wykłady obejmowały zarówno kompetencje zawodowe, jak i osobiste, umożliwiając rozwój uczestników w wielu obszarach.

Wykłady stacjonarne – zorganizowano 45 wykładów stacjonarnych, które były dostosowane do potrzeb grupy docelowej i obejmowały szeroki wachlarz tematów związanych z edukacją, kulturą i językiem niemieckim. Wykłady te miały na celu pogłębianie wiedzy uczestników oraz wspieranie integracji i dialogu polsko-niemieckiego.

Kursy językowe – zrealizowano 105 kursów językowych, które były skierowane do różnych grup wiekowych i społecznych, w tym dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów. Kursy odbywały się zarówno stacjonarnie w lokalnych strukturach mniejszości niemieckiej, jak i w formie online.

der nachhaltigen Entwicklung konzentrierten. Ziel der Workshops war es, die Teilnehmenden in Aktivitäten zum Schutz und zur Förderung der deutschen Kultur in Polen einzubinden.

Online-Vorlesungen – Es wurden 40 Online-Vorlesungen organisiert, eine innovative Form der Fernlehre, die bequemes Lernen und Interaktion ermöglichte. Die Teilnehmenden hatten die Möglichkeit, sich über eine breite Palette von Themen zu informieren, die im Rahmen des Projekts angeboten wurden. Die Vorlesungen betrafen sowohl berufliche als auch persönliche Kompetenzen und ermöglichten es, sich in vielen Bereichen weiterzuentwickeln.

Gastvorträge – Es wurden 45 Gastvorträge organisiert, die auf die Bedürfnisse der Zielgruppe zugeschnitten waren und ein breites Spektrum an Themen aus den Bereichen Bildung, Kultur und deutsche Sprache abdeckten. Diese Vorträge zielten darauf ab, das Wissen der Teilnehmenden zu vertiefen sowie die deutsch-polnische Integration und den internationalen Dialog zu fördern.

Sprachkurse – Es wurden 105 Sprachkurse durchgeführt, die sich an verschiedene Altersgruppen richteten, darunter Kinder, Jugendliche, Erwachsene und Seniorinnen und Senioren. Die Kurse wurden sowohl vor Ort in den lokalen Strukturen der deutschen Minderheit, als auch online abgehalten.

Podsumowanie

Projekt LernRUAM.pl to inicjatywa językowa mająca na celu wzmocnienie kompetencji językowych członków społeczności Mniejszości Niemieckiej. Na podstawie przeprowadzonych ewaluacji po każdym wydarzeniu, uczestnicy wyrazili zadowolenie z poruszanych tematów oraz z wysokiego poziomu referentów. W ramach projektu, wszystkie wydarzenia są realizowane w języku niemieckim lub w formie dwujęzycznej, co sprzyja lepszemu przyswajaniu języka. Dodatkową wartością projektu jest jego wkład w integrację uczestników oraz rozwój umiejętności komunikacyjnych w kontekście mniejszościowej tożsamości.

Organizator: Fundacja Rozwoju Śląska, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej

Uczestnicy: około 5500 osób

Finansowanie: BMI – Programm zur Forderung der deutschen Minderheit in Polen, wkład własny uczestników

Poetry Slam 4.0

EcoSlam – międzynarodowy slam poetycki na rzecz klimatu

Data: 16–20.10.2024

W ramach projektu „Poetry Slam 4.0 – EcoSlam” odbyła się wymiana młodzieży z Polski, Niemiec, Czech i Ukrainy, reprezentujących m.in. regiony partnerskie Województwa Opolskiego: Kraj Morawsko-Śląski oraz Obwód Iwanofrankiwski. Głównym celem spotkania była integracja uczestników, rozwój kompetencji społecznych i interkulturowych, kreatywna współpraca oraz wspólna refleksja nad wyzwaniami związanymi z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem.

Projekt był przestrzenią twórczego dialogu i zaangażowania, w którym młodzi ludzie pochylili się nad palącymi problemami współczesnego świata – kryzysem klimatycznym, degradacją środowiska i potrzebą odpowiedzialnego rozwoju. Podczas warsztatów literacko-artystycznych uczestnicy mieli okazję wyrazić swoje przemyślenia i emocje, tworząc autorskie teksty poetyckie oraz kolaże. Te artystyczne formy stały się nośnikami ich troski o planetę, a zarazem sposobem na budowanie społecznej świadomości.

Kulminacyjnym punktem programu był kulturalny event otwarty dla publiczności Opola – slam poetycki, podczas którego młodzi artyści zaprezentowali swoje utwory. To nie tylko artystyczne wystąpienia, ale również manifesty pokolenia, które domaga się realnych zmian i pragnie mieć wpływ na przyszłość świata.

Zusammenfassung

Das Projekt LernRUAM.pl ist eine Sprachinitiative, die darauf abzielt, die sprachliche Kompetenz von Mitgliedern der deutschen Minderheit zu stärken. Aus den nach jeder Veranstaltung durchgeführten Evaluierungen geht hervor, dass die Teilnehmenden mit den behandelten Themen und dem hohen Niveau der Referentinnen und Referenten zufrieden waren. Im Rahmen des Projekts werden alle Veranstaltungen auf Deutsch oder in zweisprachiger Form abgehalten, was den Spracherwerb fördert. Ein zusätzlicher Wert des Projekts ist sein Beitrag zur Integration der Teilnehmenden und zur Entwicklung von Kommunikationsfähigkeiten im Kontext einer Minderheitenidentität.

Veranstalter: Stiftung für die Entwicklung Schlesiens, Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit

Teilnehmer: ca. 5500 Personen

Finanzierung: Bundesministerium des Innern und für Heimat – Programm zur Förderung der deutschen Minderheit in Polen, Teilnahmebeiträge.

Poetry Slam 4.0

EcoSlam – internationaler Poetry Slam für das Klima

Datum: 16–20.10.2024

Im Rahmen des Projekts „Poetry Slam 4.0 – EcoSlam“ fand ein Austausch von Jugendlichen aus Polen, Deutschland, der Tschechischen Republik und der Ukraine statt, die u.a. die Partnerregionen der Woiwodschaft Opoln vertreten: Mährisch-Schlesische Region und Region Iwano-Frankiwska. Das Hauptziel des Treffens bestand darin, die Teilnehmenden zu integrieren, soziale und interkulturelle Kompetenzen zu entwickeln, kreativ zusammenzuarbeiten und gemeinsam über die Herausforderungen des Klimawandels und der nachhaltigen Entwicklung nachzudenken.

Das Projekt bot so einen Raum für kreativen Dialog und Engagement, in dem junge Menschen über drängende Probleme der heutigen Welt nachdachten – die Klimakrise, Umweltzerstörung und die Notwendigkeit einer verantwortungsvollen Entwicklung. Während der literarischen und künstlerischen Workshops hatten die Teilnehmenden die Möglichkeit, ihre Gedanken und Gefühle durch die Erstellung origineller poetischer Texte und Collagen auszudrücken. Diese künstlerischen Formen wurden zu Vehikeln für ihre Sorge um den Planeten und gleichzeitig zu einer Möglichkeit, soziales Bewusstsein zu schaffen.

Den Höhepunkt des Programms bildete eine kulturelle Veranstaltung, die für die Öffentlichkeit von

Projekt pokazał, że poprzez sztukę można nie tylko mówić o ekologii, ale również budować wspólnotę odpowiedzialnych obywateli – wrażliwych, aktywnych i gotowych do działania.

Projekt „EcoSlam” przyczynił się do przełamania stereotypów, budowania dialogu międzykulturowego oraz pogłębienia współpracy między regionami partnerskimi. Młodzież zdobyła nowe umiejętności, nawiązała międzynarodowe kontakty i wspólnie zastanawiała się nad rozwiązaniami dla globalnych problemów.

Wszystkie materiały – teksty, kolaże, relacje i filmy – zostały udostępnione w mediach społecznościowych organizacji oraz przekazane partnerom projektu. Stworzona została również publikacja online z tekstami i kolażami.

Finansowanie: Konsulat Generalny Republiki Federalnej Niemiec we Wrocławiu oraz Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

XXIX Seminarium Śląskie – Śląska mozaika. Rola wielokulturowości w kształtowaniu regionu

Data: 28.10–30.10.2024
Miejsce: Kamień Śląski, Opole
Forma: stacjonarnie oraz online

Seminarium Śląskie to sztandarowy projekt naukowy, który realizowany jest przed Dom Współpracy Polsko – Niemieckiej od niemalże 30 lat. Działania przeprowadzane w ramach seminarium przyczyniają się do wzmocnienia dialogu polsko-niemieckiego, a także mają znaczący wpływ na podniesienie świadomości społecznej mieszkańców Śląska – członków mniejszości niemieckiej i większości polskiej. Projekt umożliwia spotkania i wzajemną wymianę spostrzeżeń pomiędzy naukowcami z Polski i z zagranicy, przedstawicielami strony niemieckiej i polskiej. Seminarium Śląskie, jako konferencja regionalna i miejsce dialogu, od lat zajmuje czołowe miejsce wśród naukowych wydarzeń w regionie.

Temat tegorocznego seminarium brzmi „Śląska mozaika. Rola wielokulturowości w kształtowaniu regionu”. Całość seminarium poświęcona była refleksji nad rolą wielokulturowości w kształtowaniu tożsa-

Oppeln zugänglich war – ein Poetry Slam, bei dem junge Künstlerinnen und Künstler ihre Werke präsentierten. Dabei handelte es sich nicht nur um künstlerische Reden, sondern auch um Manifeste einer Generation, die echte Veränderungen fordert und die Zukunft der Welt beeinflussen will.

Das Projekt hat gezeigt, dass es durch Kunst nicht nur möglich ist, Bewusstsein über aktuelle globale Herausforderungen zu generieren, sondern auch eine Gemeinschaft verantwortungsbewusster Bürgerinnen und Bürger aufgebaut werden kann, die einfühlsam, aktiv und handlungsbereit ist.

Das Projekt „EcoSlam“ trug dazu bei, Stereotypen abzubauen, den interkulturellen Dialog zu fördern und die Zusammenarbeit zwischen den Partnerregionen zu vertiefen. Junge Menschen haben neue Fähigkeiten erworben, internationale Kontakte geknüpft und gemeinsam über Lösungen für globale Probleme nachgedacht.

Alle Materialien – Texte, Collagen, Berichte und Videos – wurden in den sozialen Medien veröffentlicht und an die Projektpartner weitergegeben. Es wurde auch eine Online-Publikation mit Texten und Collagen erstellt.

Finanzierung: Generalkonsulat der Bundesrepublik Deutschland in Breslau und Marschallamt der Woiwodschaft Oppeln.

29. Schlesienseminar – Schlesiens Mosaik der Kulturen – die Bedeutung der kulturellen Vielfalt für die Region

Datum: 28.10–30.10.2024
Ort: Kamień Śląski (Groß Stein), Oppeln
Form: stationär und online

Das Schlesienseminar ist ein wissenschaftliches Leuchtturmprojekt, das seit fast 30 Jahren vom Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit durchgeführt wird. Die im Rahmen des Seminars durchgeführten Aktivitäten tragen zur Stärkung des deutsch-polnischen Dialogs bei und haben einen bedeutenden Einfluss auf die Stärkung des gesellschaftlichen Bewusstseins der Bewohnerinnen und Bewohner Schlesiens – Angehörige der deutschen Minderheit und der polnischen Mehrheit. Das Projekt bietet die Möglichkeit zur Begegnung und zum gegenseitigen Austausch von Erkenntnissen zwischen Wissenschaftlerinnen und Wissenschaftlern aus Polen und dem Ausland. Als regionale Konferenz und Ort des Dialogs nimmt das Schlesienseminar seit Jahren einen bedeutenden Platz unter den wissenschaftlichen Veranstaltungen in der Region ein.

Das Thema des diesjährigen Seminars lautete „Schlesiens Mosaik der Kulturen – die Bedeutung der kulturellen Vielfalt für die Region“. Das gesamte

DOM WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
HAUS DER DEUTSCH-POLNISCHEN
ZUSAMMENARBEIT

XXIX Seminarium Śląskie /
29. Schlesienseminar

28–30.10.2024

Kamień Śląski / Groß Stein

Śląska mozaika

Rola wielokulturowości w kształtowaniu regionu

Schlesiens Mosaik der Kulturen

die Bedeutung der kulturellen Vielfalt für die Region

mości oraz społeczno-kulturowego wizerunku Śląska. Podczas szeregu debat, wykładów i dyskusji panelowych, skupiliśmy się na otwartej wymianie poglądów w temacie wpływu różnorodności kulturowej na rozwój Śląska, zarówno w przeszłości, jak i obecnie.

Seminar war der Reflexion über die Rolle der kulturellen Vielfalt bei der Gestaltung der Identität und des soziokulturellen Bildes von Schlesien gewidmet. In einer Reihe von Debatten, Vorträgen und Podiumsdiskussionen konzentrierten wir uns auf einen offenen

XXVIX Seminarium Śląskie rozpoczął wykład inauguracyjny „Wielokulturowość Górnego Śląska jako rezultat procesów migracyjnych” wygłoszony przez prof. UAM dr hab. Cezarego Trosiaka.

I sesja plenarna – Wielokulturowość na Śląsku

Pierwszy panel XXIX Seminarium Śląskiego poświęcony był tematowi „Wielokulturowy Śląsk” i próbował odpowiedzieć na pytania o tożsamość, język i tradycje mieszkańców regionu. Uczestnicy przybliżyli historyczne procesy kształtujące kulturową, narodową i etniczną różnorodność Górnego Śląska oraz jej współczesny wymiar. W panelu podkreślono, jak złożone i wielowarstwowe są śląskie tożsamości. Szczególne zainteresowanie wzbudził referat dotyczący edukacji regionalnej, prezentowany z perspektywy wielokulturowego Podlasia. Pokazano, w jaki sposób system edukacji może wspierać zachowanie dziedzictwa kulturowego różnych regionów Polski.

II sesja plenarna – Śląski tygiel

Drugi panel XXIX Seminarium Śląskiego poświęcony był tożsamości narodowej i językowej Ślązaków. Dyskusja dotyczyła m.in. tego, czy Ślązacy mają prawo postrzegać siebie jako odrębny naród i dlaczego język śląski ma dla nich tak duże znaczenie. Paneliści podejmowali też temat autonomii Śląska – zarówno w kontekście historycznym, jak i współczesnym. Ważnym wątkiem była również relacja między mniejszością śląską a niemiecką, ich podobieństwa, różnice i wspólne funkcjonowanie w regionie. Rozmowa pokazała, jak złożony i dynamiczny jest śląski tygiel tożsamościowy.

III sesja plenarna – Wielokulturowość regionu jako szansa i wyzwanie

Trzeci panel XXIX Seminarium Śląskiego skupił się na wielokulturowości regionu jako źródle zarówno szans, jak i wyzwań. Podkreślono, że różnorodność kulturowa to wartość, którą należy chronić, ale też

Meinungsaustausch über die Auswirkungen der kulturellen Vielfalt auf die Entwicklung Schlesiens, sowohl in der Vergangenheit als auch in der Gegenwart.

Schlesienseminar begann mit einem Eröffnungsvortrag von Prof. Cezary Trosiak, über den „Multikulturalismus in Oberschlesien als Ergebnis von Migrationsprozessen“.

Plenarsitzung I – Kulturelle Vielfalt Schlesiens als Ergebnis von Migrationsprozessen

Das erste Panel des 29. Schlesienseminars war dem Thema „Multikulturelles Schlesien“ gewidmet und versuchte, Fragen zur Identität, Sprache und Tradition der Bewohnerinnen und Bewohner der Region zu beantworten. Die Teilnehmenden erörterten die historischen Prozesse, die die kulturelle, nationale und ethnische Vielfalt Oberschlesiens geprägt haben, sowie deren heutige Dimension. Das Panel betonte, wie komplex und vielschichtig schlesische Identitäten sind. Von besonderem Interesse war ein Beitrag zur regionalen Bildung, der aus der Perspektive der multikulturellen Region Podlasien präsentiert wurde. Es wurde aufgezeigt, wie das Bildungssystem die Bewahrung des kulturellen Erbes der verschiedenen Regionen Polens unterstützen kann und wie die jeweiligen von Multikulturalität geprägten Regionen voneinander lernen können.

Plenarsitzung II – Der Schlesische Schmelztiigel

Das zweite Panel des 29. Schlesienseminars war der nationalen und sprachlichen Identität der Schlesierinnen und Schlesier gewidmet. Die Diskussion drehte sich unter anderem um die Frage, ob die Schlesierinnen und Schlesier das Recht haben, sich als eigenständige Nation zu verstehen und warum die schlesische Sprache für sie so wichtig ist. Die auf dem Panel vertretenen Personen befassten sich auch mit dem Thema der schlesischen Autonomie – sowohl im historischen als auch im aktuellen Kontext. Ein weiteres wichtiges Thema waren die Beziehungen zwischen der schlesischen und der deutschen Minderheit, ihre Gemeinsamkeiten, Unterschiede und ihr gemeinsames Funktionieren in der Region. Das Gespräch zeigte, wie komplex und dynamisch der schlesische Identitätsschmelztiigel ist.

Plenarsitzung III – Kulturelle Vielfalt als Chance und Herausforderung für die Region

Das dritte Panel des 29. Schlesienseminars befasste sich mit der Multikulturalität in der Region als Quelle von Chancen und Herausforderungen. Es wurde betont, dass die kulturelle Vielfalt ein Wert ist, der

potencjał, który może przynieść konkretne korzyści gospodarcze. Uczestnicy dyskutowali o wpływie migracji zagranicznych oraz obecności mniejszości niemieckiej na demografię i rozwój regionu. Interesującym punktem odniesienia była prezentacja doświadczeń Tyrolu Południowego, który z powodzeniem wykorzystuje swoją wielokulturowość jako atut. Panel pokazał, że zarządzanie różnorodnością wymaga świadomych strategii, ale może stać się siłą napędową rozwoju.

Dodatkowo, podczas XXIX Seminarium Śląskiego zorganizowano dwa spotkania, współorganizowane wraz naszymi partnerami – Fundacją Konrada Adenauera w Polsce oraz Fundacją Friedricha Eberta w Polsce.

Tegoroczne wydarzenie organizowane z Fundacją Konrada Adenauera miało formę debaty, w której uczestniczyli eksperci ds. stosunków polsko-niemieckich. Głównym zagadnieniem dyskusji była kwestia migracji, jako szansy, bądź wyzwania dla Europy. W trakcie debaty poruszono także aspekty historyczne i społeczne wpływające na współczesne postrzeganie migracji w obu krajach. Uczestnicy zgodzili się, że otwarty dialog i współpraca międzynarodowa są kluczowe dla skutecznego reagowania na zmieniające się wyzwania migracyjne.

Kolejnego dnia, wraz z partnerem Fundacją Friedricha Eberta organizowano dyskusję pt. „Czy Polska ma własną politykę migracyjną/ czy Polsce potrzebna jest polityka migracyjna”. Zaproszeni eksperci zgodnie podkreślili, że Polska posiada politykę migracyjną, jednak potrzebuje długofalowej i elastycznej strategii, która nie tylko odpowie na braki kadrowe, ale również zadba o integrację społeczną.

W tym roku, w ramach wydarzenia, przygotowano również szereg wydarzeń towarzyszących, wśród których można wyróżnić wykład historyczny „Jaka była, jest i będzie tożsamość Opola?”, spacer miejski „Śladami opolskich Żydów”, spektakl teatralny „Godojom mi Helmut”, a także spotkanie z wydawcą Pejtre Długoszem poświęcone językowi śląskiemu w literaturze.

Tegoroczne Seminarium Śląskie cieszyło się wielkim zainteresowaniem odbiorców, zarówno w przestrzeni stacjonarnej, jak i przestrzeni internetowej.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny Republiki Federalnej Niemiec, Fundacja Konrada Adenauera w Polsce, Fundacja Friedricha Eberta w Polsce

geschützt werden sollte, aber auch ein Potenzial, das konkrete wirtschaftliche Vorteile bringen kann. Die Teilnehmenden diskutierten die Auswirkungen der ausländischen Migration und der Präsenz der deutschen Minderheit auf die Demografie und die Entwicklung der Region. Ein interessanter Bezugspunkt war die Präsentation der Erfahrungen Südtirols, das seine Multikulturalität erfolgreich in vielfältigen Bereichen als Standortvorteil nutzt. Die Podiumsdiskussion zeigte, dass der Umgang mit der Vielfalt bewusste Strategien erfordert, aber auch eine treibende Kraft für die Entwicklung sein kann.

Darüber hinaus wurden während des 29. Schlesischen Seminars zwei Treffen organisiert, die gemeinsam mit unseren Partnern – der Konrad-Adenauer-Stiftung in Polen und der Friedrich-Ebert-Stiftung in Polen – veranstaltet wurden.

Die diesjährige Veranstaltung, die gemeinsam mit der Konrad-Adenauer-Stiftung organisiert wurde, fand in Form einer Debatte mit Experten für die polnisch-deutschen Beziehungen statt. Das Hauptthema der Diskussion war die Frage der Migration als Chance oder Herausforderung für Europa. Die Debatte berührte auch historische und soziale Aspekte, die die gegenwärtige Wahrnehmung von Migration in beiden Ländern beeinflussen. Die Teilnehmer waren sich einig, dass ein offener Dialog und internationale Zusammenarbeit der Schlüssel zu einer wirksamen Reaktion auf die sich verändernden Herausforderungen der Migration sind.

Am darauffolgenden Tag wurde gemeinsam mit dem Partner Friedrich-Ebert-Stiftung eine Diskussion zum Thema „Hat Polen eine eigene Migrationspolitik/ braucht Polen eine Migrationspolitik“ organisiert. Die eingeladenen Expertinnen und Experten betonten einhellig, dass Polen zwar eine Migrationspolitik habe, aber eine langfristige und flexible Strategie benötige, die nicht nur auf Bedürfnisse des Arbeitsmarktes reagiert, sondern auch für soziale Integration sorgt.

Die diesjährige Veranstaltung umfasste auch eine Reihe von Begleitveranstaltungen, darunter einen historischen Vortrag mit dem Titel „Was war, ist und wird die Identität von Oppeln sein?“, einen Stadtspaziergang „Auf den Spuren der Oppelner Jüdinnen und Juden“, eine Theateraufführung „Godojom mi Helmut“ (Man nennt mich Helmut) sowie ein Treffen mit dem Verleger Pejter Długosz, das der schlesischen Sprache in der Literatur gewidmet war.

Das diesjährige Schlesienseminar stieß auf großes Interesse in der Öffentlichkeit, sowohl im stationären als auch im Online-Bereich.

Finanzierung: Bundesministerium des Innern und für Heimat über den Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen, Konrad-Adenauer-Stiftung in Polen, Friedrich-Ebert-Stiftung in Polen

Niemieckie Kluby Malucha

Data: styczeń – grudzień 2024

W 2024 roku zrealizowano ostatnią edycję projektu „Niemieckie Kluby Malucha” organizowaną przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, który przez wiele lat prowadził te działania na rzecz najmłodszych przedstawicieli mniejszości niemieckiej w Polsce. Z końcem roku projekt został przekazany do Związku Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych Niemców w Polsce (ZSSKN) z siedzibą w Opolu, który będzie kontynuował jego misję.

W ramach tegorocznej edycji działały 31 kluby, w których uczestniczyło łącznie 334 dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Dzieci brały udział w 868 godzinach zajęć animacyjnych, odbywających się średnio 14 razy rocznie w każdej grupie, po 2 godziny każde spotkanie. Zajęcia prowadzone były w języku niemieckim, z elementami kultury mniejszości niemieckiej, i dostosowane do wieku uczestników, co sprzyjało wczesnemu rozwojowi językowemu oraz budowało pozytywny stosunek dzieci do języka niemieckiego jako języka dziedzictwa kulturowego.

Projekt umożliwił zarówno dzieciom uczęszczającym do przedszkoli z ofertą języka niemieckiego, jak i tym, które takiej możliwości nie miały, regularny kontakt z językiem i kulturą mniejszości niemieckiej. Był to szczególnie ważny element dla rodzin, które

Deutsche Kinderclubs

Datum: Januar – Dezember 2024

Im Jahr 2024 wurde das Projekt „Deutsche Kinderclubs“ letztmalig als Initiative des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit durchgeführt, das seit vielen Jahren mit der Koordination dieser Aktivitäten für die jüngsten Mitglieder der deutschen Minderheit in Polen betraut war. Ende des Jahres wurde das Projekt an den Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen mit Sitz in Opoln übertragen, der diese Aufgabe weiterführen wird.

An der diesjährigen Ausgabe waren 31 Vereine mit insgesamt 334 Kindern im Alter von 3 bis 6 Jahren beteiligt. Die Kinder nahmen an insgesamt 868 Stunden Animationsaktivitäten teil, die in jeder Gruppe im Durchschnitt 14 Mal pro Jahr stattfanden, wobei jedes Treffen 2 Stunden dauerte. Die Aktivitäten wurden in deutscher Sprache mit Elementen der deutschen Minderheitenkultur durchgeführt und an das Alter der Teilnehmenden angepasst, wodurch die frühe Sprachentwicklung gefördert und eine positive Einstellung der Kinder zu Deutsch als Herkunftssprache aufgebaut wurde.

Das Projekt ermöglichte sowohl Kindern, die einen Kindergarten mit deutschsprachigem Angebot besuchen, als auch jenen, die diese Möglichkeit nicht

pragną wychowywać dzieci w środowisku dwujęzycznym, ale na co dzień nie mają odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego.

Oprócz efektów edukacyjnych projekt Niemieckie Kluby Malucha wzmocnił poczucie tożsamości kulturowej u dzieci, wspierał ich integrację z rówieśnikami w podobnej sytuacji językowej, a także budował pozytywne emocje i wspomnienia związane z językiem niemieckim. Spotkania sprzyjały rozwijaniu więzi z tradycją i kulturą przodków, co jest kluczowe dla dalszego rozwoju językowego oraz poczucia przynależności do wspólnoty mniejszości niemieckiej w Polsce.

Finansowanie: Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny za pośrednictwem Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, wpłaty uczestników

hatten, einen regelmäßigen Kontakt mit der Sprache und Kultur der deutschen Minderheit. Dies war besonders wichtig für Familien, die ihre Kinder in einem zweisprachigen Umfeld aufziehen wollen, aber im Alltag keine ausreichende institutionelle Unterstützung haben.

Neben den pädagogischen Effekten stärkte das Projekt der deutschen Kinderclubs auch das Gefühl der kulturellen Identität der Kinder, unterstützte ihre Integration mit Gleichaltrigen in einer ähnlichen Sprachsituation und baute positive Gefühle und Erinnerungen an die deutsche Sprache auf. Die Treffen förderten die Entwicklung von Verbindungen zu den Traditionen und der Kultur ihrer Vorfahren, was für die weitere sprachliche Entwicklung und das Gefühl der Zugehörigkeit zur deutschen Minderheitengemeinschaft in Polen von entscheidender Bedeutung ist.

Finanzierung: Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen aus Mitteln des Bundesministeriums des Innern und für Heimat der Bundesrepublik Deutschland, Ministerium für Inneres und Verwaltung der Republik Polen, Beiträge der Teilnehmenden

Zapomniane dziedzictwo

Data: styczeń – grudzień 2023

Miejsce: województwo śląskie oraz województwo opolskie

Zapomniane Dziedzictwo to wieloletni projekt Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, mający na celu przywrócenie pamięci o zapomnianych obiektach architektonicznych, które czasy swojej świetności mają już za sobą.

Na dwujęzycznej, polsko-niemieckiej stronie internetowej, ukazano historie zabytków architektonicznych, będących regionalnym dziedzictwem Śląska. Poczynając od pałaców magnatów przemysłowych, poprzez budynki użyteczności publicznej, na obiektach sakralnych kończąc. Wszystkie te miejsca łączy jedno – dawniej stanowiły wizytówkę naszego regionu.

Zapomniane Dziedzictwo, to również projekt służący budowaniu identyfikacji z własną historią i kulturą, skierowany zarówno do członków mniejszości niemieckiej, jak i do wszystkich zainteresowanych, którzy chcą pogłębiać swoją wiedzę na temat niemieckiego dziedzictwa z terenów szeroko pojętego Śląska.

W tegorocznej edycji Zapomnianego Dziedzictwa położono większy nacisk na bezpośredni kontakt z odbiorcami, poprzez organizację cyklu wycieczek autokarowych, spacerów miejskich oraz wykładów

Vergessenes Erbe

Datum: Januar – Dezember 2023

Ort: Woiwodschaft Schlesien und Woiwodschaft Oppeln

„Vergessenes Erbe“ ist ein langfristiges Projekt des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit mit dem Ziel, die Erinnerung an vergessene, verlassene und/oder verfallene Architekturdenkmäler wiederherzustellen.

Auf der zweisprachigen Website werden die Geschichten von Bauwerken, Denkmälern und architektonischen Objekten vorgestellt, die Teil des regionalen Erbes Schlesiens sind. Diese reichen von den Palästen der Industriemagnaten bis hin zu öffentlichen Gebäuden und Kirchen. All diese Orte haben eines gemeinsam – sie waren einst die Aushängeschilder unserer Region.

„Vergessenes Erbe“ ist auch ein Projekt, um die Identifikation mit der eigenen Geschichte und Kultur zu steigern und richtet sich damit sowohl an Angehörige der deutschen Minderheit als auch an alle Interessierten, die ihr Wissen über das deutsche Erbe in der Region Schlesien vertiefen möchten.

Bei der diesjährigen Ausgabe von „Vergessenes Erbe“ wurde mehr Wert auf den direkten Kontakt mit dem Publikum gelegt, indem eine Reihe von Ausflügen, Stadtspaziergängen und historisch-regionalen

historyczno-regionalnych w oparciu o treści zamieszczone na stronie Zapomnianego Dziedzictwa.

W ramach projektu zorganizowano:

- dwie wycieczki autokarowe prezentujące zapomniane dziedzictwo oraz historię regionu Górnego Śląska
- dwa spacery miejskie opowiadające o historii i kulturze Górnego Śląska skierowane do młodzieży szkolnej (jeden spacer w Opolu, jeden spacer w Gliwicach)
- trzy wykłady o tematyce historyczno-regionalnej skierowane do wszystkich zainteresowanych historią, kulturą i dziedzictwem regionu
- dwa warsztaty dla młodzieży przybliżające w niecodzienny i nietypowy sposób historię Górnego Śląska

Projekt cieszył się wielką popularnością i zainteresowaniem, a wśród uczestników znaleźli się zarówno mieszkańcy województwa śląskiego, jak i opolskiego. W wydarzeniach wzięło udział 260 osób (w tym dzieci, seniorzy, dorośli oraz młodzież).

Spotkania skierowane były do szerokiego grona odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów oraz młodzieży szkolnej, dla których przewidziano się specjalnie przygotowane aktywności.

W ramach projektu przeprowadzono promocję w mediach a także stworzono materiały promocyjne dla projektu. Przygotowano kolorowanki dla najmłodszych odbiorców projektu Zapomniane Dziedzictwo – ilustracje prezentują pięć wybranych obiektów architektonicznych, będących niemieckim dziedzictwem regionu:

- a) Pałac rodu Schaffgotschów w Kopicach (województwo opolskie)
- b) Kolonia robotnicza Zandka w Zabrze (województwo śląskie)
- c) Elektrociepłownia Szombierki w Bytomiu (województwo śląskie)
- d) Pomnik Strażnika Wieczności (Grauermann) w Górach Bystrzyckich (województwo dolnośląskie)
- e) Dawne sanatorium w Sokołowsku (województwo dolnośląskie)

W ramach promocji projektu przygotowano również gadżety nawiązujące do projektu Zapomniane Dziedzictwo. Płócienne torby w kolorze czarnym opatrzone logotypem projektu Zapomniane Dziedzictwo, logotypem Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, a także logotypem Saksońskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Finansowanie: Saksońskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, wpłaty uczestników projektu

Vorträgen organisiert wurde, die sich an den Inhalten der Website „Vergessenes Erbe“ orientierte.

Im Rahmen des Projekts fanden statt:

- zwei Busausflüge, bei denen das vergessene Erbe und die Geschichte der Region Oberschlesien vorgestellt wurden
- zwei Stadtpaziergänge zur Geschichte und Kultur Oberschlesiens, die sich an Schulkinder richteten (ein Spaziergang in Oppeln, ein Spaziergang in Gleiwitz)
- drei Vorträge zu historischen und regionalen Themen, die sich an alle an der Geschichte, Kultur und dem Erbe der Region Interessierten richteten
- zwei Workshops für Jugendliche, die ihnen die Geschichte Oberschlesiens auf ungewöhnliche Art und Weise näher brachten

Das Projekt erfreute sich großer Beliebtheit und großen Interesses und es nahmen sowohl Einwohner der Woiwodschaft Schlesien als auch der Woiwodschaft Oppeln teil. Die Veranstaltungen wurden von ca. 260 Personen besucht (darunter Kinder, Senioren, Erwachsene und Jugendliche).

Die Treffen richteten sich an ein breites Publikum, mit besonderem Schwerpunkt auf Senioren und Schulkinder, für die es speziell konzipierte Aktivitäten gab.

Das Projekt wurde in den Medien beworben und es wurden Werbematerialien für das Projekt erstellt. Für die jüngsten Adressatinnen und Adressaten des Projekts wurde ein Malbuch „Vergessenes Erbe“ herausgegeben – die Illustrationen stellen fünf ausgewählte architektonische Objekte vor, die zum deutschen Erbe der Region gehören:

- a) Palast der Familie Schaffgotsch in Kopice (Koppitz), Woiwodschaft Oppeln
- b) Arbeiterkolonie Zandka (Sandkolonie) in Zabrze, Woiwodschaft Schlesien
- c) Kraft-Wärme-Kopplungsanlage Szombierki (Schomberg) in Bytom (Beuthen), Woiwodschaft Schlesien
- d) Statue des Wächters der Ewigkeit (Grauermann) im Habelschwerdter Gebirge, Woiwodschaft Niederschlesien
- e) Ehemaliges Sanatorium in Sokołowsko (Görbersdorf), Woiwodschaft Niederschlesien

Im Rahmen der Werbung für das Projekt wurden auch Gadgets erstellt, die auf das Projekt „Vergessenes Erbe“ verweisen.

Finanzierung: Sächsisches Staatsministerium des Innern, Beiträge der Projektteilnehmenden

XXII Szczyt Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego „Nauka i nowe technologie wyzwaniem dla przyszłości”

Data: 07–13 lipca 2024 r.

XXII Szczyt Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego „Nauka i nowe technologie wyzwaniem dla przyszłości” był znaczącym projektem, który miał na celu nie tylko rozwój kompetencji uczestników, ale również promowanie międzynarodowej współpracy i dialogu międzykulturowego. Grupą docelową projektu była młodzież z Polski, Niemiec i Francji, która w dniach 7–13 lipca uczestniczyła w programie realizowanym głównie w Koszęcinie, a także podczas wizyt w Katowicach, Gliwicach i Zabrze. Łącznie w Szczycie wzięło udział ponad 50 osób.

W ramach Szczytu zorganizowano różnorodne wykłady i warsztaty prowadzone przez uznanych ekspertów z renomowanych uczelni wyższych. Tematyka tych zajęć obejmowała najnowsze osiągnięcia

22. Jugendgipfel des Regionalen Weimarer Dreiecks „Wissenschaft und neue Technologien als Herausforderung für die Zukunft“

Datum: 07–13 Juli 2024

Der 22. Jugendgipfel des Regionalen Weimarer Dreiecks „Wissenschaft und neue Technologien als Herausforderung für die Zukunft“ war ein bedeutendes Projekt, das nicht nur auf die Entwicklung der Kompetenzen der Teilnehmenden abzielte, sondern auch die internationale Zusammenarbeit und den interkulturellen Dialog fördern sollte. Zielgruppe des Projekts waren junge Menschen aus Polen (Woiwodschaft Schlesien), Deutschland (Land Nordrhein-Westfalen) und Frankreich (Region Hauts-de-France), die vom 7. bis 13. Juli an einem Programm teilnahmen, das hauptsächlich in Koszęcin (Koschentin) durchgeführt und von Besuchen in Kattowitz, Gleiwitz und Zabrze begleitet wurde. Insgesamt nahmen mehr als 50 Personen am Jugendgipfel teil.

w dziedzinie technologii, ich wpływ na społeczeństwo oraz perspektywy rozwoju w kontekście globalnym. Uczestnicy mogli zapoznać się z praktycznymi zastosowaniami nowoczesnych rozwiązań technologicznych, co wzbogaciło ich wiedzę i umiejętności, a także zainspirowało do dalszego kształcenia się w tych dziedzinach.

Szczyt został zaplanowany w taki sposób, by wszystkie wykłady, warsztaty i działania integracyjne służyły przygotowaniu uczestników do debaty podsumowującej, która stanowiła kulminacyjny punkt programu. W debacie wzięli udział przedstawiciele władz lokalnych trzech regionów partnerskich: Województwa Śląskiego w Polsce, Nadrenii Północnej-Westfalii w Niemczech oraz Hauts-de-France we Francji. Spotkanie to umożliwiło młodzieży zaprezentowanie swoich wniosków, refleksji i rekomendacji związanych z tematyką nowych technologii. Była to nie tylko okazja do publicznego zabrania głosu, lecz także element dialogu między pokoleniami i narodami, ukazujący zaangażowanie młodych ludzi w kształtowanie przyszłości swoich regionów.

W trakcie wydarzenia przeprowadzono ewaluację projektu, mającą na celu ocenę jego skuteczności oraz identyfikację obszarów do poprawy. Analiza wyników ewaluacji dostarczyła cennych informacji, które będą pomocne w planowaniu przyszłych edycji Szczytu oraz w optymalizacji działań podejmowanych w ramach podobnych inicjatyw.

Podsumowując, XXII Szczyt Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego przyczynił się do rozwoju uczestników na wielu płaszczyznach, wzbogacając ich wiedzę o nowoczesnych technologiach oraz stwarzając możliwości do nawiązywania międzynarodowych relacji.

Finansowanie: Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

Die Jugendkonferenz umfasste eine Reihe von Vorträgen und Workshops, die von anerkannten Expertinnen und Experten renommierter Universitäten gehalten wurden. Zu den behandelten Themen gehörten die neuesten technologischen Entwicklungen, ihre Auswirkungen auf die Gesellschaft und die Entwicklungsperspektiven im globalen Kontext. Die Teilnehmenden konnten praktische Anwendungen moderner technologischer Lösungen kennenlernen, was ihr Wissen und ihre Fähigkeiten bereicherte und sie dazu inspirierte, sich in diesen Bereichen weiterzubilden.

Der Jugendgipfel war so geplant, dass die Integrationsaktivitäten, Vorträge und Workshops direkt der Vorbereitung auf die Abschlussdebatte dienten, die den Höhepunkt des Programms darstellte. An der Debatte nahmen auch die Vertretungen der lokalen Behörden der drei Partnerregionen teil, der Woiwodschaft Schlesien in Polen, des Landes Nordrhein-Westfalen in Deutschland und der Region Hauts-de-France in Frankreich. Das Treffen ermöglichte es den Jugendlichen, ihre Schlussfolgerungen, Überlegungen und Empfehlungen zum Thema neue Technologien zu präsentieren, untereinander zu diskutieren und den Politikerinnen, Politikern und Vertretungen der Behörden mitzugeben. Es war somit nicht nur eine Gelegenheit, öffentliches Auftreten zu üben, sondern auch ein zentrales Element des Dialogs zwischen den Generationen und Nationen, das das Engagement der jungen Menschen für die Gestaltung der Zukunft ihrer Regionen unterstrich.

Während der Veranstaltung wurde eine Evaluierung des Projekts durchgeführt, um seine Wirksamkeit zu bewerten und Bereiche mit Verbesserungsbedarf zu identifizieren. Die Analyse lieferte dabei wertvolle Informationen, die bei der Planung künftiger Ausgaben des Jugendgipfels und bei der Optimierung der Aktivitäten ähnlicher Initiativen hilfreich sein werden.

Somit hat der 22. Jugendgipfel des Regionalen Weimarer Dreiecks auf vielen Ebenen zur Entwicklung der Teilnehmenden beigetragen hat, indem er ihr Wissen über moderne Technologien bereichert und Möglichkeiten zum Aufbau internationaler Beziehungen geboten hat.

Finanzierung: Marschallamt der Woiwodschaft Schlesien

NOWOŚCI W DOMU WSPÓŁPRACY POLSKO-NIEMIECKIEJ

NEUE ENTWICKLUNGEN IM HAUS DER DEUTSCH-POLNISCHEN ZUSAMMENARBEIT

Wychodząc naprzeciw potrzebom młodych reprezentantów mniejszości niemieckiej, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej przygotował w roku 2024 innowacyjne nowe projekty skierowane do konkretnej grupy docelowej.

Projekt młodzieżowy – „Młodzi na start – Program płatnych praktyk w organizacjach MN” („Stipendiumsprogramme – Jugend am Start“)

Data: styczeń – grudzień 2024

Miejsce: województwo opolskie, śląskie, warmińsko-mazurskie

Projekt „Młodzi na start – Program płatnych praktyk w organizacjach MN” został zrealizowany w 2024 roku jako wsparcie dla młodych ludzi z mniejszości niemieckiej w Polsce. Celem projektu było zwiększenie zaangażowania młodych ludzi z mniejszości niemieckiej w Polsce poprzez oferowanie im płatnych staży w organizacjach działających na rzecz mniejszości niemieckiej. Projekt dał uczestnikom możliwość zdobycia praktycznych doświadczeń, aktywnego udziału w życiu społecznym regionu oraz rozwoju zawodowego i osobistego.

W projekcie udział wzięło 16 młodych osób w wieku od 16 do 25 lat. Każdy uczestnik projektu odbył trzy sesje coachingowe, które wspierały ich rozwój zawodowy oraz osobisty. Staże odbywały się w róż-

Um den Bedürfnissen junger Vertreterinnen und Vertreter der deutschen Minderheit weiterhin gerecht werden zu können, hat das Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit für 2024 neue innovative Projekte entwickelt, um so neue Zielgruppe zu erreichen und ein attraktives Angebot der Nachwuchsförderung zu ermöglichen.

Jugendprojekt – „Jugend am Start – Stipendienprogramm für bezahlte Praktika in den Organisationen der Deutschen Minderheit“

Datum: Januar – Dezember 2024

Ort: Woiwodschaften Oppeln, Schlesien, Ermland-Masuren

Das Projekt „Jugend am Start – Stipendienprogramm für bezahlte Praktika in den Organisationen der Deutschen Minderheit“ wurde im Jahr 2024 als Unterstützung für junge Menschen der deutschen Minderheit in Polen umgesetzt. Ziel des Projekts war es, das Engagement junger Menschen aus der deutschen Minderheit in Polen zu erhöhen, indem ihnen bezahlte Praktika in Organisationen, die für die deutsche Minderheit arbeiten, angeboten wurden. Das Projekt bot den Teilnehmenden die Möglichkeit, praktische Erfahrungen zu sammeln, aktiv am gesellschaftlichen Leben der Region teilzunehmen und sich beruflich und persönlich weiterzuentwickeln.

An dem Projekt nahmen 16 junge Menschen im Alter zwischen 16 und 25 Jahren teil. Alle Teilneh-

nych instytucjach i organizacjach mniejszości niemieckiej w Polsce, a uczestnicy mieli okazję pracować nad realnymi projektami, co pozwoliło im na zdobycie cennych umiejętności oraz doświadczeń. Uczestnicy odbyli staże w pięciu organizacjach:

- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim – 4 stażystów
- Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce – 3 stażystów
- Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w Rzeczypospolitej Polskiej – 4 stażystów
- Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej – 2 stażystów
- Olsztyńskie Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej w Olsztynie „Dom Kopernika” – 3 stażystów

Partner: Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w Rzeczypospolitej Polskiej, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim, Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Olsztyńskie Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej w Olsztynie „Dom Kopernika”

Finansowanie: Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny za pośrednictwem Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

Projekt młodzieżowy – „SkillUP! – Junge Botschafter der deutschen Minderheit” („SkillUP! – Młodzi Ambasadorzy Mniejszości Niemieckiej”)

Data: styczeń – grudzień 2024

Miejsce: cała Polska

Projekt „SkillUp!” miał na celu rozwój kompetencji i aktywizację młodzieży mniejszości niemieckiej w Polsce. Uczestnicy, w wieku 16–25 lat, zostali przygotowani do pełnienia roli ambasadorów swojej społeczności, rozwijając umiejętności organizacyjne, medialne, społeczne i komunikacyjne. Projekt obejmował zarówno intensywne szkolenia stacjonarne, jak i działania online, które miały na celu poprawę zaangażowania młodych ludzi w życie społeczne oraz promocję pozytywnego wizerunku mniejszości niemieckiej. W projekcie wzięło udział 10 uczestników z województw opolskiego, śląskiego, kujawsko-pomorskiego oraz warmińsko-mazurskiego.

menden erhielten drei Coaching-Sitzungen, um ihre berufliche und persönliche Entwicklung individuell zu fördern. Die Praktika fanden in verschiedenen Einrichtungen und Organisationen der deutschen Minderheit in Polen statt und die Teilnehmenden hatten die Möglichkeit, an realen Projekten mitzuarbeiten, wodurch sie wertvolle Fähigkeiten und Erfahrungen sammeln konnten. Die Praktika wurden in folgenden fünf Organisationen absolviert:

- Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen im Opper Schlesien- 4 Praktika
- Verband der deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen – 3 Praktika
- Bund der Jugend der Deutschen Minderheit in der Republik Polen – 4 Praktika
- Haus der Deutsch-Polnisch Zusammenarbeit – 2 Praktika
- Allensteiner Gesellschaft Deutscher Minderheit „Haus Kopernikus“ – 3 Praktika.

Partner: Bund der Jugend der Deutschen Minderheit in der Republik Polen, Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen im Opper Schlesien, Verband der deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen, Allensteiner Gesellschaft Deutscher Minderheit „Haus Kopernikus“

Finanzierung: Verband der deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen aus Mitteln des Bundesministeriums des Innern und für Heimat der Bundesrepublik Deutschland, Amt des Marschalls der Woiwodschaft Opper

Jugendprojekt – „SkillUP! – Junge Botschafter der deutschen Minderheit”

Datum: Januar – Dezember 2024

Ort: ganz Polen

Das Projekt „SkillUp!” zielte darauf ab, die Kompetenzen und die Aktivierung junger Menschen der deutschen Minderheit in Polen zu entwickeln. Die Teilnehmenden im Alter von 16 bis 25 Jahren wurden darauf vorbereitet, als Botschafterinnen und Botschafter für ihre Gemeinschaft zu agieren und dabei organisatorische, mediale, soziale und kommunikative Fähigkeiten zu entwickeln. Das Projekt umfasste sowohl intensive Schulungen vor Ort als auch Online-Aktivitäten, um das gesellschaftliche Engagement junger Menschen zu verbessern und ein positives Bild der deutschen Minderheit zu fördern. An dem Projekt nahmen 10 Personen aus den Woiwodschaften Opper, Schlesien, Kujawien-Pommern und Ermeland-Masuren teil.

W ramach projektu zrealizowano szereg działań mających na celu rozwój kompetencji uczestników i promocję mniejszości niemieckiej. W pierwszej fazie projektu przeprowadzono analizę potencjału zawodowego oraz wybór młodych liderów, którzy zostali wyznaczeni na ambasadorów społeczności. Następnie odbyły się szkolenia rozwijające umiejętności

Das Projekt umfasste eine Reihe von Aktivitäten zur Kompetenzentwicklung der Teilnehmenden, um so zur nachhaltigen Nachwuchsförderung deutscher Minderheit beizutragen. Die erste Phase des Projekts umfasste neben der Auswahl von jungen Führungskräften, die zu Botschaftern der Gemeinschaft ernannt wurden, auch verschiedene Tests und

medialne i społeczne, w tym warsztaty z budowania wizerunku, pracy zespołowej, analizy SWOT i wizji roli ambasadora.

Po zakończeniu szkoleń, młodzi ambasadorzy uczestniczyli w mentoringu, realizowali projekty społeczne i medialne, a także brali udział w ważnych wydarzeniach związanych z mniejszością niemiecką, takich jak Dzień Mniejszości Narodowych. Dodatkowo, uczestnicy tworzyli treści medialne, w tym 138 postów i 129 krótkich filmów na platformach społecznościowych, które dotarły do szerokiego grona odbiorców (łącznie 103 tys. wyświetleń).

Na zakończenie projektu odbyło się spotkanie podsumowujące, podczas którego przeprowadzono ewaluację, analizę efektów oraz refleksje uczestników, a także omówiono wizję przyszłości dla działań młodzieży mniejszości niemieckiej.

Partner: Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Jugend in Allenstein

Finansowanie: Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny za pośrednictwem Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Sächsisches Staatsministerium des Innern

Projekt młodzieżowy – Całe Potencjałe: nutzen & nützen! Optymalizacja pracy wolontariackiej poprzez analizę potencjału i ukierunkowane wsparcie społecznie zaangażowanej młodzieży

Data: czerwiec – październik 2024

Dzięki opracowaniu nowatorskiego projektu „Całe Potencjałe” możliwe było uzupełnienie i profesjonalizacja oferty wspierania młodzieży należącej do mniejszości niemieckiej. Jednocześnie przetestowano nowe, innowacyjne koncepcje pracy z młodzieżą. W ramach projektu uczestniczki i uczestnicy mieli możliwość przeprowadzenia indywidualnej analizy potencjału, która z jednej strony służyła refleksji nad osobistymi mocnymi i słabymi stronami oraz perspektywami rozwoju, a z drugiej – stanowiła podstawę do zrównoważonego profesjonalizowania ich zaangażowania wolontariackiego na rzecz mniejszości niemieckiej. Analiza potencjału została przeprowadzona przez wykwalifikowanych trenerów i trenerki z wykorzystaniem sprawdzonych metod. Dzięki analizie i następującemu po niej coachingowi uczestnicy określili swoje kompetencje społeczne i osobiste, jak również

Aktivitäten zur Überprüfung ihrer persönlichen Entwicklungsmöglichkeiten. Es folgten Schulungen zur Stärkung von Medien- und Sozialkompetenzen, einschließlich Workshops zu Imagebildung, Teamarbeit, SWOT-Analyse und Visionen für die Botschafterrolle.

Nach der Schulung nahmen die jungen Botschafterinnen und Botschafter an einem Mentoring teil, führten Gemeinschafts- und Medienprojekte durch und nahmen an wichtigen Veranstaltungen im Zusammenhang mit der deutschen Minderheit teil, wie z. B. dem Tag der nationalen Minderheiten. Darüber hinaus erstellten die Teilnehmenden Medieninhalte, darunter 138 Posts und 129 Kurzvideos auf Social-Media-Plattformen, die ein breites Publikum erreichten (insgesamt 103.000 Aufrufe).

Am Ende des Projekts wurde ein Nachbereitungstreffen abgehalten, um die Auswirkungen und Reflexionen der Teilnehmenden auszuwerten und Zukunftsvisionen für die Aktivitäten der deutschen Minderheitenjugend zu diskutieren.

Partner: Bund der Deutschen Minderheiten in der Republik Polen, Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen, Jugend in Allenstein

Finanzierung: Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen aus Mitteln des Bundesministeriums für Innern und für Heimat der Bundesrepublik Deutschland, Sächsisches Staatsministerium des Innern

Jugendprojekt – Całe Potencjałe: nutzen & nützen! – Optimierung der Freiwilligenarbeit durch Analyse des Potentials und gezielte Förderung gesellschaftlich engagierter Jugendlicher

Datum: Juni – Oktober 2024

Durch die Entwicklung des neuartigen „Całe Potencjałe“-Projekts konnte das Angebot der Nachwuchsförderung für jugendliche Mitglieder der deutschen Minderheit ergänzt und professionalisiert werden und zugleich wurden neue, innovative Konzepte der Jugendarbeit erprobt: Im Rahmen des Projekts erhielten die Teilnehmenden die Möglichkeit einer individuellen Potenzialanalyse, die einerseits der Auseinandersetzung mit persönlichen Stärken, Schwächen und Entwicklungsperspektiven dient und andererseits die Grundlage für eine nachhaltige Professionalisierung ihres freiwilligen Engagements für die deutsche Minderheit schuf. Diese Potenzialanalyse erfolgte durch geschulte Trainerinnen und Trainer mit erfolgreich erprobten Methoden. Durch die Potenzialanalyse und das daran anschließende Coaching ermittelten

posiadaną wiedzę w kontekście wyboru zawodu, szkoły czy swojej roli w lokalnej społeczności. Na podstawie opracowanych indywidualnych planów działania mogli zoptymalizować swoje zaangażowanie i dopasować je do własnego potencjału. W ten sposób uzyskali nie tylko orientację, lecz także konkretne rekomendacje dotyczące wyboru ścieżki zawodowej oraz działalności wolontariackiej. Zostali również wzmocnieni w swoim zaangażowaniu obywatelskim – szczególnie w strukturach mniejszości niemieckiej. Wykorzystanie zdobytych kompetencji w pracy społecznej wzmacnia nie tylko organizacje i projekty społeczne, ale daje również młodym ludziom możliwość dalszego rozwoju, zdobywania cennych doświadczeń oraz aktywnego działania na rzecz dobra wspólnego. Projekt wniósł tym samym istotny wkład w rozwój talentów i kompetencji przyszłych liderów i liderów mniejszości niemieckiej oraz umożliwił profesjonalizację i indywidualizację działań na rzecz młodego pokolenia realizowanych przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej.

W ramach projektu odbyło się trzydniowe szkolenie w Opolu, w którym uczestniczyło 13 młodych liderów i liderów mniejszości niemieckiej. Szkolenie było poświęcone indywidualnej analizie potencjału oraz profesjonalnemu coachingowi. Aby możliwe było skuteczne określenie kompetencji społecznych i osobistych uczestników, program szkolenia obejmował profesjonalnie prowadzone ćwiczenia symulacyjne, zadania indywidualne i grupowe, a także testy – w tym testy językowe z języka niemieckiego i angielskiego. Uczestnicy przeprowadzili samoocenę, która została następnie porównana z oceną trenerów, co umożliwiło stworzenie bilansu mocnych stron i diagnozę potencjału osobistego. Moduły analizy potencjału zawodowego obejmowały takie obszary jak: motoryka, myślenie logiczne, wiedza ogólna, praca zespołowa i kompetencje językowe. Szkolenie, a tym samym stacjonarna część projektu, zakończyła się indywidualnymi rozmowami coachingowymi. W ich wyniku powstały indywidualne plany działania, których głównym celem było ukierunkowanie uczestników na możliwości zaangażowania w ramach struktur mniejszości niemieckiej i przygotowanie ich do profesjonalizacji działań wolontariackich. W części niestacjonarnej projektu uczestnicy wykorzystali wyniki analizy, dostosowując swoje działania do opracowanych planów. Na zakończenie projektu uczestnicy przygotowali krótkie sprawozdania, w których podsumowali, jak analiza potencjału wpłynęła na ich działalność społeczną. Odbyło się także wirtualne spotkanie, podczas którego wspólnie wymieniali się doświadczeniami.

Efektom końcowym była kolekcja fragmentów raportów, w których uczestnicy opowiadają o swoich doświadczeniach, oraz trzy krótkie filmy, które

die Teilnehmenden ihre sozialen und persönlichen Kompetenzen und ihr vorhandenes Wissen im Zusammenhang mit der Wahl ihres Berufs, ihrer Schule oder ihrer Rolle in der lokalen Gemeinschaft. Durch die Ausarbeitung individueller Aktionspläne konnten sie ihr Engagement optimieren und entsprechend ihren Potenzialen anpassen. Damit erhielten die Teilnehmenden Orientierung sowie Empfehlungen zur Berufswahl und zum freiwilligen Engagement. Zudem wurden sie in ihrem Eintreten für die Zivilgesellschaft, insbesondere innerhalb der Strukturen der deutschen Minderheit, bestärkt. Der Einsatz dieser Fähigkeiten im ehrenamtlichen Engagement stärkt nicht nur Organisationen und soziale Projekte, sondern ermöglicht den jungen Menschen auch, sich weiterzuentwickeln, wertvolle Erfahrungen zu sammeln und zum Gemeinwohl beizutragen. Somit wurde mit dem Projekt ein elementarer Beitrag zur Talentförderung und Kompetenzentwicklung angehender Führungskräfte der deutschen Minderheit geleistet und eine Professionalisierung und Individualisierung der Nachwuchsförderung des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit erzielt.

Im Rahmen des Projekts erfolgte eine dreitägige Schulung in Opolen, an der 13 junge Führungskräfte der deutschen Minderheit teilnahmen und die der individuellen Potenzialanalyse mit professionellem Coaching gewidmet war. Um die sozialen und persönlichen Kompetenzen der Teilnehmenden erfolgreich ermitteln zu können, bestand die Schulung aus professionell angeleiteten Simulationsübungen, Einzel- und Gruppenaufgaben sowie Tests, einschließlich Sprachtests in Deutsch und Englisch. Die Teilnehmenden führten eine Selbstbewertung durch, die anschließend mit der Bewertung der Trainerinnen und Trainer abgeglichen wurde, was zur Erstellung einer Stärkenbilanz und der Diagnose des persönlichen Potenzials führte. Die Module der Berufspotenzialanalyse adressieren die Bereiche Motorik, logisches Denken, Allgemeinwissen, Teamarbeit und Sprachkenntnisse. Die Schulung und damit der präsentische Teil des Projekts schloss mit individuellen Coaching-Gesprächen ab. Als Ergebnis dieses Coachings entstanden individuelle Aktionspläne, die den inhaltlichen Schwerpunkt auf Engagementmöglichkeiten innerhalb der Strukturen der deutschen Minderheit legten und die Teilnehmenden so auf eine Professionalisierung ihrer Freiwilligenarbeit vorbereiteten. Im nicht-präsentischen Projektteil wendeten sie die Ergebnisse der Analyse an und sie passten ihr Engagement an den erstellten individuellen Aktionsplan an.

Zum Projektabschluss erstellten die Teilnehmenden Kurzberichte, in denen sie resümierten, wie sich die Potenzialanalyse auf ihr Engagement ausgewirkt hat und es fand ein virtuelles Treffen statt, in dem sie sich gemeinsam über ihre Erfahrungen diesbezüglich austauschten. Als Ergebnis entstand eine Sammlung von

również stanowią sprawozdanie z analizy potencjału i wartości pracy społecznej. Zebrane materiały służą zarówno dokumentacji projektu, jak i ocenie jego efektów, autorefleksji oraz zabezpieczeniu rezultatów. Ponadto stanowią one drogowskaz dla przyszłych pokoleń aktywnej młodzieży mniejszości niemieckiej – pokazując, jak odkrywać własny potencjał i wykorzystywać go dla dobra wspólnego oraz jaką wartość mają działania Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej na rzecz wspierania młodego pokolenia.

Finansowanie: ifa – Institut für Auslandsbeziehungen (Instytut ds. Stosunków Kulturalnych Zagranicznych) ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych Niemiec

Berichtsauszügen, in denen die Teilnehmenden von diesen Erfahrungen erzählen, sowie drei Kurzvideos, die ebenfalls als Bericht zur Potenzialanalyse und zum Wert des sozialen Engagements dienen. Diese Ergebnissammlung dient sowohl der Projektdokumentation als auch der Erfolgsmessung, Selbstreflexion und Sicherung der Ergebnisse. Zudem gilt sie zukünftigen Generationen aktiver junger Mitglieder der deutschen Minderheit als Wegweiser, wie man eigene Potenziale entdecken und zum Nutzen der Gemeinschaft einsetzen kann und welchen Wert die Nachwuchsförderung des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit hat.

Finanzierung: ifa – Institut für Auslandsbeziehungen aus Mitteln des Auswärtigen Amtes der Bundesrepublik Deutschland

DZIAŁANIA W SIECI

ONLINE-AKTIVITÄTEN

Bazując na doświadczeniach lat poprzednich, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, na stałe wprowadził do swojej oferty projektowej możliwość uczestnictwa w wydarzeniach w formie online. Większość wykładów, prelekcji, spotkań autorskich oraz debat politycznych możliwa jest do odtworzenia w formie transmisji online.

Muzeum online

W 2021 r. powstała dwujęzyczna platforma o prostej nazwie „Muzeum online”: www.muzeum.haus.pl. „Muzeum online” to zdigitalizowane dokumenty ikonograficzne i towarzyszące im teksty kuratorskie, zapisy audio-wideo objaśniające dane zagadnienia przybliżające historię i kulturę mniejszości niemieckiej oraz dzieje innych mniejszości narodowych i etnicznych. „Muzeum online” to także przestrzeń do dyskusowania o historii i spierania się o jej interpretację. To wreszcie mapa wspólnego polsko-niemieckiego dziedzictwa na terenach pogranicza: Dolnego i Górnego Śląska, Wielkopolski, Mazur, Pomorza.

W 2024 roku na platformie „Muzeum online” zrealizowaliśmy cztery znaczące inicjatywy w ramach projektu „Uśpiona Pamięć – od Baildona do Tropłowicza”. Po pierwsze, we współpracy z partnerami lokalnymi przygotowaliśmy dwie wystawy online poświęcone m.in. życiu i działalności Johna Baildona oraz rodziny Tropłowiczów, których historie są związane z dwoma gliwickimi nekropoliami – wieloznaniowym cmentarzem hutniczym z 1808 r. przy ul. Robotniczej oraz starym cmentarzem żydowskim założonym w 1815 r. przy ul. Na Piasku.

Pierwsza wystawa pt. „Gliwicy przedsiębiorcy”, to opowieść o przemyśle, przedsiębiorczości i ich gliwickich twórcach oraz rodzinach, o marzeniach

Ausgehend von den Erfahrungen der vergangenen Jahre hat das Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit die Möglichkeit der Teilnahme an Veranstaltungen im Online-Format dauerhaft in sein Projektangebot aufgenommen. Die meisten Vorträge, Gespräche, Autorentreffen und politischen Debatten können online gestreamt werden.

Online-Museum

Im Jahr 2021 wurde eine zweisprachige Plattform mit dem einfachen Namen „Online-Museum“ geschaffen: www.muzeum.haus.pl. Dieses Online-Museum besteht aus digitalisierten Dokumenten und begleitenden kuratorischen Texten sowie Audio- und Videoaufnahmen, die bestimmte Themen erläutern und die Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit ebenso wie die Geschichte anderer nationaler und ethnischer Minderheiten näher bringen. Das Online-Museum ist auch ein Ort, an dem über Geschichte diskutiert und über ihre Interpretation gestritten werden kann. Schließlich hält es auch eine Karte des gemeinsamen deutsch-polnischen Erbes in den Grenzgebieten Nieder- und Oberschlesien, Großpolen, Masuren und Pommern bereit.

Im Jahr 2024 wurden auf der Plattform des Online-Museums vier wichtige Initiativen im Rahmen des Projekts „Schlummernde Erinnerung – von Baildon bis Tropłowicz“ realisiert. Zunächst haben wir in Zusammenarbeit mit lokalen Partnern zwei Online-Ausstellungen vorbereitet, die unter anderem dem Leben und Wirken von John Baildon und der Familie Tropłowicz gewidmet sind, deren Geschichten mit zwei Gliwitzer Nekropolen verbunden sind – dem multireligiösen Hüttenfriedhof aus dem Jahr 1808 in der Robotnicza-Straße und dem alten jüdischen Friedhof aus dem Jahr 1815 in der Na Piasku-Straße.

i tragediach – czyli opowieść o życiu. Prezentujemy dziesięć znanych i mniej znanych sylwetek, Gliwiczan wyznania mojżeszowego, którzy niegdyś mieli znaczący wpływ na rozwój tego miasta i regionu. Warto wiedzieć, że w XIX wieku, wraz z procesami emancypacji, społeczność żydowska w wielu górnośląskich miastach rozkwitła, tworząc bogate życie religijne i kulturalne. Nie inaczej było w Gliwicach, żydowscy przedsiębiorcy i przemysłowcy oraz ich rodziny byli wówczas ważną częścią społeczności w tej części regionu. Powstały synagogi, szkoły religijne, mykwy (łaźnie rytualne) organizacje charytatywne, a także cmentarze, jak ten przy ulicy Na Piasku założony przez ówczesną gminę wyznaniową żydowską.

Druga wystawa pt. „Cmentarz hutniczy w Gliwicach” jest poświęcona unikatowej nekropolii „brązowej” o oryginalnej, wynikającej z przynależności do huty, aranżacji. Świadczą o tym żeliwne ogrodzenia i rzeźby nagrobne, ale również krzyże i tablice. Wartość historyczną cmentarza podnosi fakt, że spoczywają tu osoby, które miały wpływ zarówno na rozwój cywilizacyjny, jak i kulturalny miasta, wspomniany już szkot Johna Baildona (1772–1846), przemysłowiec i inżynier uważany za ojca ówczesnego hutnictwa, Wilhelm Kiss (1786–1852), kierownik odlewni, odznaczony Orderem Czerwonego Orła IV klasy, Theodor Erdmann Kalide (1801–1863), jeden z najwybitniejszych górnośląskich rzeźbiarzy, którego prace podziwiano i wciąż podziwia się w Polsce i Niemczech.

Dodatkowo w 2024 roku po raz pierwszy stworzyliśmy specjalną sekcję w naszym wirtualnym muzeum – archiwum, poświęcone wielokulturowemu dziedzictwu terenów pogranicza kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem historii społeczności żydowskiej. W archiwum prezentujemy zdjęcia macew (żydowskich nagrobków) ze wspomnianego cmentarza przy ulicy Na Piasku w Gliwicach. Do każdej fotografii dołączyliśmy szczegółowe opisy i dodatkowe materiały, które zebraliśmy w wyniku przeprowadzonej pogłębionej kwerendy. W ramach tego projektu wdrożyliśmy nową wyszukiwarkę internetową w naszym archiwum. To praktyczne narzędzie ma na celu ułatwić dostęp do zbiorów archiwalnych szerokiemu gronu użytkowników, w tym dziennikarcom, badaczom, edukatorom i uczniom. Pozwoli ono na szybkie i efektywne wyszukiwanie informacji w rozrastającym się wirtualnym zbiorze. Celem tego archiwum jest zachowanie od zapomnienia i upowszechnianie wiedzy o historii lokalnej mniejszości narodowych, etnicznych i religijnych oraz inspirowanie do podejmowania inicjatyw edukacyjnych i artystycznych.

Natomiast w module edukacyjnym, dedykowanym szkołom, zamieściliśmy fotorelację i krótkie

Die erste Ausstellung mit dem Titel „Gleiwitzer Unternehmer“ ist eine Geschichte über Industrie, Unternehmertum und ihre Gleiwitzer Schöpfer und Familien, über Träume und Tragödien – mit anderen Worten, eine Geschichte über das Leben. Wir stellen zehn bekannte und weniger bekannte Persönlichkeiten vor, die als Gleiwitzer Juden einst die Entwicklung der Stadt und der Region maßgeblich beeinflusst haben. Es lohnt sich, zu wissen, dass die jüdischen Gemeinden in vielen oberschlesischen Städten mit dem Prozess der Emanzipation im 19. Jahrhundert aufblühten und ein reiches religiöses und kulturelles Leben schufen. Das war auch in Gleiwitz nicht anders; jüdische Unternehmer und Industrielle waren damals mit ihren Familien ein wichtiger Teil der Gemeinden in diesem Teil der Region. Es entstanden Synagogen, religiöse Schulen, Mikwe (rituelle Bäder), Wohltätigkeitsorganisationen und Friedhöfe, wie der in der Straße Na Piasku, der von der damaligen jüdischen Religionsgemeinschaft gegründet wurde.

Die zweite Ausstellung mit dem Titel „Hüttenfriedhof in Gleiwitz“ ist einer einzigartigen „industriellen“ Nekropole gewidmet, die aufgrund ihrer Zugehörigkeit zur Metallurgie eine originelle Gestaltung aufweist. Davon zeugen gusseiserne Zäune und Grabskulpturen, aber auch Kreuze und Gedenktafeln. Der historische Wert des Friedhofs wird durch die Tatsache erhöht, dass hier Menschen begraben sind, die sowohl die zivilisatorische als auch die kulturelle Entwicklung der Stadt beeinflusst haben, so der bereits erwähnte Schotte John Baildon (1772–1846), ein Industrieller und Ingenieur, der als Vater der damaligen Stahlindustrie gilt; Wilhelm Kiss (1786–1852), Leiter der Gießerei, ausgezeichnet mit dem Orden des Roten Adlers 4. Klasse; oder Theodor Erdmann Kalide (1801–1863), einer der bedeutendsten oberschlesischen Bildhauer, dessen Werke in Polen und Deutschland bewundert wurden und werden.

Außerdem haben wir zum ersten Mal im Jahr 2024 einen speziellen Bereich in unserem virtuellen Museum eingerichtet, der dem multikulturellen Erbe des kulturellen Grenzgebiets gewidmet ist, mit besonderem Schwerpunkt auf der Geschichte der jüdischen Gemeinde. Im Archiv präsentieren wir Fotos von Matzevot (jüdischen Grabsteinen) vom oben erwähnten Friedhof in der Na Piasku-Straße in Gleiwitz. Jedes Foto wird von detaillierten Beschreibungen und zusätzlichem Material begleitet, das wir im Rahmen einer gründlichen Recherche gesammelt haben. Im Kontext dieses Projekts haben wir auch eine neue Online-Suchmaschine in unserem Archiv eingerichtet. Dieses praktische Instrument soll einem breiten Nutzerkreis, darunter Journalistinnen und Journalisten, Forschenden, Pädagoginnen und Pädagogen sowie Studierenden, den Zugang zur Archivsammlung erleichtern. Es wird das schnelle und effiziente Auffinden von Informatio-

podsumowanie działań edukacyjnych młodzieży i ich edukatorów z Zespołu Szkół Budowlano-Ceramicznych w Gliwicach. Fotorelacja ukazuje zakres prac nad projektem, trwającym od maja do października 2024 r. Projekt polegał nie tylko na zdobywaniu wiedzy historycznej i uświadamianiu bogactwa wielokulturowości Górnego Śląska, ale przede wszystkim na rozwoju umiejętności zawodowych takich jak: fotografia, stereofotogrametria, rzeźba, archiwistyka społeczna, opracowywanie materiałów do wystawy oraz wzmacnianie kompetencji miękkich tj. empatia, współpraca w zespole czy kreatywność.

Opinie i komentarze:

„To była wyjątkowa inicjatywa, bo pokazał mi, że każdy/a z nas, nie zależnie od wiedzy czy doświadczenia, może przyczynić się do ochrony dziedzictwa kulturowego swojego miasta.”

(Uczestniczka warsztatów w ramach projektu)

Partner: Kulturopracownia w Gliwicach, inicjatywa „Stary cmentarz żydowski w Gliwicach”, Zespół Szkół Budowlano-Ceramicznych w Gliwicach, Gmina Wyznaniowa Żydowska w Katowicach, Centrum Archiwistyki Społecznej w Warszawie.

Finansowanie: Konsulat Generalny Republiki Federalnej Niemiec we Wrocławiu. Projekt odbywał się w ramach programu „Spójnik”, który był częścią starań Katowic i Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029. Zrealizowano je z udziałem środków finansowych z budżetu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii

Zapomniane dziedzictwo – zapomniane napisy

W ramach projektu „Zapomniane Dziedzictwo” powstała kompleksowa dokumentacja fotograficzna 40 obiektów z Dolnego i Górnego Śląska, opatrzonych inskrypcjami sprzed 1945 roku (lub w niektórych przypadkach – ich rekonstrukcjami). Do każdego

nen in der wachsenden virtuellen Sammlung ermöglichen. Ziel dieses Archivs ist es, das Wissen über die lokale Geschichte nationaler, ethnischer und religiöser Minderheiten vor dem Vergessen zu bewahren und zu verbreiten sowie Bildungs- und Kunstinitiativen anzuregen.

Zudem haben wir in das Bildungsmodul, das den Schulen gewidmet ist, einen Fotobericht und eine kurze Zusammenfassung der pädagogischen Aktivitäten, die am Schulkomplex für Bauwesen und Keramik in Gleiwitz durchgeführt wurden, aufgenommen. Der Fotobericht zeigt den Umfang der Arbeit an dem Projekt, das von Mai bis Oktober 2024 dauerte. Das Projekt bestand nicht nur darin, historisches Wissen zu erwerben und das Bewusstsein für den Reichtum der Multikulturalität Oberschlesiens zu schärfen, sondern vor allem auch darin, berufliche Fähigkeiten zu entwickeln, darunter Fotografie, Stereofotogrammetrie, Bildhauerei, soziales Archivieren, kuratorische Materialentwicklung und die Stärkung von Soft Skills, d.h. Einfühlungsvermögen, Teamarbeit oder Kreativität.

Rückmeldungen und Kommentare der Teilnehmenden:

„Es war eine einzigartige Initiative, weil sie mir gezeigt hat, dass jede und jeder von uns, unabhängig vom Wissen oder vorhandenen Erfahrungen, zur Erhaltung des kulturellen Erbes unserer Stadt beitragen kann.“

(Teilnehmerin des Projektworkshops)

Partner: Kulturopracownia in Gleiwitz, Initiative „Alter jüdischer Friedhof in Gleiwitz“, Bau- und Keramikschulkomplex in Gleiwitz, Jüdische Gemeinde in Katowice (Kattowitz), Zentrum für soziale Archivstudien in Warschau.

Finanzierung: Generalkonsulat der Bundesrepublik Deutschland in Breslau. Das Projekt fand im Rahmen des Kohäsionsprogramms statt, das Teil der Bemühungen von Kattowitz und der Metropole Oberschlesien war, den Titel Europäische Kulturhauptstadt 2029 zu erhalten. Es wurde mit Mitteln des Haushalts der Metropolregion Oberschlesien-Zagłębie realisiert

Vergessenes Erbe – Vergessene Inschriften

Im Rahmen des Projekts „Vergessenes Erbe“ wurde eine umfassende Fotodokumentation von 40 Objekten aus Nieder- und Oberschlesien mit Inschriften aus der Zeit vor 1945 (oder in einigen Fällen deren Rekonstruktionen) erstellt. Für jedes Objekt wurden

obiekty przygotowano krótkie, dwujęzyczne opisy, oparte na materiałach archiwalnych oraz rozmowach z lokalnymi społecznościami. Teksty zawierają nie tylko informacje o samych inskrypcjach, ale także szerszy kontekst historyczny ich powstania. Wszystkie napisy zostały przetłumaczone na język polski.

Zebrane materiały zostały udostępnione w Internecie – na, dwujęzycznym portalu **„Zapomniane Napisy”** (<http://zapomnianedziedzictwo.pl/napisy.html>), stworzonym przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej. Platforma jest dostępna online dla wszystkich zainteresowanych historią, kulturą i dawnym dziedzictwem regionu. Obecnie portal prezentuje około 100 obiektów z Górnego i Dolnego Śląska, obejmując zarówno inskrypcje zachowane w oryginalnej formie, jak i te, które w ostatnich latach zostały odrestaurowane dzięki inicjatywom mieszkańców lub samorządów.

„Zapomniane Napisy” to przestrzeń online, która umożliwia każdemu odkrywanie zapomnianego dziedzictwa regionu i przybliża historię miejsc, które przez dziesięciolecia pozostawały w cieniu.

Finansowanie: Erika Simon Stiftung, Museum zu Goerlitz

kurze, zweisprachige Beschreibungen erstellt, die auf Archivmaterial und Interviews mit den örtlichen Gemeinden basieren. Die Texte enthalten nicht nur Informationen über die Inschriften selbst, sondern auch über den weiteren historischen Kontext ihrer Entstehung. Alle Inschriften wurden ins Polnische übersetzt.

Die gesammelten Materialien wurden im Internet zugänglich gemacht – auf dem zweisprachigen Portal **„Vergessene Inschriften”** (<http://zapomnianedziedzictwo.pl/napisy.html>), das vom Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit als Teil der Plattform „Vergessenes Erbe“ eingerichtet wurde. Die Plattform ist online für alle zugänglich, die sich für die Geschichte, die Kultur und das historische Erbe der Region interessieren. Derzeit werden auf dem Portal rund 100 Objekte aus Nieder- und Oberschlesien präsentiert, darunter sowohl Inschriften, die in ihrer ursprünglichen Form erhalten sind, als auch solche, die in den letzten Jahren dank der Initiative von Anwohnern oder lokalen Behörden restauriert wurden.

„Vergessene Inschriften“ und „Vergessenes Erbe“ sind Online-Räume, die es ermöglichen, das vergessene Erbe der Region zu entdecken und so die jahrzehntelang oft im Schatten gebliebenen vielschichtigen Aspekte der lokalen Geschichte näher zu bringen.

Finanzierung: Erika-Simon-Stiftung, Schlesisches Museum zu Görlitz

MATERIAŁY

MATERIALEN

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej corocznie publikuje szereg materiałów wspomagających zarówno nauczanie języka niemieckiego w szkołach i w wychowaniu dwujęzycznym, jak i pracę struktur mniejszości niemieckiej. W 2024 przygotowaliśmy zarówno nowe pomoce edukacyjne, jak i wzbogaciliśmy nasze poprzednie projekty.

Komiks dwujęzyczny – „Julius Roger”

„Julius Roger” to dwujęzyczny, polsko-niemiecki komiks, prezentujący sylwetkę niemieckiego lekarza, przyrodnika a także etnologa działającego na terenach Górnego Śląska.

Komiks stanowi doskonały materiał edukacyjny umożliwiający nie tylko doskonalenie umiejętności językowych, lecz również poznanie kultury, dziedzictwa i historii Śląska.

Publikacja uzyskała patronaty honorowe Senatora RP Henryka Siedlaczka oraz Starosty Raciborskiego Grzegorza Swobody.

Komiks został wydrukowany w nakładzie 400 sztuk.

Publikacja jest dostępna bezpłatnie w biurach Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz na stronie internetowej projektu Bilingua.

Forma: komiks dwujęzyczny

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny Republiki Federalnej Niemiec

Das Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit gibt jedes Jahr eine Reihe von Materialien heraus, die sowohl den Deutschunterricht an Schulen und die zweisprachige Erziehung als auch die Arbeit der deutschen Minderheitenstrukturen unterstützen. Im Jahr 2024 haben wir sowohl neue Lehrmittel erstellt als auch unsere bisherigen Projekte um Publikationen ergänzt.

Zweisprachiger Comic – „Julius Roger“

„Julius Roger“ ist ein zweisprachiger, deutsch-polnischer Comic, der das Leben eines deutschen Arztes, Naturforschers und Ethnologen darstellt, der in Oberschlesien tätig war.

Der Comic ist ein hervorragendes Unterrichtsmaterial zur Verbesserung der Sprachkenntnisse und zum Kennenlernen der Kultur, des Erbes und der Geschichte Schlesiens.

Die Publikation steht unter der Schirmherrschaft von Senator Henryk Siedlaczek und dem Starost von Ratibor, Grzegorz Swoboda.

Der Comic wurde in einer Auflage von 400 Exemplaren gedruckt.

Die Publikation ist kostenlos in den Büros des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit und auf der Website des Bilingua-Projekts erhältlich.

Form: zweisprachiger Comic

Finanzierung: Ministerium des Innern und für Heimat der Bundesrepublik Deutschland

Komiks dwujęzyczny – „Mikołaj Kopernik”

„Mikołaj Kopernik” to dwujęzyczny, polsko-niemiecki komiks, poświęcony historii regionu Warmii i Mazur. Komiks zawiera wątki biograficzne, przedstawiające postać Mikołaja Kopernika, które mogą być wykorzystywane m.in. w ramach przedmiotu Historia i Kultura Mniejszości Niemieckiej.

Komiks został wydrukowany w nakładzie 400 sztuk.

Publikacja jest dostępna bezpłatnie w biurach Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz na stronie internetowej projektu Bilingua.

Forma: komiks dwujęzyczny

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny Republiki Federalnej Niemiec

KEKS für die Pause – czasopismo dla dzieci

W 2024 roku ukazało się sześć numerów dwujęzycznego magazynu edukacyjnego dla dzieci KEKS für die Pause. Ze względu na poziom zaawansowania językowego oraz tematykę, magazyn ten przeznaczony jest dla dzieci klas IV-VI szkoły podstawowej. Czasopismo zawiera interesujące dwujęzyczne artykuły, krzyżówki, rebusy oraz ciekawostki, mające na celu zainteresowanie najmłodszych odbiorców nauki języka niemieckiego.

Każdy z egzemplarzy został wydany w nakładzie 2 000 sztuk.

Publikacja jest dostępna bezpłatnie w biurach Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej a także na stronie internetowej projektu Bilingua.

Forma: czasopismo dla dzieci

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny Republiki Federalnej Niemiec

Karty pracy – „Mali odkrywcy i Maria Cunitz”

Karty pracy „Mali odkrywcy i Maria Cunitz” stworzone zostały jako uzupełnienie dwujęzycznego komiksu pod tym samym tytułem. Publikacja umożliwia usystematyzowanie wiedzy gramatycznej i przeciwieństwo nowopoznanego słownictwa.

Publikacja jest dostępna do bezpłatnego pobrania na stronie internetowej projektu Bilingua.

Forma: karty pracy

Zweisprachiger Comic – „Nikolaus Kopernikus”

„Nikolaus Kopernikus” ist ein zweisprachiger deutsch-polnischer Comic über die Geschichte der Region Ermland und Masuren. Der Comic enthält biografische Darstellungen zu Nikolaus Kopernikus und kann u.a. im Rahmen des Fachs Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit verwendet werden.

Der Comic wurde in einer Auflage von 400 Exemplaren gedruckt.

Die Publikation ist kostenlos in den Büros des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit und auf der Website des Bilingua-Projekts erhältlich.

Form: zweisprachiger Comic

Finanzierung: Ministerium des Innern und für Heimat der Bundesrepublik Deutschland

KEKS für die Pause – Kindermagazin

Im Jahr 2024 sind sechs Ausgaben des zweisprachigen Kinderbildungsmagazins KEKS für die Pause erschienen. Aufgrund des Sprachniveaus und der Thematik richtet sich das Magazin an Kinder der Grundschulklassen vier bis sechs. Das Magazin enthält interessante zweisprachige Artikel, Kreuzworträtsel, Knobelaufgaben und Quizfragen, um das Interesse der jüngsten Zielgruppe am Erlernen der deutschen Sprache zu wecken.

Jedes Heft ist in einer Auflage von 2.000 Exemplaren erschienen.

Die Publikation ist kostenlos in den Büros des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit und auf der Website des Bilingua-Projekts erhältlich.

Form: Kinderzeitschrift

Finanzierung: Bundesministerium des Innern und für Heimat der Bundesrepublik Deutschland

Arbeitsblätter – „Kleine Entdecker und Maria Cunitz”

Die Arbeitsblattsammlung „Kleine Entdecker und Maria Cunitz” ist als Ergänzung zum gleichnamigen zweisprachigen Comic entstanden. Die Publikation ermöglicht es, grammatikalisches Wissen zu systematisieren und neu gelernte Vokabeln zu üben.

Die Publikation steht auf der Bilingua-Website kostenlos zum Download bereit.

Form: Arbeitsblätter

Karty pracy – „Powstania Śląskie”

Karty pracy „Powstania śląskie” stworzone zostały jako uzupełnienie dwujęzycznego komiksu pod tym samym tytułem. Karty pracy zawierają zadania w języku polskim i niemieckim, dostosowane do młodych odbiorców. Dzięki temu nauczyciele mogą wykorzystać komiksy jako materiał dydaktyczny na lekcjach języka niemieckiego lub zajęciach o Historii i Kulturze Mniejszości Niemieckiej

Publikacja jest dostępna do bezpłatnego pobrania na stronie internetowej projektu Bilingua.

Forma: karty pracy

Arbeitsblätter – „Schlesische Aufstände“.

Die Arbeitsblattsammlung „Schlesische Aufstände“ wurden als Ergänzung zu dem gleichnamigen zweisprachigen Comic erstellt. Die Arbeitsblätter enthalten Aufgaben in polnischer und deutscher Sprache, die an ein junges Publikum angepasst sind. So können Lehrerinnen und Lehrer die Comics als Unterrichtsmaterial im Deutschunterricht oder im Unterricht zur Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit einsetzen.

Die Publikation steht auf der Website des Bilingua-Projekts zum kostenlosen Download bereit.

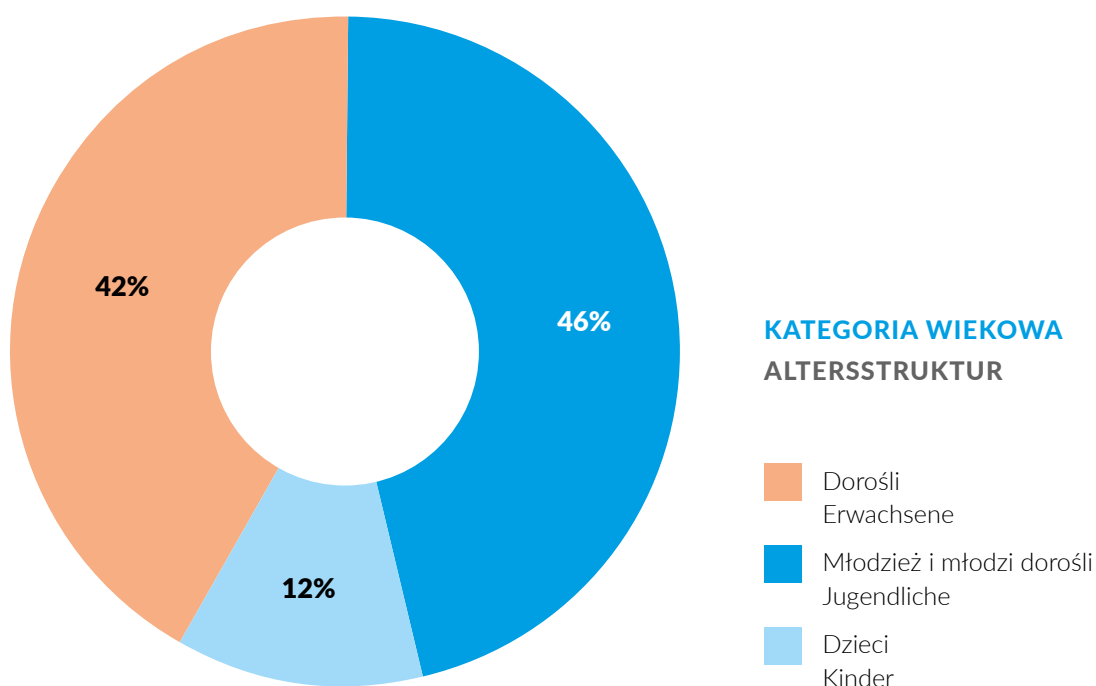
Form: Arbeitsblätter

FINANSE I STATYSTYKI

FINANZEN UND STATISTIKEN

Roczny obrót DWPN w 2024 r. wyniósł 2 602 346,02 PLN (ok. 619 606 EUR) i był niższy od roku poprzedniego. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny RFN przyznało DWPN subwencję na poczet kosztów osobowych i rzeczowych w wysokości 372 617,00 PLN (ok. 88 700 EUR). Subwencja stanowi część (ok. 20%) łącznych kosztów osobowych i rzeczowych organizacji. Również Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji RP przyznało subwencję na koszty osobowe i rzeczowe w wysokości 223 378 PLN (ok. 53 185 EUR).

Der Jahresumsatz des HDPZ lag im Jahr 2024 bei 2.602.346,02 PLN (ca. 619.606 EUR) und damit unter dem des Vorjahres. Das Bundesministerium des Innern und für Heimat gewährte dem HDPZ einen Zuschuss zu den Personal- und Sachkosten in Höhe von 372.617,00 PLN (85.000 EUR). Der Zuschuss stellt einen Teil (ca. 20%) der gesamten Personal- und Sachkosten der Organisation dar. Das polnische Ministerium für Inneres und Verwaltung gewährte ebenfalls einen Zuschuss zu den Personal- und Sachkosten in Höhe von 223.378 PLN (ca. 53.185 EUR).

W 2024 Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej zrealizował 23 projekty i 966 wydarzeń oraz działań projektowych w następujących dziedzinach: budowanie społeczeństwa obywatelskiego, wspieranie mniejszości niemieckiej i dialog interkulturowy, rozwój lokalny i regionalny. Adresatami i partnerami tych działań były samorządy terytorialne, organizacje pozarządowe, mniejszość niemiecka, dziennikarze, środowiska nauki, polityki, kultury, młodzież.

Im Jahr 2024 realisierte das Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit 23 Projekte und 966 Veranstaltungen und Projektaktivitäten in folgenden Bereichen: Aufbau einer Bürgergesellschaft, Unterstützung der deutschen Minderheit und interkultureller Dialog, lokale und regionale Entwicklung. Adressaten und Partner dieser Aktivitäten waren lokale Behörden, Nichtregierungsorganisationen, die deutsche Minderheit, Journalisten, Wissenschaft, Politik, Kultur und Jugendliche.

GREMIA GREMIEN

Zarząd Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej

Ryszard Galla – Prezes Zarządu
Wiktor Pawlik – Zastępca Prezesa Zarządu
Barbara Sabarth – Członek Zarządu
Krzysztof Wysdak – Członek Zarządu

Rada Programowa Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej

Prof. zw. dr hab. Romuald Jończy
Prof. zw. dr hab. Ryszard Kaczmarek
Prof. dr hab. Grzegorz Janusz
Prof. dr. hab. Marian Noga
Prof. dr Kalus Ziemer
Bernard Józef Gaida

Vorstand des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit

Ryszard Galla – Vorstandsvorsitzender
Wiktor Pawlik – Stellvertretender
Vorstandsvorsitzender
Barbara Sabarth – Mitglied des Vorstands
Krzysztof Wysdak – Mitglied des Vorstands

Programmrat des Hauses der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit

Prof. Dr. Romuald Jończy
Prof. Dr. Ryszard Kaczmarek
Prof. Dr. Grzegorz Janusz
Prof. Dr. Marian Noga
Prof. Dr. Kalus Ziemer
Bernard Józef Gaida

ZESPÓŁ DOMU WSPÓŁPRACY POLSKO-NIEMIECKIEJ

TEAM DES HAUSES DER DEUTSCH-POLNISCHEN ZUSAMMENARBEIT

Kierownictwo

Lucjan Dzumla – Dyrektor Generalny
Irena Machura – Zastępczyni Dyrektora Generalnego

Administracja

Aurelia Langosz – administracja biurowa
Danuta Proks – specjalistka ds. rozliczeń

Biuro w Gliwicach

Małgorzata Makowska
Konrad Müller (do 02.2024)
Katarzyna Opielka
Johannes Schmidt
Sabina Szweda (od 04.2024)
Aleksandra Urbańczyk (do 03.2024)

Biuro w Opolu

Martyna Halek
Paulina Pieter (do 12.2024)
Julia Skoluda
Beata Sordon (do 02.2024)
Karolina Syga (do 12.2024)
Andżelika Wolny
Natalia Adamczyk (asystentka Instytutu Stosunków
Kulturalnych z Zagranicą)

Leitung

Lucjan Dzumla – Geschäftsführer
Irena Machura – Stellvertretende Geschäftsführerin

Verwaltung

Aurelia Langosz – Büroadministration
Danuta Proks – Hauptbuchhalterin

Büro in Gleiwitz

Małgorzata Makowska
Konrad Müller (bis Februar 2024)
Katarzyna Opielka
Johannes Schmidt (ifa-Kulturmanager)
Sabina Szweda (ab April 2024)
Aleksandra Urbańczyk (bis März 2024)

Büro in Oppeln

Martyna Halek
Paulina Pieter (bis Dezember 2024)
Julia Skoluda
Beata Sordon (bis Februar 2024)
Karolina Syga (bis Dezember 2024)
Andżelika Wolny
Natalia Adamczyk (ifa- Kulturassistentin)

Poza stałym składem managerów i managerek, w opolskim i gliwickim biurze, nasze działania wspierają również praktykanci oraz stażyści. Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej od lat umożliwia studentom realizację praktyk studenckich, studentom kierunków z zakresu filologii germańskiej, nauk społecznych i politycznych, czy historii, wspierając przy tym praktyczną naukę z zakresu koordynowania projektów managerskich.

Ponadto, w zakresie umożliwiania realizacji praktyk i stażów, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej współpracuje również z instytucjami zagranicznymi. W ramach projektu delegowania pracowników Instytutu Stosunków Kulturalnych z Zagranicą (ifa), finansowanego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec, od 2019 roku staż w DWPN odbywa menager do spraw kultury.

Neben den festangestellten Mitarbeiterinnen und Mitarbeitern werden unsere Aktivitäten in den Büros in Oppeln und Gleiwitz auch von Praktikantinnen und Praktikanten unterstützt. Das Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit ermöglicht seit vielen Jahren Studierenden der Germanistik, der Sozial- und Politikwissenschaften oder der Geschichte Praktika, die das praktische Lernen im Bereich der Koordination von Managementprojekten unterstützen.

Darüber hinaus kooperiert das Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit auch mit ausländischen Institutionen bei der Vermittlung von Praktika und Arbeitsstellen. Im Rahmen des Entsendungsprogramms des Instituts für Auslandsbeziehungen (ifa), das vom Auswärtigen Amt der Bundesrepublik Deutschland gefördert wird, war auch 2024 wieder ein ifa-Kulturmanager und eine ifa-Kulturassistentin am Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit tätig.